

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
فِي حَقِّ جَاهِ الْأَسْعَدِ كُنُوزِ الْقَائِدِ

و چاپ های شرح و ترجمه ها و فرهنگنامه ها و تفسیر های آثار وی

تألیف

سید عارف نوشاهی

مرکز تحقیقات فارس اریزو پاکستان

**Collection of Prof. Muhammad Iqbal Mujaddidi
Preserved in Punjab University Library.**

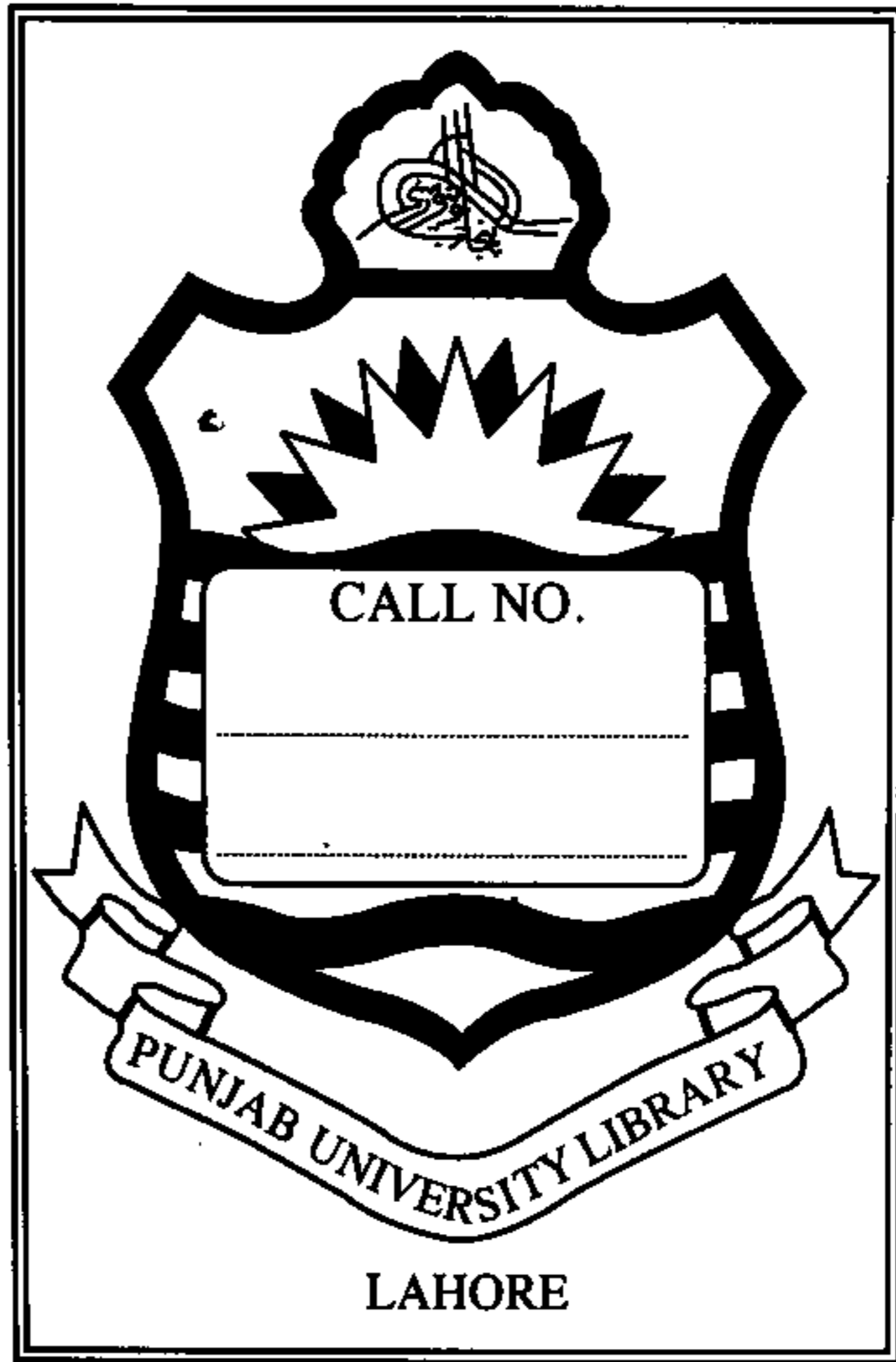
پروفیسر محمد اقبال مجددی کا مجموعہ
پنجاب یونیورسٹی لائبریری میں محفوظ شدہ

ذخیرہ پروفیسر محمد اقبال مجددی

جو 2014ء میں پنجاب یونیورسٹی لائبریری کو

ہدیہ کیا گیا۔

9066

به مناسبت هشتصدمین سالگرد تولد

شیخ اہل سعیدی شیرازی

(متوفی ۶۹۱ھ ق / ۱۲۹۲م)

عشر سجدہ حدیثیہ کہ پنجا ماند

137910

شناسنامهٔ این کتاب

نام کتاب : فہرست چاپ های آثار سعدی در شبہ قارہ .

نگارندہ : سید عارف نوشاہی .

سخن مدیر : مدیر مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان - اسلام آباد .

شمارہ ردیف : ۸۵

تعداد : ۱۰۰۰

چاپ : مطبعہ مکتبہ علمیہ - ۱۵ لیک روڈ ، لاہور

تاریخ انتشار : ربیع الاول ۱۴۰۵ھ / ق / آذر ماہ ۱۳۶۳ھ ش

نوامبر ۱۹۸۴ م .

ناشر : مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان - اسلام آباد .

قیمت : ۱۵ روپیہ پاکستانی .

انتشارات مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان

شماره ردیف : ۸۵

تأسیس بر مبنای موافقتنامه مورخ آبان ماه ۱۳۵۰ ش
مصوب دولتین ایران و پاکستان

فهرست

صفحه

۱	سخن مدیر پیشگفتار مؤلف
۱۲-۱	کلیات دیوان سعدی در دو قسمت :
۸-۳	۱- چاپ های تاریخ دار
۱۲-۹	۲- انتخابها
۴۲-۱۳	بوستان درشش قسمت :
۲۶-۱۵	۱- چاپ های تاریخ دار
۲۹-۲۷	۲- چاپ های بی تاریخ
۳۴-۳۰	۳- انتخابها
۳۶-۳۵	۴- فرهنگ نامهها
۳۹-۳۷	۵- ترجمه ها
۴۲-۴۰	۶- شرح ها
۷۰-۴۳	کریمما = پندنامه درشش قسمت :
۵۷-۴۵	۱- چاپهای متن کریمما (تاریخ دار و بدون تاریخ)

۵۹-۵۸

۲- انتخاب ها

۶۲-۶۰

۳- تضمین ها

۶۴-۶۳

۴- فرهنگنامه ها

۶۸-۶۵

۵- ترجمه ها

۷۰-۶۹

۶- شرح ها

۱۱۹-۷۱

گلستان

درشش قسمت :

۹۴-۷۳

۱- چاپ های تاریخ دار و بدون تاریخ

۱۰۰-۹۵

۲- انتخاب ها

۱۰۱

۳- تضمین ها

۱۰۵-۱۰۲

۴- فرهنگ نامه ها

۱۱۲-۱۰۶

۵- ترجمه ها

۱۱۹-۱۱۳

۶- شرح ها

۱۳۰-۱۲۱

فهرست اعلام :

۱۲۳

نام کتابها

۱۲۷

نام کسان

فهرست مخففات و منابع

نمونه ها

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

سخن مدیر

برقراری روابط با جوامع و کشورهای مختلف ، خصوصاً جوامع اسلامی و کشورهای همسایه ، امری است که کمترین تردیدی در ضرورت آن برای ما نباید کرد . هم برای تأثیر نهادن بر آن ها و هم برای کمک گرفتن از آن ها . این امر نیز به درستی تحقق نخواهد یافت مگر با داشتن شناخت وسیع و دقیق از آنها و از تاریخ و فرهنگ و شرایط گذشته و کنونی آنها . و در همین رابطه ، آشنائی با شخصیت هائی که افکار و آثار ایشان در جوامع و کشورهای مزبور مطرح بوده و هست - و نفوذ داشته و دارد - ضروری می نماید و تعیین چون و چندی و حدود این نفوذ واجب و لازم می گردد .

اثر حاضر که گوشه ای از نفوذ عمیق سعدی را در یکی از وسیع ترین و پر جمعیت ترین مناطق جهان اسلام - شبه قاره - نشان می دهد به همین منظور فراهم آمده است و در ضمن آن فواید کلی که یاد کردیم ، این اهمیت را برای ایرانیان دارد که گواهی بر تأثیر فرهنگ اسلامی آنان و زبان و ادب فارسی است در کشورهای همسایه

(الف)

(ب)

و مشتمل است بر فهرستی از چاپ های فراوان آثار یک ادیب و شاعر صاحب‌دل ایرانی در شبه قاره و نیز آثار دیگران در پیرامون آن ها . و با این که به علت کمبود امکانات ما ، مسلماً بسیاری چاپ ها به شمار نیامده ، باز هم کثرت چاپ هائی که فهرست آن ها را در این دفتر می بینیم دهشت آور و اعجاب انگیز است .

مجموع چاپ های بوستان و گزیده ها و فرهنگ نامه ها و ترجمه ها و شرح های آن : ۱۷۹ .

مجموع چاپ های کریم و تضمین ها و گزیده ها و فرهنگ نامه ها و ترجمه ها و شرح های آن : ۱۷۶ .

مجموع چاپ های گلستان و گزیده ها و تضمین ها و فرهنگ نامه ها و ترجمه ها و شرح های آن : ۳۰۲ .

بعلاوه اگر میان این چاپ ها ، با چاپ های آثار سعدی در ایران مقایسه ای بنمائیم (به لحاظ تعداد و تقدم و تأخر آن ها و شمار شهر های محل چاپ ها) خواهیم دریافت که طبع آثار سعدی در شبه قاره بسی پیش از موطن اصلی او - ایران - آغاز شده^(۱) ، و تا حدود یک قرن و نیم بعد از آن تاریخ نیز که برنامه درهم شکستن فرهنگ اسلامی فارسی منطقه هنوز به نتایج مطلوب نرسیده بود ، تعداد

۱ - چنانکه از «سشار» بر می آید ، اولین چاپ کلیات سعدی در ایران در سال ۱۲۵۷ هـ . ق . در تبریز انجام گرفته است . در حالی که نیم قرن پیش از آن در سال ۱۲۰۵ هـ . ق و بعد در سال ۱۲۲۴ هـ . ق این کتاب در کلکته چاپ شده بود .

(ج)

چاپ های این آثار در شبه قاره بیش از ایران بوده^(۲) و در حالی که آثار سعدی فقط در چهار پنج شهر ایران^(۳) چاپ شده، حدود چهل شهر در نقاط مختلف شبه قاره را می توان نشان داد که آثار سعدی در آنجا به طبع رسیده است^(۴).

کار های قلمی زیادی هم که در شبه قاره پیرامون آثار سعدی انجام گرفته و در این دفتر پیرامون آن ها توضیحاتی داده شده^(۵) تاییدی دیگر بر آن مدعاست و همسوئی و اشتراک فرهنگی را معلوم می دارد. و اگر سایر کارهایی که در این منطقه در زمینه مزبور انجام گرفته و تا کنون مجهول مانده و نیز دیگر چاپ های آثار شیخ در شبه قاره که ما از آن آگاهی نیافته ایم، شناخته شود و اطلاعات

۲- نیز به گونه ای که از مشار و از فهرست حاضر بر می آید، تا سال ۱۳۵۲ هـ. ق کلیات سعدی و منتخب آن (طیبات و غزلیات، ...) قریب ۱۷ بار در ایران چاپ شده بود و در شبه قاره بیش از ۵۰ بار.

۳- تهران، تبریز، اصفهان، شیراز، ارومیه.

۴- بمبئی، دهلی (شاهجهان آباد)، لکهنو، لاهور، کانپور، حیدر آباد، دکن، کراچی، راهپور، اله آباد، اره، پیشاور، حیدر آباد سند، ملتان، آگره، سورت، مدراس، بریلی، میرٹھ، میالکوٹ، لدهیانہ (لودیانہ)، ڈیره اسماعیل خان، گوجرانوالہ، امرتسر، مراد آباد، چانگام، داکا، انبالہ، گورکھپور، شیخ پور، سونگیر، گجرات، خوشاب، اسلام آباد، مرزا پور، کلکتہ.

۵- تألیف شروح و فرهنگنامه ها، انتخاب ها، تفسیر ها، و ترجمه های متعدد به زبان های اردو، پنجابی، سندی، گجراتی، پشتو، بنگالی، انگلیسی و ...

مربوط به آنها به این دفتر ضمیمه گردد و قدم های دیگری هم که برای آگاهی از نفوذ شیخ شیراز در شبه قاره از راه های دیگر لازم است برداشته آید ، ابعاد وسیع تری از این قضیه نمودار خواهد شد .

مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان ، با انتشار این کتاب ، در کنار کتابی برای ارائه نسخه های خطی آثار سعدی در شبه قاره و آثاری که در این منطقه در پیرامون آن ها به قلم آورده اند ، امیدوار است گام مفیدی در جهت شناساندن مفاخر ادب و فضیلت ایران اسلامی و مشترکات فرهنگی دو برادر ایرانی و پاکستانی و شرایط حاکم بر شبه قاره در گذشته ها برداشته باشد .

مدیر مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

پیشگفتار

عشق سعدی نه حدیثی است که پنهان ماند
داستانی است که بر هر سر بازاری هست

محبوبیت سعدی در شبه قاره :

محبوبیت شیخ مصلح الدین سعدی شیرازی (ف بین ۶۹۱ و
۵۶۹۵ . ق) و آثار او را در شبه قاره پاکستان و هند از چند راه
می توان دریافت :

- ۱- کمیت و تعداد فراوان نسخه های خطی از آثار مربوط به
سعدی و نیز بسیاری از آن ها که به لحاظ خط و آرایش
نمونه است و دلیل بر محبوبیت و اهمیت سعدی و آثار او.
- ۲- چاپهای آثار سعدی .
- ۳- استقبال و تتبع از آثار سعدی .
- ۴- ترجمه ها و شرح ها و فرهنگنامه ها و تضمین ها و انتخاب
های آثار سعدی .
- ۵- تدریس آثار سعدی در مدارس سنتی دینی و مراکز جدید
آموزش و پرورش .
- ۶- تحقیق در شرح حال و افکار شیخ شیرازی .

درباره نسخه های خطی آثار سعدی در پاکستان و همچنین
درباره ترجمه های آثار سعدی بزبانهای رایج در پاکستان بررسی ها و
پژوهش های جداگانه ای شده است (۱).

و آنچه در دست دارید کتابی است در باره چاپهای آثار سعدی
در پاکستان و هند.

با در نظر داشتن این سه کتاب میتوان قیاس کرد که مردم شبه
قاره (به ویژه مردم منطقه ای که اکنون به «پاکستان» موسوم است)
چه قدر اعتنا به آثار و افکار سعدی می داشته اند.

کمین ترین آثار سعدی در شبه قاره :

○ کمین ترین نسخه خطی اثر سعدی در پاکستان نسخه
ای از رسایل سؤال صاحب دیوان و عقل و عشق و غیره
سورخ در حدود ۵۷۳۴ می باشد که در کتابخانه دانشگاه
پنجاب، گنجینه شیرانی، لاهور نگهداری می شود (۲).

○ کمین ترین ترجمه از آثار سعدی ترجمه ای از گلستان می باشد
به زبان اردو که توسط میر شیر علی افسوس در میان سالهای
۱۲۱۴ و ۱۲۱۶ چاپ شده است (۳).

۱ - رجوع شود به :

(۱) سعدی برهمنای نسخه های خطی پاکستان تألیف احمد منزوی .
(۲) ترجمه های نتون فارسی به زبانهای پاکستانی تألیف اختر راهی .
هر دو کتاب از طرف مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان ،
اسلام آباد منتشر شده است .

۲ - کتاب آقای احمد منزوی : ص ۱۴

۳ - کتاب پرفسور اختر راهی : ص ۲۴۷

○ کهن ترین چاپ از آثار سعدی ، چاپ کلیات اوست که در ۱۷۹۱/۵۱۲۰۵ م در کلکتہ انجام گرفته است (ع) .

کتاب حاضر :

این کتاب فہرستی است از چاپہای آثار سعدی (و آثار پیرامون آن ہا : انتخاب ہا ، شرح ہا ، تضمین ہا ، فرہنگنامہ ہا) در پاکستان و ہند (و نیز یک چاپ از کریمہ کہ در چاتگام - بانگلادش انجام گرفتہ است) بہ ترتیب زمان چاپ . نسخہ ہای کہ تاریخ ندارند و یا بہ علت افتادگی و پوسیدگی ، تاریخ آنہا دانستہ نشد ، بہ ترتیب حروف الفبائی نامہای مراکز چاپ آورده شدہ است .

آمار چاپہای آثار سعدی بر مبنای کتاب حاضر :

کلیات دیوان سعدی

مجموع چاپ ہا : ۲۷ .

کهن ترین چاپ : ۱۷۹۱/۵۱۲۰۵ م - ص ۳ ش ۱ .

تازہ ترین چاپ (ہ) : ۱۹۳۳/۵۱۳۵۲ م - ص ۸ ش ۲۶ .

انتخاب دیوان سعدی

مجموع چاپ ہا : ۱۹ .

کهن ترین چاپ : ۱۸۰۹/۵۱۲۲۴ (غزلیات سعدی) - ص ۱۲

ش ۱۵ .

ع - کتاب حاضر ، ص ۳ .

ہ - منظور از تازہ ترین چاپ ، چاپی است کہ تاریخ دارد اگرچہ شاید پس از آن نیز چاپی انجام گرفتہ باشد کہ تاریخ نداشته باشد .

تازه ترین چاپ : ۱۳۹۰/۱۹۷۰م - (سعدی و خسرو)
ص ۱۲ ش ۱۸۰

بوستان

مجموع چاپ ها : ۱۳۴ .

- کهن ترین چاپ : ۱۲۰۵/۱۷۹۱م در کلیات - ص ۳ ش ۱ .
- ۱۲۲۴/۱۸۱۹م به صورت مستقل - ص ۱۵ ش ۱
- تازه ترین چاپ : ۱۳۸۴-۸۵/۱۹۶۵م - ص ۲۵ ش ۷۱ .

انتخاب بوستان

مجموع چاپ ها : ۲۳ .

کهن ترین چاپ : ۱۲۲۴/۱۸۱۰م (Selection Bostan)
ص ۳۲ ش ۱۳ .

تازه ترین چاپ : ۱۳۳۹-۴۰/۱۹۳۱م

Slection from Persian Prose and Poetry

ص ۳۴ ش ۲۳

فرهنگنامه بوستان

مجموع فرهنگنامه ها : ۵ .

مجموع چاپ ها : ۷ .

کهن ترین چاپ : محرم ۱۲۹۸/۱۸۸۰م - فرهنگ بوستان از
سید بن حسن ص ۳۵ ش ۳ .

تازہ ترین چاپ : صفر ۱۳۲۷ھ / ۱۹۱۸م - همان کتاب -
ص ۳۶ ش ۵ .

ترجمہ بوستان

مجموع ترجمہ ہا : ۱۲ .

مجموع چاپ ہا : ۱۲ .

کہن ترین چاپ : ۱۳۲۳ھ / ۱۹۰۵م - شمیم بوستان - ص ۲۲
ش ۵۳ .

تازہ ترین چاپ : ۱۳۸۴-۸۵ھ / ۱۹۸۵م ترجمہ اردو - ص ۲۵
شمارہ ۷۱ .

شرح بوستان

مجموع شرح ہا : ۶ .

مجموع چاپ ہا : ۹ .

کہن ترین چاپ : ۱۲۴۶ھ / ۱۸۲۸م - فرهنگ و شرح از
مولوی تمیز الدین - ص ۴۱ ش ۴ .

تازہ ترین چاپ : ۱۳۴۵-۴۶ھ / ۱۹۲۷م - بہار بوستان - ص ۴۰
ش ۲ .

کریمہ

مجموع چاپ ہا : ۱۴۵ .

کہن ترین چاپ : ۱۲۵۷ھ / ۱۸۴۱م - ص ۴۵ ش ۱ .

تازہ ترین چاپ : ۱۳۹۵ھ / ۱۹۷۵م - ص ۵۴ ش ۷۰ .

انتخاب کریمہ

مجموع انتخاب ہا : ۲ .

مجموع چاپ ہا : ۲ .

کمہن ترین چاپ : ۵۱۳۲۹/۱۹۱۱م - ص ۵۸ .

تازہ ترین چاپ : ۵۱۳۳۹-۴۰/۱۹۲۱م - ص ۵۹ .

تضمین کریمہ

مجموع تضمین ہا : ۸ .

مجموع چاپ ہا : ۱۲ .

کمہن ترین چاپ : ۵۱۲۶۹/۱۸۵۳م - مسدس کریمہ از نظیر آبادی
ص ۶۲ ش ۸ .

تازہ ترین چاپ : ۵۱۳۰۸/۱۹۰۴م - مسدس کریمہ از عزیزالحق
ص ۶۱ ش ۷ .

فرہنگنامہ کریمہ

مجموع فرہنگنامہ ہا : ۳ .

مجموع چاپ ہا : ۴ .

کمہن ترین چاپ : ۵۱۲۸۳/۱۸۶۶م - حل ترکیب کریمہ از
شیخ احمد - ص ۶۳ ش ۱ .

تازہ ترین چاپ : ۵۱۲۹۶/۱۸۷۹م - حل ترکیب کریمہ از
امبا پرشاد - ص ۶۴ ش ۳ .

ترجمہ کریمہ

- مجموع ترجمہ ہا : ۱۸ .
- مجموع چاپ ہا : ۱۹ .
- کہن ترین چاپ : ۵۱۲۹۱/۵۱۸۷۴ م - ص ۴۸ ش ۲۶ .
- تازہ ترین چاپ : ۵۱۳۸۴/۵۱۹۶۴ م - فیض کریم - ص ۵۴ ش ۶۸ .

شرح کریمہ

- مجموع شرح ہا : ۳ .
- مجموع چاپ ہا : ۵ .
- کہن ترین چاپ : ۵۱۲۹۵/۵۱۸۷۸ م - شرح کریمہ از محمد اکرم ملتانی - ص ۷۰ ش ۳ .
- تازہ ترین چاپ : ۵۱۳۳۲/۵۱۹۱۴ م - در یکتا - ص ۶۹ ش ۲ .

گلستان

- مجموع چاپ ہا : ۱۹۰ .
- کہن ترین چاپ : ۵۱۲۰۵/۵۱۷۹۱ م - در کلیات - ص ۳ ش ۱ .
- : ۵۱۲۲۱/۵۱۸۰۶ م - جداگانہ - ص ۷۳ ش ۱ .
- تازہ ترین چاپ : ۵۱۴۰۵/۵۱۹۸۴ م - چاپ افست با ترجمہ انگلیسی از اندرسن - ص ۷۹ ش ۴ .

انتخاب گلستان

- مجموع چاپ ہا : ۱۵ .

کهن ترین چاپ : ۱۲۲۴/۵۱۸۰۹ - ص ۹۵ ش ۱
 تازه ترین چاپ : ۱۳۲۵/۵۱۹۰۷ - ص ۱۰۰ ش ۲۵

تضمین گلستان

مجموع تضمین ها : ۱

مجموع چاپ ها : ۴

کهن ترین چاپ : ۷۴-۱۲۷۴/۵۱۸۵۷ - ص ۱۰۱ ش ۱
 تازه ترین چاپ : ۱۲۹۰/۵۱۸۷۳ - ص ۱۰۱ ش ۳

فرهنگنامه گلستان

مجموع فرهنگنامه ها : ۸

مجموع چاپ ها : ۲۴

کهن ترین چاپ : ۴۴ - ۱۲۴۳/۵۱۸۲۸ - عربیات گلستان -
 ص ۱۰۳

تازه ترین چاپ : ۱۳۹۰/۵۱۹۷۰ - فرهنگ گلستان از جنید
 ص ۱۰۵

ترجمه گلستان

مجموع ترجمه ها : ۳۰

مجموع چاپ ها : ۳۶

کهن ترین چاپ : ۱۲۲۱/۵۱۸۰۶ - ترجمه انگلیسی از
 گلادون - ص ۷۳ ش ۱

تازه ترین چاپ : ۵۱۴۰۵/۱۹۸۴م - ترجمه انگلیسی از اندرسن
ص ۷۹ ش ۴۰ .

شرح گلستان

مجموع شرح ها : ۱۵ .

مجموع چاپ ها : ۳۴ .

کهن ترین چاپ : قبل از ۵۱۲۴۴/۲۹-۱۸۲۸م ریاض رضوان
ص ۸۴ شماره ۶۵ .

تازه ترین چاپ : ۵۱۳۶۰/۱۹۴۱م - گلاب ارمغان ص ۱۱۳ .

این فهرست را که پس از اعلام برگزاری کنگره جهانی بمناسب
هشتصدمین سالگرد تولد سعدی ، در مدت بسیار کوتاه تهیه و چاپ
شده است ، نمی شود کامل تلقی کرد ، چون برای تکمیل این گونه
کتاب شناسی که تمام منطقه شبه قاره شامل آن شده است باید رخت
سفر به مراکز علمی پاکستان و هند بست و در کتابخانه ها جستجو
کرد و با سعدی شناسان نشست ، که متأسفانه چنین فرصتی در این
تنگی وقت نبوده است .

اظہار تشکر :

بنده از حکیم سید شفیق الرحمان نوشاهی فاضل الطب و الجراحة
سپاسگزاری می کنم که ایشان به بعضی کتابخانه های شخصی لاهور
(محمد موسی - اشرفیه) و اطراف آن (جمیل احمد) رفتند و یادداشت
های خود در باره چاپ های کتب سعدی را برای استفاده در اختیار
من گذاشتند .

سید عارف نوشاهی

۲ صفر ۵۱۴۰۵

راولپندی

کلیات دیوان سعدی

در دو قسمت :

۱ - چاپ های تاریخ دار

۲ - انتخاب

قسمت اول

چاپ های تاریخ دار

- ۱- چاپ سر بی نستعلیق . «بیلده دارالحکومت کلکتہ بچہاپہ خانہ انگریز عالیشان (Honorable Company's Press) در سنہ ۱۷۹۱ ہزار و ہفتصد و نود و یک عیسوی سنہ ۱۲۰۵ ہزار و دوہست و پنج ہجری چہاپہ نمودہ شد» . دیباچہ از طرف چہاپہ خانہ و اشتہار کنندہ . شامل : پیشگفتار بہ زبان انگلیسی بہ قلم جان ہربرت ہرینگتون (J. H. Harrington) . رسالہ صاحب دیوان . تقریر دیباچہ . مجلس اول . مجلس ثانی . مجلس ثالث . مجلس رابع . مجلس خامس . سؤالات مولانا سعدالدین . رسالہ عقل و عشق . رسالہ نصیحة الملوک گلستان بوستان . قصاید عربی . قصاید فارسی . مرثی . ملامت . ترجیعات . مربعات . طبیات . بدایع . خواتیم . غزلیات قدیم . صاحبیہ . مقطعات . خبیثات . مجالس الثلاث فی الہزل . مضحکات . رباعیات . مفردات ، ۵۲ ص . دو جلد . ۳۰ × ۱۹ سم . دیوان ہند : ۲۶۱ ، آصفیہ ، مقدمہ گلستان چاپ دانش .
- ۲- کلکتہ ، ۱۸۰۹ م / (۵۱۲۲۴) ، سنگی ، رحلی ، ۹۶ ص .
مشار : ۲۳۱۷ .

۳- ۵۱۲۵۶/۱۸۴۰ م .

آصفیہ ۳ : ۳۰۰ .

۴- بمبئی ، ۵۱۲۶۷/ (۱۸۵۱ م) ، سنگی ، رقعی ، خط احمد کاشانی ،

باہتمام محمد سہدی اصفہانی ، ۳۶ + ۸۶ + ۱۲۳ + ۲۷۰ ص .

شمار : ۲۳۱۵ .

۵- شاہجہان آباد ، ۵۱۲۶۹/ (۱۸۵۲-۵۳ م) ، سنگی ، وزیری .

شمار : ۲۳۱۷ .

۶- بمبئی ، ۵۱۲۸۱/ (۱۸۶۵-۶۴ م) ، سنگی ، وزیری .

شمار : ۲۳۱۷ .

۷- (بمبئی) ، ۵۱۲۸۳/ (۱۸۶۶-۶۷ م) ، مشتملبر : گلستان

ص ۲-۷۹ ، بوستان ص ۸۰-۱۸۵ ، تصور ، قصاید العربیہ

ص ۱۸۶-۱۹۰ ، قصاید الفارسیہ و قطعات المراثی ص ۱۹۱-۲۰۸ ،

سلمعات ص ۲۰۸-۲۱۱ ، ترجیعات ص ۲۱۲-۲۱۹ ،

طبیبات ص ۲۲۰-۲۲۳ ، بدایع ص ۳۳۴-۳۵۵ ، رسالہ ای یاسر

آغاز : سپاس و حمد بی پایان خدا را ، ص ۳۵۶-۳۶۶ ،

غزلیات قدیم ص ۳۶۷-۳۸۶ ، رباعیات ص ۳۸۶-۳۸۷ ،

مطایبات ص ۳۸۸ . مجالس (ناقص الاول) ص ۳۹۱ ، رسائل

ستہ مضحکات ص ۴۰۰ ، ۲۱ × ۱۶ سم .

گنج بخش : ش ۶۸۱۷ .

۸- لاہور ، ۱۸۶۸/ (۵۱۲۸۵) ، سنگی ، رقعی ، ۳۱۹ ص .

شمار : ۲۳۱۶ .

۹۔ لاہور ، ۱۸۷۰ م / (۱۲۸۷ھ) ، سنگی ، رقعی ، ۳۶۸ ص ،

مشار : ۲۳۱۶ .

۱۰۔ «مجموعہ کلیات نظم و نثر سعدی» : (لکھنؤ) ، مطبع نولکشور ،
۱۲۸۷ھ / ۱۸۷۱ م ، سنگی ، با مقدمہ علی ابن احمد بیستون ،
۳۸ + ۱۲ + ۱۵۶ + ۴ + ۲۱۶ + ۷۲ + ۲۷۶ ص ، ۳۴ سم .
دیوان ہند : ۲۶۱ . گنج بخش : ش ۱۷۱۱۹ قسمتی از آن
کلیات است .

۱۱۔ کلکتہ ، ۱۸۷۱-۹۰ م / (۱۳۱۳-۱۲۸۸ھ) ، سنگی ، وزیری ،
دو جلد .

مشار : ۲۳۱۷ .

۱۲۔ «مجموعہ کلیات نظم و نثر سعدی» : (لکھنؤ) ، مطبع نولکشور ،
۱۲۹۳ھ / ۱۸۷۶ م ، سنگی ، ۳۸ + ۱۲ + ۱۵۶ + ۴ + ۲۱۶ +
۷۲ + ۲۷۶ ص ، ۲۷ سم .

دیوان ہند : ۲۶۱ ، گنج بخش : ش ۱۷۲۷۶ فقط رسائل ستہ و
قسمتی از گلستان دارد .

۱۳۔ لکھنؤ ، ۱۸۷۷ م / (۱۲۹۳ھ) . سنگی ، وزیری ، ۴۶۶ ص .
مشار : ۲۳۱۵ .

۱۴۔ بمبئی ، مطبع حیدری ، ۱۲۹۷ھ / ۱۸۸۰ م ، سنگی ، با مقدمہ
علی بن احمد بیستون ۴۴ + ۱۲۳ + ۱۳۶ + ۱۲۰ + ۲۷۰ ص ،
۲۵ سم .

دیوان ہند : ۲۶۱ .

١٥- لکھنؤ ، ١٨٨٢م / (١١٩٩-١٣٠٠ھ) ، سنگی ، وزیری ، ٧٣٣ ص .

مشار : ٢٣١٥ .

١٦- لکھنؤ ، ١٨٨٥م / (١٣٠٢-٣ھ) ، سنگی ، وزیری ، ٢٧٦ + ص ٧١ .

مشار : ٢٣١٧ .

١٧- بمبئی ، ١٣٠٤ھ / (١٨٨٦-٨٧م) ، سنگی ، وزیری ، ٣١٠ ص . ناقص الآخر .

مشار : ٢٣١٥ .

١٨- بمبئی ، ١٣٠٩ھ / (١٨٩١-٩٢م) ، سنگی ، وزیری ، بتصحیح فضل اللہ بن یوسف شیرازی ، ٤٢٧ ص .

مشار : ٢٣١٥ ، بانک ملی .

١٩- لکھنؤ ، ١٨٩٠م / (١٣٠٨-٩ھ) ، سنگی ، وزیری ، ٤٤٢ ص .

مشار : ٢٣١٥ .

٢٠- کانپور ، ١٣١٨ھ / (١٩٠٠م) ، سنگی ، وزیری ، ٣٨ ص ! .

مشار : ٢٣١٥ .

٢١- دہلی ، ١٣٢١ھ / (١٩٠٣م) ، سنگی ، وزیری ، ٤٩٢ ص .

مشار : ٢٣١٦ .

٢٢- بمبئی ، ١٣٣٠ھ / (١٩١٢م) ، سنگی ، وزیری ، ٢٤ + ١٢٤ ص .

مشار : ٢٣١٥ .

مشار : ٢٣١٥ .

۲۳- چاپ سنگی نستعلیق ، مطبع مظفری بمبئی ۱۳۳۵ ھجری (۱۷-
 ۱۹۱۶م) ، چکامہ تاریخیہ میرزا محمد تقی فصیح الملک شوریدہ ،
 تقریظ محمود بن علی نقی شیرازی کاتب نسخہ . مقدمہ علی بن
 احمد بن ابی بکر بیستون . شامل : شش رسالہ . کریمہ . گلستان .
 بوستان . قصاید عربی . قصاید فارسی . مراثی . ترجیعات .
 بدایع . خواتیم . غزلیات قدیم . صاحبیہ . رباعیات . مفردات .
 شرح حال سعدی . ۴۷۳ ص ، ۲۷ × ۲۱ سم .

مقدمہ گلستان چاپ دانش .

۲۴- « کتاب مستطاب کلیات سعدی » : بمبئی ، مطبع مظفری ،
 ۱۹۱۷م/ (۳۶-۱۳۳۵ھ) ، سنگی ، ۹ + ۲۳۲ + ۴ ص .
 ۲۷/۵ سم .

دیوان ہند : ۲۶۱ .

۲۵- « کلیات سعدی شیرازی » : لاہور ، شیخ الہمی بخش و
 محمد جلال الدین ، مطبع اسلامی ، ۱۳۳۵ھ/ (۱۷-۱۹۱۶م) ،
 سنگی ، مشتملبر : « دیباچہ کلیات سعدی » از بیستون ، مجالس
 پنجگانہ ، سوالات خواجہ شمس الدین و جواب سعدی ، غزل و
 عشق ، نصیحت الملوک ، احترام شیخ و وزیر و سلاطین ،
 کریمہ ، گلستان ، بوستان ، قصاید عربیہ و فارسیہ ، مراثی ،
 ملمعات ، مثلثات ، ترجیعات ، طلیبات ، بدایع ، خواتیم ،
 غزلیات قدیم ، صاحبیہ ، مقطعات از صاحبیہ ، مثنویات ، قطعات ،
 رباعیات ، مفردات ، مطائبات . ۳۶ + ۴۰ + ۱۱۲ + ۱۵۶ +
 ۲۲۶ + ۲۶۴ ص . ۲۷ × ۱۸ سم .

گنج بخش : ش ۹۷۲ .

۲۶- لاہور ، ۵۱۳۵۲/۱۹۳۳ م ، سنگی ، ۴۰۰ ص .

شمار : ۲۳۱۶ .

۲۷- کلکتہ ، بات ، سرہی ، رقیعی ، ۴۹۶ ص .

شمار : ۲۳۱۶ .

قسمت دوم

انتخاب دیوان سعدی

بدایع

- ۱- «منتخب از کتاب البدایع»: کراچی، نیشنل و ہاشمی، (۱۹۱۳م/۱۳۳۱ھ)، غزلہای ۱-۶، متن فارسی با معرفی و ترجمہ (انگلیسی) از (H. M. Gurbaxani) . ۱. + ۳. + ۳۷ + ۲۳ ص، ۲۵ سم .
دیوان ہند: ۶۰ .

خواتیم

- ۲- بمبئی، مطبع مصطفائی، ۱۹۰۲م/۱۳۲۰ھ، متن با ترجمہ انگلیسی از Sorabji Fardunji Mulla (سہرابجی فردونجی ملا)، ۳۰ + ۷۹ + ۱۱۹ ص، ۲۱ سم .
دیوان ہند: ۲۴۷ .

طیبات

- ۳- بمبئی، ایجوکیشن سوسائٹی پریس، ۱۸۸۷م/۱۳۰۴-۵ھ، حواشی از Pestanji Cooverji Taskar، ۸۹ + ۴۰ ص . ۲۱ سم .
دیوان ہند: ۵۱۲ .

۴- بمبئی ، (۱۸۹۵م / ۱۳-۱۲/۱۳۱۲ھ) ، ترجمہ و توضیح از
D. F. Mulla ، ۶+۵۹ ص ، ۲۰/۵ سم ، غزلہای ۱-۵۰ .

دیوان ہند : ۵۱۳ .

۵- کراچی و لاہور ، یونین سٹیم پریس ، ۱۹۱۸م / (۱۳۳۶ھ) ،
بہ اہتمام و ترجمہ (انگلیسی) و حواشی از H. M. Gurbaxani

۱+۳۹+۶۹+۴۸ ص ، ۲۱ سم ، غزلہای ۱-۷۵ .

دیوان ہند : ۵۱۲ .

۶- بمبئی ، برٹش انڈیا پریس ، (۱۹۱۸م / ۱۳۳۶ھ) ، بہ اہتمام و
ترجمہ (انگلیسی) و حواشی از K. B. Irani و D. J. Irani ،

۱+۴۲+۳۰ ص ، ۲۴/۵ سم . غزلہای ۱-۷۵ .

۷

دیوان ہند : ۵۱۲ .

۷- بمبئی ، برٹش انڈیا پریس ، (۱۹۱۹م / ۱۳۳۷ھ) ، بہ اہتمام و
ترجمہ (انگلیسی) و حواشی از K. B. Irani و D. J. Irani ،

۱+۳۶+۸ ، ۹-۳۲+۳۷ ص ، ۲۳ سم . غزلہای

۷۵-۱۵۰ .

دیوان ہند : ۵۱۲ .

۸- کراچی ، سرکنٹائل سٹیم پریس ، ۱۹۱۹م / ۱۳۳۷ھ ، بہ اہتمام
و ترجمہ (انگلیسی) و حواشی از M. R. Shirazi ،

۷۳+۳۷ ص ، ۲۴/۵ سم ، غزلہای ۷۶-۱۵۰ .

دیوان ہند : ۵۱۲ .

۹- کلکتہ ، پبلسٹیشن پریس ، ۱۹۱۹-۲۱ / ۱۳۳۷-۳۹ھ

بکوشش Sir L. W. King ، ۴۹۶ ص ، ۲۶ سم ، شامل
۱۰۰ غزل .

دیوان هند : ۱۵۳ .

۱۰- کراچی ، (۱۹۲۴م/۴۳-۵۱۳۴۲) ، ترجمه (انگلیسی) از
پرفسور داود پوته ، ۵۶ ص ، ۱۸/۵ سم .

دیوان هند : ۵۱۳ .

۱۱- کراچی ، کرشنا پرنٹنگ ورکس حیدرآباد ، ۱۹۲۴م/
(۵۱۳۴۲-۴۳) ، ترجمه و حواشی از M. R. Shirazi ،
۶۴+۳۶ ص ، ۲۴/۵ سم ، غزلہای ۵۱-۲۲۵ .

دیوان هند : ۵۱۳ .

۱۲- بمبئی ، برٹش انڈیا پریس ، ۱۹۲۵م/۴۴-۵۱۳۴۳ ، با ترجمه
(انگلیسی) و حواشی از K. B. Irani و D. J. Irani ،
۱۰+۳۷+۳۳ ص ، ۲۴/۵ سم ، غزلہای ۲۲۶-۳۰۰ .

دیوان هند : ۵۱۳ .

۱۳- حیدرآباد (دکن) ، کراون الیکٹرک پرنٹنگ ورکس ، (۱۹۳۰م/
۵۱۳۴۹) ، با حواشی و ترجمه (انگلیسی) ، تجدید نظر از
L. D. Keswani ، ۵۲+۳۱ ص ، ۲۴/۵ سم ، غزلہای

۷۶-۱۵۰ .

دیوان هند : ۵۱۳ .

۱۴- حیدرآباد (دکن) ، کراون الیکٹرک پرنٹنگ ورکس ، (۱۹۳۱م/
۵۱۳۵۰) ، حواشی و ترجمه (انگلیسی) از L. D. Keswani .

• ۲۲۵-۱۵۱ غزلیهای ۲۴ سم . ص ۳۴+۳۳+۳۵+۸

• دیوان هند : ۵۱۳ .

غزلیات

۱۵- کلکتہ ، ۱۸۰۹م/۵۱۲۲۴ ، ۹۶ ص ، ۲۹ سم .

• دیوان هند : ۱۲۱ .

۱۶- لاهور ، ۱۸۶۳م/ (۵۱۲۷۹-۸۰) ، سنگی ، وزیری ، ۸۴ ص .

• مشار : ۲۳۱۷ .

۱۷- لاهور ، مطبع سرکاری ، ۱۸۶۸م/ (۵۱۲۸۵) ، سنگی ، ۸۴ ص ،

• ۲۱/۵ سم .

• دیوان هند : ۱۲۱ .

۱۸- «سعدی و خسرو» : گردآوری از وزیر الحسن عابدی - شامل

غزلیهای همردیف و هم قافیہ سعدی و خسرو دهلوی .

لاهور ، پیکجز لمیٹڈ ، ۱۹۷۰م/۵۱۳۹۰ ، ۳۶+۲۵۰+۸ ص ،

• ۲۲ سم .

• گنج بخش : ش ۲۰۹۶ .

قصاید

۱۹- لکھنؤ ، مطبع نولکشور ، ۷۱ ص .

• بانک ملی .

بوستان

در شش قسمت :

- ۱ - چاپ های تاریخ دار
- ۲ - چاپ های بی تاریخ
- ۳ - انتخاب
- ۴ - فرهنگ نامه های لغات
- ۵ - ترجمه ها
- ۶ - شرح ها

قسمت اول

چاپ های تاریخ دار

- ۱- کلکتہ ، فورت ولیم کالج ، ۱۲۰۴ھ/۱۸۱۰م ، بتصیح الہ داود و کرم حسینی ، ۱۰۴ ص ، سر بی ۲۷/۵ سم .
گنج بخش .
- ۲- کلکتہ ، مطبع ایشیاتک لیتھو گرافک کمپنی ، ۱۲۴۴ھ/۱۸۲۸م ، با فرهنگ و شرح مولوی تمیز الدین بن محمد یاور ، ۳۲۸ ص ، ۲۷ × ۲۰ سم .
گنج بخش : ش ۱۱۱۱۹ .
- ۳- کانپور ، ۱۸۳۲م/۴۸-۴۷ھ (۱۲۴۷-۴۸) ، ۲۸۸ ص .
شمار : ۷۹۵ .
- ۴- لکھنؤ ، باہتمام عبدالرحمن بن روشن خان ، ۱۲۵۸ھ/۱۸۴۲م ، بوستان ، خاتمہ چاپ بمبئی . ۲۰ شوال ۱۲۶۳ھ .
- ۵- بمبئی ، ۱۲۶۱ھ/۱۸۴۵م ، سنگی ، وزیری ، ۳۱۶ ص .
شمار : ۷۹۵ .
- ۶- «نسخہ صحیحہ بوستان» : بمبئی ، باہتمام فضل الدین بن شیخ علی کہمکر ، ۲۰ شوال ۱۲۶۳ھ/۱۸۴۸م ، بخت میرزا احمد

کاشانی ، با نسخه مولانا محمد مخدوم کہ بخط عمرو بن یوسف
ایوردی بودہ تصحیح و تطبیق دادہ شدہ است ، مبنی بر چاپ
عبدالرحمن بن محمد روشن خان لکھنو ، ۵۱۲۵۸ ، ۲۱۸ + ۲ ص
۱۸ × ۳ سم .

گنج بخش : ش ۱۷۲۹۷ .

۷- مطبع محمدی ، ۵۱۲۶۳ / (۱۸۴۷م) ، ۲۸۸ ص .
بانک ملی .

۸- بمبئی ، ۵۱۲۶۴ / (۱۸۴۸م) ، ۱۸۶ ص .
بانک ملی .

۹- لکھنو ، مطبع مصطفائی ، ۵۱۲۶۸ / (۱۸۵۲) ، چاپ دوم ،
سنگی ، محشی ، ۲۲۹ ص ، ۲۶ سم .
دیوان ہند : ۸۰ .

۱۰- رام پور ، ۵۱۲۶۸ / (۱۸۵۲م) ، سنگی ، محشی ، ۲۱۶ ص ،
۲۷ سم :
دیوان ہند : ۸۰ .

۱۱- «نسخہ صحیحہ بوستان» : لکھنو ، مطبع مصطفائی ، ۵۱۲۶۹ /
(۱۸۵۲-۵۳م) ، چاپ سوم ، ۲۲۵ ص ، ۲۶ / ۵ × ۱۷ سم .
گنج بخش : ش ۱۱۱۲۱ .

۱۲- کلکتہ ، ۵۱۲۷۲ / (۱۸۵۵-۵۶م) ، ۳۸۰ ص ، رحلی .
مشار : ۷۹۵ .

- ۱۳- کانپور، ۵۱۲۷۳/ (۵۷-۱۸۵۶م) ، ۱۸۷ ص .
 مشار : ۷۹۵ .
- ۱۴- کانپور، باہتمام محمد عبدالرحمن بن محمد روشن خان ، مطبع نظامی، ربیع الاول ۵۱۲۷۶/ ۱۸۵۹م، ۱۳۸ ص، سنگی، محشی،
 ۲۷×۱۷ سم .
 گنج بخش : ش ۱۶۹۴۱ .
- ۱۵- کانپور، بفرمائش الہی بخش سوداگر ، مطبع نظامی ، ۵۱۲۷۶/
 (۶۰-۱۸۵۹م) ، محشی ، ۲۱۸ ص ، ۲۷×۱۷ سم .
 گنج بخش : ش ۱۳۴۸۸ .
- ۱۶- کانپور ، ۵۱۲۷۷/ (۶۱-۱۸۶۰م) ، ۱۸۷ ص .
 مشار : ۷۹۵ .
- ۱۷- لکھنؤ، مطبع نولکشور، ۵۱۲۷۹/ (۶۳-۸۶۲م) ، محشی، ۲۲ ص،
 ۲۴/۵ سم .
 نوشاہیہ : ش ۱۵۹۴
- ۱۸- لاہور، ۱۸۶۳م/ (۸۰-۵۱۲۷۹ھ) ، سنگی ، وزیری ، ۱۷۹ ص .
 مشار : ۷۹۶ .
- ۱۹- الہ آباد ، مطبع گزار ، ۵۱۲۸۳/ (۱۸۶۶م) ، محشی، ۱۳۸ ص،
 ۲۷/۵ سم .
 دیوان ہند : ۸۰
- ۲۰- بمبئی ، ۵۱۲۸۴/ (۱۸۶۷م) ، سنگی ، وزیری ، ۱۳۶ ص ،
 مشار : ۷۹۵ .

- ۲۱- کانپور، مطبع مصطفائی ۵۱۲۸۴/م۱۸۶۷، محشی، ۱۲۸ ص
 . ۲۷/۵ سم .
 دیوان ہند : ۸۰ .
- ۲۲- لکھنؤ، مطبع علوی، ۵۱۲۸۴/م۱۸۶۷، محشی، ۱۲۸ ص،
 . ۲۷/۵ سم .
 دیوان ہند : ۸۰ .
- ۲۳- ارہ، مطبع سنت پرشاد، ۵۱۲۸۵/م۱۸۶۸، محشی، ۲۱۹ ص،
 . ۲۷ سم .
 دیوان ہند : ۸۰ .
- ۲۴- دہلی، مطبع مصطفائی، ۵۱۲۸۵/م۱۸۶۸، محشی، ۱۳۶ ص،
 . ۲۴/۵ سم .
 دیوان ہند : ۸۱ .
- ۲۵- دہلی، ہندو پریس، ۵۱۲۸۵/م۱۸۶۸، محشی، ۱۳۵ ص،
 . ۲۷ سم .
 دیوان ہند : ۸۱ .
- ۲۶- کانپور، مطبع نولکشور، ۵۱۲۸۴-۸۵/م۱۸۶۸، محشی،
 . ۲۶/۵ سم، ۱۳۸ ص .
 دیوان ہند : ۸۰ .
- ۲۷- لاہور، مطبع سرکاری، ۵۱۲۸۵/م۱۸۶۸، ۲۱۶ ص، ۲۳ سم .
 دیوان ہند : ۸۱ .

- ۲۸- لاهور، مطبع مطلع نور، ۱۸۶۸م/۵۱۲۸۵، ۲۱۶ ص،
 ۲۰/۵ سم .
 دیوان ہند : ۸۱ .
- ۲۹- لاهور، مطبع سرکاری، نواببر ۱۸۶۹م/۵۱۲۸۶، ۲۱۶ ص،
 ۲۳/۵ سم .
 دیوان ہند : ۸۱ . نوشاہیہ .
- ۳۰- کانپور، مطبع نولکشور، ۱۸۶۹م/۵۱۲۸۵-۸۶، محشی،
 ۳۳۲ ص، ۲۷ سم .
 دیوان ہند : ۸۱ .
- ۳۱- کانپور، با دیباچہ عبدالرحمن شاکر بن حاجی محمد روشن خان،
 مطبع نظامی، ربیع الآخر ۱۲۸۶ھ/۱۸۶۹م (صفحہ عنوان و
 خاتمہ)، اما در حاشیہ خاتمہ قطعہ تاریخ طبع از منشی
 عنایت حسین آمدہ کہ سال ۱۲۹۳ھ را نشان دی دہد :
 از عنایت گفت ہاتف سال طبع - «بوستان سعدی شیرین زبان» ،
 چاپ دوم، ۱۳۸ ص، ۲۷×۵/۱۷ سم .
 گنج بخش : ش ۱۱۷۱۶ . نوشاہیہ .
- ۳۲- لاهور، ۱۲۸۹ھ/۱۸۷۲م، سنگی، وزیری، ۱۲۸ ص .
 مشار : ۷۹۵ .
- ۳۳- «نسخہ صحیحہ بوستان» : لکھنو، مطبع مصطفائی، رجب
 ۱۲۹۱ھ/۱۸۷۴م، چاپ ششم، بخط خواجہ محمد حسین، محشی،
 ۲۲۹ ص . نوشاہیہ .

- ۳۴- بمبئی ، ۱۲۹۱ھ/۱۸۷۴م ، سنگی ، وزیری ، ۳۳۰ ص .
 مشار : ۷۹۵ .
- ۳۵- کانپور ، ۱۸۷۶م/ (۱۲۹۳ھ) ، ۴۷۲ ص .
 مشار : ۷۹۵ .
- ۳۶- لکھنؤ ، مطبع نولکشور ، جمادی الاول ۱۲۹۴ھ/ اوریل ۱۸۷۲م ،
 ۳۳۲ ص .
 نوشاہیہ : ش ۱۵۹۳ .
- ۳۷- کانپور ، ۱۸۷۷م/ (۱۲۹۴ھ) ، ۳۳۲ ص .
 مشار : ۷۹۵ .
- ۳۸- کانپور ، ۱۸۷۷م/ (۱۲۹۴ھ) ، ۷۶ ص .
 مشار : ۷۹۵ .
- ۳۹- مطبع نولکشور ، ۱۲۹۴ھ/۱۸۷۷م ، محشی ، ۳۲۸ ص ،
 ناقص الآخر ، ۲۵ × ۵/۱۶ سم .
 گنج بخش : ش ۱۵۰۷۶ .
- ۴۰- کانپور ، ۱۸۷۸م/ (۱۲۹۵ھ) ، ۳۴۲ ص .
 مشار : ۷۹۵ .
- ۴۱- کانپور ، ۱۸۷۸م/ (۱۲۹۵ھ) ، ۱۳۸ ص .
 مشار : ۷۹۵ .
- ۴۲- لاہور ، ۱۸۷۸م/ (۱۲۹۵ھ) ، سنگی ، وزیری ، ۳۳۲ ص .
 مشار : ۷۹۶ .

- ۴۳- «نسخه صحیحہ بوستان»: لکھنؤ، مطبع مصطفائی، ربیع الاول ۱۲۹۵ھ/۱۸۷۸م، چاپ ہفتم، محشی، در صفحہ عنوان منابع حواشی ذکر شدہ است۔ بہ تصیح سعدالدین حیدر علوی، از روی نسخہ خطی بخامہ عمرو بن یوسف ابی وردی مورخ ۸۰۵ھ در بلدہ ایبورد برای صفی الدولہ، ایبوردی این نسخہ را از نسخہ ای نقل کردہ کہ در کتابخانہ برہان علی خان بودہ، ۲۲۹ ص، ۱۷×۲۶/۵ سم۔
گنج بخش: ش ۷۲۳۳۔
- ۴۴- کانپور، مطبع نولکشور، شوال ۱۲۹۶ھ/۱۸۷۹م، محشی، ۳۳۲ ص، ۱۷×۲۲/۵ سم۔
گنج بخش: ش ۴۸۷۳۔
- ۴۵- کانپور، مطبع نولکشور، ۱۸۸۰م/۱۲۹۷ھ، وزیری، ۳۳۲ ص۔
مشار: ۷۹۵، سہاراجہ۔
- ۴۶- بمبئی، ۱۸۸۱م/۱۲۹۸ھ، سنگی، وزیری، ۱۳۶ ص۔
مشار: ۷۹۵۔
- ۴۷- کانپور، مطبع نولکشور، ربیع الثانی ۱۲۹۹ھ/مارس ۱۸۸۲م، چاپ دوم، محشی، ۲۲۰ ص، ۱۷×۲۶/۵ سم۔
گنج بخش: ش ۱۳۴۹۸۔
- ۴۸- دہلی، ۱۳۰۳ھ/۱۸۸۵-۸۶م، سنہی، وزیری، ۴۹۲ ص۔
مشار: ۷۹۵۔

۴۹- لکھنؤ ، مطبع مصطفائی ، ذی الحجہ ۱۳۰۴ھ / ۱۸۸۷م ،

محشی ، ۲۹۹ ص ، ۳۶ سم .

جمیل احمد .

۵۰- کانپور ، ۱۸۸۷م / (۱۳۰۴ھ) ، ۳۳۲ ص .

مشار : ۷۹۵ .

۵۱- بمبئی ، باہتمام قاضی عبدالکریم و قاضی رحمت اللہ مالکان مطبع

فتح الکریم ، ۱۳۰۵ھ / (۱۸۸۸-۸۷م) ، محشی ، ۳۳۰ ص ،

۵ / ۲۴ × ۱۶ سم .

گنج بخش : ش ۱۱۱۲۰ .

۵۲- بمبئی ، باہتمام قاضی عبدالکریم ، مطبع گلزار حسنی ، ۱۳۱۵ھ /

۱۸۹۷-۹۸م ، ۳۲۹ ص .

مشار : ۷۹۸ .

۵۳- «نسخہ صحیحہ بوستان مترجم» : کانپور ، مطبع مجیدی ، بفرمائش

محمد سعید تاجر کتب کلکتہ ، جادی الآخر ۱۳۲۳ھ / ۱۹۰۵م ،

با ترجمہ اردوی بین السطور موسوم بہ شمیم بوستان ، ۳۴۸ ص ،

۲۵ × ۱۶ سم .

گنج بخش : ش ۱۸۳۰۷ .

۵۴- لاہور ، ۱۹۰۷م / (۱۳۲۵ھ) ، سنگی ، وزیری ، ۳۹۶ ص .

مشار : ۷۹۵ .

۵۵- کانپور ، مطبع مجیدی ، باہتمام محمد سعید تاجر کتب کلکتہ ،

صفر ۱۳۲۷ھ / ۱۹۰۹م ، محشی ، ۳۰۸ ص ، ۲۵ سم .

اشرفیہ .

137910

۵۶- مطبع مجتہائی ، ۵۱۳۲۹/ (۱۹۱۱م) ، محشی ، ۲۲۸ ص ،
۵/۲۶ سم .

اشرفیہ .

۵۷- «بوستان منکت و محشی» : پیشاور ، سردار چھجو سنگھ ، اسلامیہ
سٹیم پریس ، ۵۱۳۳۰/۱۹۱۲م ، حواشی از محمد خطاب
اخوند زادہ ساکن گاڑہ ضلع پیشاور ، بخط عبدالجبار ساکن پاتو کے
مضاف وزیر آباد ، ۴۵۲ ص ، ۵/۲۷ × ۱۹ سم .

گنج بخش : ش ۱۸۷۴۴ .

۵۸- بمبئی ، ۵۱۳۳۰/ (۱۹۱۲م) ، سنگی ، رقیعی ، ۲۴۸ ص .
مشار : ۷۹۴ .

۵۹- «نسخہ صحیحہ بوستان» : کلکتہ ، بفرمائش محمد عبد القیوم
تاجر کتب ، مطبع قیومی کانپور ، شعبان ۱۳۳۲ھ/ژوئیہ
۱۹۱۴م ، ص ۲-۲۸۶ ، ۵/۲۴ × ۱۶ سم .

گنج بخش : ش ۱۲۶۲۵ .

۶۰- لاہور ، شیخ الہی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع کانشی رام ،
جہادی الثانی ۵۱۳۳۶/۱۹۱۸م ، محشی ، ۲۲۶ ص ، ۲۷ × ۱۸ سم .
گنج بخش : ش ۹۷۲ .

۶۱- لاہور ، منشی گلاب سنگھ مالکان مطبع مفید عام ، اکتوبر
۱۹۱۹م/محرم ۵۱۳۳۸ ، بخط محمد چراغ ، محشی ، ۴۷۴ ص ،
۵/۲۶ × ۱۷ سم .

گنج بخش : ش ۱۳۴۵۰ .

۶۲- «نسخہ صحیحہ بوستان محشی»: لاہور، الہی بخش و محمد

جلال الدین، اسلامیہ سٹیم پریس، ۱۳۴۷ھ/۱۹۲۸م،

۲۲۶ ص، ۲۷×۱۸ سم.

گنج بخش: ش ۱۳۴۴۸.

۶۳- «بوستان چوب قلم»: لاہور، حاجی ملک دین محمد اینڈ سنز،

دین محمدی الیکٹرک پریس، ۱۳۵۰ھ/۱۹۳۱-۳۲م، محشی،

بخامہ مولوی احمد حسین خان ساکن عادل گڑھ و مولوی

حکیم اللہ رکھا قریشی ساکن روڑس تحصیل و ضلع میانکوٹ،

۳۴ ص، ۲۶/۵×۱۸ سم.

گنج بخش: ش ۱۸۰۶.

۶۴- لاہور، شیخ غلام علی اینڈ سنز، علمی پرنٹنگ پریس، شعبان

۱۳۵۲ھ/نومبر ۱۹۲۳م، محشی، ۳۴ ص، ۲۷ سم.

اشرفیہ.

۶۵- «بوستان مترجم»: لاہور، ملک دین محمد اینڈ سنز، دین

محمدی پریس، ۱۹۳۴م/۵۳-۵۲ھ، ۴۸ ص، ۲۸ سم.

جمیل احمد.

۶۶- بمبئی، ۱۳۱۸ش/۱۹۳۹م، سنگی، وزیری، خط درشت، ۳۳۶ ص.

مشار: ۷۹۵.

۶۷- «بوستان مترجم ترجمہ از مولوی جعفر علی و سید محمد امیر

حسن نورانی استاد عربی و فارسی در اسلامیہ کالج لکھنؤ.

لکھنؤ، رام کمار پریس، ۱۹۵۲م (۷۲-۱۳۷۱) چاپ اول،

سنگی، ۳۷ ص.

نوشاہیہ.

۶۸- دہلی، سب رنگ کتاب گھر، دہلی پرنٹنگ ورکس، ۱۳۷۴ھ/۵۵-۱۹۵۴م، محشی، ۲۴۰ ص، ۲۵/۵ سم.

جمیل احمد.

۶۹- «بوستان مترجم»: متن فارسی با ترجمہ بین السطور بہ زبان اردو از عبدالکریم سعدی (معاصر) (تنہا ترجمہ باب اول است) با مقدمہ دکتر نبی بخش بلوچ.

حیدر آباد (سندھ)، آزاد بک ڈپو، سعید آرٹ پریس، (۱۳۷۶م/۱۹۵۶ھ) بخط عبدالمجید یوسف زئی، ۱۰۴ ص، ۱۸×۱۲ سم.

گنج بخش: ش ۱۹۵۲.

۷۰- پیشاور، محمد عبدالخالق، (۱۳۷۹ھ/۶۰-۱۹۵۹م)، بتصحیح و تنقیح مولوی نقیب احمد اوچی دیوبندی، محشی، ۴۵۴ ص، ۲۸/۵×۲۰ سم.

گنج بخش: ش

۷۱- کراچی، ایجوکیشنل پریس، ۱۳۸۴-۸۵ھ/۱۹۶۵م، با ترجمہ و حواشی بہ اردو، ۳۲۸ ص، ۲۳/۵ سم.

اشرفیہ.

چاپہائی دیگر بہ نقل از دیوان ہند: ۸۱. در دست چپ شماره قفسہ و در داخل پرائنز سال میلادی چاپ کتاب است.

306. 32. C. 17 (1869).
 306. 33. E. 25 (1869).
 2035/1 (1869).
 2179/1 (1869).
 2208/2 (1869).
 2208/7 (1869).
 2029/1 (1869).
 2038/1 (1869).
 2034/2 (1870).
 2208/8 (1971).
 2083/1 (1872).
 306. 33. E. 26 (1873)
 306. 33. E. 13 (1873)
 2065/3 (1873).
 2066/2 (1874).
 863/22 (1874).
 2104/3 (1874).
 306. 32. C. 8 (1874).
 306. 31. F. 28 (1874).
 916/1 (1874).
 916/9 (1874).
 2066/3 (1875).
 2082/1 (1875).
 2178/1 (1875).
 2182/2 (1875).
 2183/1 (1875).
 306. 33. E. 12 (1875).
 2105/7 (1876).
 2180/1 (1876).
 2204/1 (1876).
 2208/3 (1876).
 Per. E. 106 (1876).
 2335/1 (1876).
 2205/7 (1876).
 2181/1 (1877).
 2179/8 (1877).
 2208/4 (1877).
 2208/5 (1877).
 2209/1 (1877).
 2208/6 (1878).
 306. 33. E. 24 (1881).
 302/3 (1886).
 306. 32. B. 13 (1882).
 306. 32. D. 22 (1888).
 682/5 (1893).
 3723/1 (1905).
 Per. F. 50/1 (1916).
 Per. F. 22 (1931).

قسمت دوم

چاپ های بی تاریخ

۱- بمبئی ، مطبع محمدی ، باہتمام علی بہائی شرف علی سورتی ،
بتصحیح و تزیید حواشی نثار احمد بریلوی ، ۳۳۶ ص ،
۱۷×۲۵ سم .

گنج بخش : ش ۱۳۴۱۵ .

۲- بمبئی ، سنگی ، وزیری ، ۲۱۰ ص .
مشار : ۷۹۶ .

۳- بمبئی ، سنگی ، وزیری ، ۲۱۹ ص .
مشار : ۷۹۴ .

۴- «بوستان محشی جلی قلم» : پشاور ، میان حاجی محمد و
عبدالرحمان ، گیس پرنٹنگ ورکس لاہور ، حواشی از ملا کنگہ
و ملا محمد خطاب و ملا گاڑہ ، ۴۳۹ ص ، ۲۷×۱۸ سم .

گنج بخش : ش ۱۳۴۴۵ .

۵- کانپور ، مطبع قیومی ، ۲۰۸ ص .
ادارہ ادبیات .

۶- «نسخہ صحیحہ بوستان» : کراچی ، محمد سعید اینڈ سنز

تاجران کتب ، مطبع سعیدی ، محشی ، ۳۳۴ ص ، ۲۴ × ۱۸ سم
خانہ فرهنگ : ش ۸۷۷ .

۷- لاہور ، چراغ الدین و سراج الدین ، ۱۲۸ ص ، محشی ،
۲۴/۵ سم .

اشرفیہ .

۸- لاہور ، مطبع رفاہ عام ، بفرمائش سردار جوت سنگھ ، سنگی ،
۴۲۷ ص .

نوشاہیہ .

۹- لاہور ، مطبع مفید عام ، ۴ + ۴۷۴ ص ، ۲۶/۵ × ۱۸ سم .

گنج بخش : ش ۱۵۰۱۶ .

۱۰- لکھنؤ ، مطبع ناسی منشی گلاب سنگھ ، ۴۷۴ ص ، ۲۴ × ۱۷/۵ سم .

گنج بخش : ش ۱۰۹۸۹ .

۱۱- لکھنؤ ، مطبع نولکشور ، سنگی ، ۲۱۲ ص .

نوشاہیہ .

۱۲- ملتان ، مکتبہ شرکت علمیہ ، ایورگرین پریس لاہور ، ۲۴۴ ص ،

سنگی ، ۲۴ سم .

جمیل احمد .

۱۳- مطبع مرتصوی ، ۲۱۶ ص ، محشی ، ۲۷ × ۱۷/۵ سم .

گنج بخش : ش ۲۹۵۹ .

۱۴- مطبع حجری ، ۱۸۷ ص ، محشی ، ۲۶/۵ سم .
جمیل احمد .

۱۵- مطبع میر حسن رضوی ، ۲۱۶ ص ، سنگی ، محشی ، ۲۶ × ۱۶ سم .
گنج بخش : ش ۱۶۸۲۱ .

برای بعضی چاپهایی دیگر رجوع کنید به : دیوان کلیات سعدی .

قسمت سوم

انتخاب بوستان

پیرایہ خرد

برای کلاس دوم مدارس متوسطہ پنجاب .

۱- لاهور ، مفید عام پریس ، ۱۸۹۴ / (۱۲-۱۳۱۱) ، ۱۹۴ ص ،

سنگی ، ۱۶/۵ سم .

دیوان ہند : ۴۰۲ .

۲- لاهور ، مفید عام پریس ، ۱۹۰۶ / (۱۳۲۴) ، ۲۳۸+۲ ص ،

سنگی ، ۱۸ سم .

دیوان ہند : ۴۰۲ .

۳- (ہند) ، ص ۱۶۱-۲۵۱ ، ۲۳/۵ × ۱۶ سم .

گنج بخش : ش ۱۸۷۵۴ .

عقود فارسی لیس صاحب - عقد ہشتم - نظم نمبر چہارم -

عقد منظوم - منتخب بوستان مولانا سعدی شیرازی .

بتصحیح ولیم ناسولیس Nassau Less و مولوی کبیرالدین ،

برای بہرہ انگریزی و فارسی مدرسہ کلکتہ .

۴- کلکتہ ، کالج پریس ، ۱۸۶۳ م / ۸۰-۱۲۷۹ ، ۱۵۱ ص ،

مربی ، ۲۱/۵ × ۱۳/۵ سم .

گنج بخش : ش ۱۶۷۰۷ .

عقد منظوم

۵- کلکتہ ، ۱۸۷۶م/ (۱۲۹۳ھ) چاپ دوم ، ترجمہ انگلیسی و توضیحات از عدالت خان ، ۴ + ۱۶ + ۲۰۱ ص ، ۲۱/۵ سم .
دیوان ہند : ۸۳ .

۶- کلکتہ ، ۱۸۸۱م/ (۱۲۹۸ھ) چاپ سوم ، ۲۲ + ۱۹۴ ص ، ۲۱ سم .
دیوان ہند : ۸۳ .

گلدستہ دانش

از محی الدین محمد . در ۱۲۹۹ھ . کتاب درسی برای کلاس پنجم
در مدارس متوسطہ پنجاب .

۷- لاہور ، مطبع سرکاری ، ۱۸۸۳م/ (۱۳۰۰ھ) ، ۱۷۰ ص ،
۱۶ × ۱۲ سم .

گنج بخش : ش ۱۱۱۴۳ .

۸- آگرہ ، مطبع مفید عام ، ۱۳۰۳ھ/ ۱۸۸۶م ، ۱۷۰ ص ،
۲۴ × ۱۵ سم .

گنج بخش : ش ۶۶۳۳ .

۹- الہ آباد ، ۱۸۸۸م/ ۱۳۰۵-۶ھ ، سنگی ، وزیری ، ۱۷۰ ص .
مشار : ۴۲۷۱ .

۱۰- لکھنؤ ، مطبع نولکشور ، ۱۸۹۶م/ (۱۳۱۳-۱۴ھ) ، سنگی ،
۱۱۰ ص ، ۲۱ سم .

دیوان ہند : ۱۶۱ .

۱۱- لاهور ، مفید عام پریس ، ۱۹۰۴م/ (۱۳۲۲ھ) ، ۲۰۴ ص ، سنگی ،
 دیوان ہند : ۱۶۱ .

۱۲- لاهور ، ۱۹۰۷م/ (۱۳۲۵ھ) ، ۲۲۹+۱ ص ، سنگی ،
 دیوان ہند : ۱۶۱ .

SELECTION BOSTAN

۱۳- کلکتہ ، پرشین پریس ، کالج آف فورٹ ولیم ، ۲۴ ذی الحجہ
 ۱۲۲۴ھ/ ۳۱ ژانویہ ۱۸۱۰م ، بتصحیح اللہ داود و کرم حسینی
 ۱۰۴ ص ، سری بی ، ۲۷/۵ X ۲۰ سم

گنج بخش : ش ۵۳۸۹

گزیدہ های گونا گون

۱۴- ہند ، ۱۸۶۳-۶۴م/ (۱۲۸۰ھ) ، وزیری ، ۴۸+۲۴+۲۳+۱ ص ،
 (چنین بنظر میرسد کہ انتخاب کتابهای دیگر نیز همراه دارد) .
 مشار : ۷۹۶ .

۱۵- لاهور ، مطبع سرکاری ، ۱۸۶۷م/ (۱۲۸۴ھ) ، ۸۸ ص ، سنگی ،
 دیوان ہند : ۸۲ .

۱۶- لاهور ، مطبع سرکاری ، ۱۸۶۸م/ (۱۲۸۵ھ) ، ۸۸ ص ،
 سنگی ، ۲۱/۵ سم .
 دیوان ہند : ۸۲ .

۱۷- لکھنؤ ، مطبع نولکشور ، ۱۸۶۹م/ (۵۱۲۸۶) ، باب چہارم
و ہفتم ، ۸۱ ص ، سنگی ، ۲۴ سم .

دیوان ہند : ۸۲ .

۱۸- الہ آباد ، گورنمنٹ پریس ، ۱۸۷۲م/ (۵۱۲۸۹) ، بکوشش
سعید الدین احمد ، ۷۵-۸۱ ص ، سنگی ، ۲۳ سم .

دیوان ہند : ۳۶۳ .

۱۹- الہ آباد ، گورنمنٹ پریس ، ۱۸۷۳م/ (۵۱۲۹۰) ، بکوشش
سعید الدین احمد ، سنگی ، ۲۴ سم .

دیوان ہند : ۳۶۳ .

۲۰- الہ آباد ، گورنمنٹ پریس ، ۱۸۷۶م/ (۵۱۲۹۳) ، بکوشش
سعید الدین احمد ، سنگی ، ۲۴ سم .

دیوان ہند : ۳۶۳ .

۲۱- لاہور ، مطبع سرکاری ، ۱۸۷۶م/ (۵۱۲۹۳) ، ۱۵۵ ص ،
سنگی ، ۲۲/۵ سم .

دیوان ہند : ۸۲ .

Readings from Persian Prose and Poetry, for
high schools.

گرد آوری از این - اے حاجب شاہی ، کارمند شعبہ آموزش و
پرورش ایالت ہرودہ (ہند) .

انتخاب گلستان ، کریمہ و بوستان و کتب دیگر است . با مقدمہ
انگلیسی .

۲۲- سورت (ہند) ، آئی - پی - مشن پریس ، ۱۹۱۱ م / ۱۳۲۹ھ ،
چاپ سوم ، سرلی ، ۲۱۳ + ۱۲۴ ص ، ۵ / ۲۰ × ۱۳ سم .
گنج بخش : ش . ۳۹۲۰ .

**Selections from Persian Prose and Poetry, for
standards V, VI and VII of high schools.**

گرد آوری از Pestonjee Kavasjee Kanga . انتخاب
۶۵ حکایت گستان و کریمہ و بوستان و کتب دیگر است .
با مقدمہ انگلیسی .

۲۳- بمبئی ، برٹش انڈیا پریس ، ۱۹۲۱ م / ۱۳۳۹-۴۰ھ ، چاپ
چهارم ، ۲ + ۱۳۸ + ۷۱ ص ، ۵ / ۲۰ × ۱۴ سم .
گنج بخش : ش . ۳۷۶۰ .

قسمت چهارم

فرهنگ نامه های لغات بوستان

حل ترکیب بوستان باب دوم و سوم .

از منشی محمد بلال . به سال ۱۲۹۸/۱۸۸۱ م با ترجمه اردو .

۱ - دهلی ، مطبع یوسفی ، ۱۲۹۸/۱۸۸۲ م ، چاپ دوم ، سنگی ،

۱۰۴ ص .

نوشاهیہ .

حل ترکیب بوستان

از ناشناس .

۲ - لاهور ، ۱۲۹۸/۱۸۸۱ م ، سنگی ، وزیری ، ۲۰۸ ص .

شمار : ۷۹۶ و ۱۸۰۰ .

فرهنگ بوستان = فرهنگ صحیحہ بوستان

از سید ابن حسن . در سالهای ۱۲۸۱-۹۸/۱۸۶۴-۸۰ م نگاشته

است . به ترتیب حروف تہجی و به رعایت حرف اول و دوم

آغاز : عندلیب خامہ در بوستان ستائش بہار آفرینی زمزمہ

پرداز است .

۳ - لکھنؤ ، مطبع نولکشور ، محرم ۱۲۹۸/۱۸۸۰ م ، سنگی ،

۲۲ ص ، ۲۳ سم .

گنج بخش : ش ۱۳۴۹۸ و ش ۴۸۷۳ . دو چاپ در یک سال .
 ۴- کانپور ، مطبع نولکشور ، ۱۸۸۸-۹۰ م / ۷-۵۱۳۰۵ ، سنگی ،
 وزیری ، ۲۲ + ۳۲ ص (با فرهنگ گلستان) .
 شمار : ۳۷۰۲ .

۵- کلکتہ ، بفرمائش محمد عبدالقیوم ، مطبع قیومی کانپور (صفحه
 عنوان) ، مطبع مجیدی (خاتمه) ، صفر ۱۳۲۷ھ / ۱۹۱۸ م ،
 ص ۲۸۷-۳۰۸ ، ۵/۲۴ × ۱۶ سم .
 گنج بخش : ش ۱۲۶۲۵ .

فرهنگ بوستان

از محمد عبدالله گلشن .

۶- لکھنؤ ، ۱۳۱۱ھ / ۹۴-۱۸۹۳ م ، وزیری ، ۲۰ ص .
 شمار : ۳۷۰۱ .

کشاف اسرار یعنی حل الترتیب منتخب بوستان

از محمد عبدالغفور مدرس اول مدرسه ہانی پت ضلع کرنال (ہند) .
 در سال ۱۲۹۶ھ حل ترتیب انتخابی کہ «مروجہ مدارس
 سرکاری احاطہ پنجاب» بود . بہ اردو .

آغاز : باب اول در بیان عدل و رای . . . نوشتہ می شود
 فعل حال مجہول باب اول بہ ترتیب توصیفی مفعول .

۷- لاہور ، مطبع مفید عام ، بفرمائش گلاب سنگھ ۱۲۹۹ھ /
 ۱۸۸۲ م ، سنگی ، چاپ اول ، ۳۱۴ ص ، ۲۵ × ۱۶ سم .
 گنج بخش : ش ۱۶۹۳۱ . نوشاہیہ .

قسمت پنجم

ترجمہ های بوستان

اردو :

بوستان مترجم

از سولوی جعفر علی و سید محمد امیر حسن نورانی .

رک به شماره : ۶۷

بوستان مترجم

از عبدالکریم سعدی . مدیر مجلہ الهلال . (معاصر) .

رک به شماره : ۶۹ .

بوستان مترجم منظوم

از گویند پرشاد فضا بن دیبی پرشاد . در ۱۲۹۵ھ (= ہونی

بوستان اب یہ رشک بہار) .

۱- کانپور ، مطبع نولکشور ، ژوئیسہ ، ۱۸۸۰م / رجب ۱۲۹۷ھ

چاپ سوم ، محشی ، ۳۳۲ ص .

ادارہ تحقیقات : ش ۷۳۴۱ (اخلاق) .

دو ترجمہ دیگر

رک به شماره : ۶۵ ، ۷۱ .

بچوں کی بوستان

ترجمہ اردوی پنڈھای بوستان برای کودکان

رحمانیہ : ۸ .

شمیم بوستان

از محمد عبدالواحد نولوی غازی پوری . بفرمائش حاجی
محمد سعید تاجر کتب ، کلکتہ .

آغاز (مقدمہ) : مالک بوستان کون و مکان کی حمد و ثنا .

ترجمہ : بنام جہاندار جان آفرین . شروع کرتا ہوں میں جہان
رکھنے والے جان پیدا کرنے والے کے نام سے .

رک بہ شماره : ۵۳ .

ترجمہ از ملک عنایت اللہ

۲- چاپ : با متن فارسی ، ترجمہ در میان سطرھا چاپ شدہ ، لاہور ،
ملک دین محمد و پسران (ب ت) .

اختر راھی .

ترجمہ و حواشی از قاضی سجاد حسین

مدرس مدرسہ عالیہ فتح پوری دہلی ، در ۱۳۸۱ھ / ۱۹۶۱م

نگاشتہ شدہ است :

یہ معجزہ سعدی کا ، یہ شان خدا کی ہے

انیس سو اکتھ میں ہوا گل ہے بہار افزا

۳- دهلی ، کتاب خانہ سب رنگ، (۵۱۳۸۱/۱۹۶۱م) .

اختر راہی .

ترجمہ منتخبی از بوستان

از سید شاہ محمد نعیم ندوی فردوسی .

۴- حیدر آباد سندھ (۵۱۳۷۶/۱۹۵۷م) .

اختر راہی :

حکایات سعدی

ترتیب و ترجمہ از طالب ہاشمی .

۵- لاہور ، شعاع ادب ، (ب ت) .

اختر راہی :

مثنوی دلآرام راضی

از جانی بہاری لال متخلص بہ راضی .

۶- چاپ نامعلوم .

اختر راہی :

قسمت ششم

شرح های بوستان

فارسی :

انهار الاسرار

از علیم حسنی حسینی جالندھری مرید میر سعید معروف بہ سید بھیکہ سیوانی . در سال ۱۱۴۵ھ / ۳۳-۳۲ / ۱۷۳۲ م نگاشته است . گفت تاریخ شروع در ضمیر - از (کلام شیخ سعدی) یاد گیر . آغاز : حمد خداوندی را کہ در بوستان جان انهار اسرار جاری ساخته .

۱- لاهور ، شیخ رحیم بخش ، مطبع مطلع نور ، ۱۲۸۶ھ / (۱۸۶۹م)

۲۲۴ ص ، سنگی ، ۲۵ × ۱۶ سم .

گنج بخش : ش ۲۱۴۹ .

بہار بوستان

از منشی ٹیک چند بہار (م ۱۱۸۰ھ) نگارندہ «بہار عجم» .

۲- لکھنؤ ، مطبع نولکشور ، ۱۹۲۷م / ۴۶-۴۵ / ۱۳۴۵ھ ، چاپ چہارم ،

۶۱۰ ص ، ۲۴ × ۱۵ / ۵ سم .

گنج بخش : ش ۲۵۴۱ .

۴۰

۳- دہلی ، مطبع محمود المطابع ، ۱۳۰۱ھ / (۱۸۸۴م) ، ۴۹۴ ص ،
سنگی ، ۲۶ سم .

دیوان ہند : ۸۲ .

فرہنگ و شرح بوستان

از مولوی تمیز الدین بن محمد یاور .

۴- کلکتہ ، مطبع ایشیاتک لیتھو گرافک کمپنی ، ۱۲۴۴ھ / ۱۸۲۸م

در حاشیہ بوستان .

گنج بخش : ش ۱۱۱۱۹ .

شرح بوستان

از قادر علی .

۵- کلکتہ محمدی پریس ، ۱۸۲۹م / (۶۵-۱۲۶۶ھ) ، ۵۰۴ ص .

بانک ملی .

شرح بوستان مشہور محمدیہ تصنیف مولانا محمد گلہوی

معروف بہ شرح محمد گلہوی - مع ازدیاد و مطالب مفیدہ .

از محمد بن غلام محمد گلہوی کہ شرح شرفنامہ را در ۱۲۴۵ھ

نگاشتہ بود .

آغاز : الحمد لله . . . اما بعد بعرض می رساند راجی الی رحمة

العلام الصمد .

۶- لاہور ، ۱۸۷۷/۵۱۲۹۴ م .

مشار : ۳۲۱۲ .

۷- لاہور ، میان چراغ الدین و سراج الدین ، مطبع مصطفائی ،

ب ت ، ۴۶۴ ص ، سنگی ، ۲۵ سم .

گنج بخش : ش ۲۲۴۵ .

شرح بوستان

از نا شناس .

۸- (کلکتہ) ، مطبع قادری ، ۱۸۳۶ م / ۵۶-۵۱۲۴۶ ، ۵۲۳ ص ،

۳۰/۵ سم .

دیوان ہند : ۸۲ .

۹- لاہور ، بفرمائش چراغ الدین ، مطبع خورشید عالم ، ۱۲۹۷/

۱۸۸۰ م ، ۴۶۴ ص .

گنج بخش .

کریما = پند نامه

درشش قسمت :

- ۱- چاپ های متن کریما (تاریخ دار وبدون تاریخ)
- ۲- انتخاب
- ۳- تفسیر
- ۴- فرهنگنامه های لغات
- ۵- ترجمه ها
- ۶- شرح ها

قسمت اول

چاپ های تاریخ دار

- ۱- ۵۱۲۵۷/ (۱۸۴۱م) .
آصفیه ۳ : ۶۸۴ .
- ۲- (کلکتہ) ، ایشیاتک لیتھوگرافک پریس ، ۵۱۲۶۱/۱۸۴۵م ،
با ترجمه منظوم از مظہر علی خان والہ ، ۷+۲۳ ص ، سنگی ،
۲۴/۵ سم .
دیوان ہند : ۳۹۱ .
- ۳- آگرہ ، سکول بک پریس ، (۵۱۲۶۳)/۱۸۴۷م ، ۱۵ ص ،
۲۵/۵ سم .
دیوان ہند : ۳۹۱ .
- ۴- مدراس ، مطبع جامع الاخبار ، ۵۱۲۶۴/ (۱۸۴۸م) ، حواشی
از سید رحمت اللہ ، ۱۹ ص ، سنگی ، ۲۵/۵ سم .
دیوان ہند : ۳۹۱ .
- ۵- (بریلی) ، مطبع عمدۃ الاخبار ، (۵۱۲۶۵)/۱۸۴۹م ، ۱۳ ص ،
سنگی ، ۲۲/۵ سم .
دیوان ہند : ۳۹۱ .

۶- میرٹھو ، مطبع قادری ، ۵۱۲۶۶/۱۸۵۰م ، سنگی ، ۱۶ ص ،
۲۲/۵ سم .

دیوان ہند : ۳۹۱ .

۷- آگرہ ، مطبع جام جمشید ، (۵۱۲۴۷)/۱۸۵۱م ، با ترجمہ
منظوم و حواشی ، ۱۶ ص ، سنگی ، ۲۶/۵ سم .

دیوان ہند : ۳۹۱ .

۸- کانپور ، مطبع مصطفائی ، ۵۱۲۶۸/۱۸۵۱(م) ، ۱۶ ص ،
سنگی ، ۲۵ سم .

دیوان ہند : ۳۹۲ .

۹- سیالکوٹ ، مطبع چشمہ فیض ، (۵۱۲۷۰-۷۱)/۱۸۵۴م ،
۹ ص ، سنگی ، ۲۹ سم .

دیوان ہند : ۳۹۲ .

۱۰- کانپور ، مطبع مصطفائی ، ۵۱۲۷۲/۱۸۵۵-۵۶(م) ، ۱۶ ص ،
بانک ملی .

۱۱- ۵۱۲۷۳/۱۸۵۶-۵۷(م) ، با ترجمہ .

بانک ملی .

۱۲- «نسخہ صحیح کریم» : مدراس ، مطبع مخزن الاخبار ،

۵۱۲۷۴/۱۸۵۷(م) ، محشی ، سنگی ، ۱۶ ص ، ۲۴/۵ سم .

دیوان ہند : ۳۹۲ .

۱۳- لاہور ، ۵۱۲۷۷-۷۸/۱۸۶۱(م) ، سنگی ، ۱۲ ص .

مشار : ۴۰۶۲ .

- ۱۴- کانپور ، ۵۱۲۷۷/۵۱۸۶۰-۶۱) ، سنگی ، ۲۰ ص .
مشار : ۴۰۶۲ .
- ۱۵- لکھنؤ ، مطبع مصطفائی ، ۵۱۲۷۹/۵۱۸۶۲-۶۳) ، ۱۴ ص .
ادارۂ ادبیات .
- ۱۶- کانپور ، مطبع نظامی ، ۵۱۲۸۵/۵۱۸۶۸ م ، ۱۲ ص ، در پنج گنج ،
سنگی ، ۲۷ سم .
دیوان ہند : ۳۹۵ .
- ۱۷- کانپور ، مطبع نظامی ، ۵۱۲۸۵/۵۱۸۶۸ م ، ۱۲ ص (با پنج گنج
مروجۂ پنجاب) محشی ، ۲۴ × ۱۵/۵ سم .
گنج بخش و ش ۱۷۱۴۴ .
- ۱۸- لدھیانہ ، امریکن مشن ، ۵۱۸۶۹/۵۱۲۸۵-۸۶) ، ص ۷۱-۸۴
در منتخبات فارسی ، سنگی ، ۲۰ سم .
دیوان ہند : ۳۶۳ .
- ۱۹- بمبئی ، مطبع حیدری ، ۵۱۲۸۷/۵۱۸۷۰) ، در مجموعہ
ص ۳۲ ، سنگی ، ۲۴ سم .
دیوان ہند : ۳۸۳ .
- ۲۰- لاہور ، ۵۱۸۷۲/۵۱۲۸۹) ، سنگی ، وزیری ، ۱۲۵ ص !
مشار : ۴۰۶۲ .
- ۲۱- مطبع نولکشور ، ۵۱۲۸۹/۵۱۸۷۲ م ، ۱۲ ص .
ادارۂ ادبیات .

۲۲- «کریما با معانی» ، بمبئی ، انگلش اینڈ گجراتی پرنٹنگ پریس ،
 ۱۸۷۳ م / (۵۱۲۹۰) ، بہ حروف گجراتی و توضیحات بزبان
 گجراتی ، ۲ + ۴ ص ، ۲۱ سم .
 دیوان ہند : ۳۹۲ .

۲۳- لکھنو ، ۱۸۷۴ م / (۵۱۲۹۱) ، سنگی ، وزیری ، ۵۳ ص .
 مشار : ۴۰۶۳ .

۲۴- بمبئی ، ۱۸۷۴ م / ۵۱۲۹۱ ، سنگی ، ۲۱ سم .
 دیوان ہند : ۲۰۱ .

۲۵- دہلی ، مطبع فاروقی ، ۱۸۷۴ م / (۵۱۲۹۱) ، ۱۲ ص ، در
 پنج گنج ، سنگی ، ۲۵ سم .
 دیوان ہند : ۳۹۵ .

۲۶- (لاہور) ، مطبع محمدی ، (۱۸۷۴ م / ۵۱۲۹۱) ، با ترجمہ
 منظوم بہ اردو ، ۱۶ ص ، سنگی ، محشی ، ۲۵ سم .
 دیوان ہند : ۳۹۲ .

۲۷- دہلی ، مطبع فاروقی ، ۱۸۷۵ م / (۵۱۲۹۲) ، ۱۲ ص در پنج
 گنج ، سنگی ، ۲۵ سم .
 دیوان ہند : ۳۹۵ .

۲۸- گوجرانوالہ ، ۱۸۷۵ م / (۵۱۲۹۲) ، سنگی ، خشتی ، ۱۶ ص .
 مشار : ۴۰۶۳ .

۲۹- بمبئی ، مطبع حیدری ، ۱۸۷۷ م / ۵۱۲۹۴ ، ص ۲-۱۴ ، در

پنج گنج ، سنگی ، ۲۱ صم .

دیوان ہند ۳۹۵ .

۳۰۔ کانپور ، ۱۲۹۴ھ/ (۱۸۷۷م) ، سنگی ، وزیری ، ۱۶ ص .

مشار : ۴۰۶۲ .

۳۱۔ میرٹھ ، ۱۲۹۴ھ/ (۱۸۷۷م) ، سنگی ، وزیری ، ۱۲ ص .

مشار : ۴۰۶۳ .

۳۲۔ لاہور ، چراغ دین ، مطبع خورشید عالم ، ۱۸۷۷م/ (۱۲۹۴ھ)

چاپ اول ، ۱۲ ص ، محشی ، ۲۴/۵ × ۱۶ صم .

گنج بخش : ش ۸۸۴۷ .

۳۳۔ کانپور ، ۱۲۹۶ھ/ (۱۸۷۹م) ، سنگی ، وزیری ، ۳۲ ص .

مشار : ۴۰۶۲ .

۳۴۔ آگرہ ، ۱۸۸۰م/ (۱۲۹۷ھ) ، سنگی ، وزیری ، ۱۶ ص .

مشار : ۴۰۶۲ .

۳۵۔ بمبئی ، مطبع صفدری ، ۱۸۸۵م/ (۱۳۰۲-۳ھ) ، ۱۲ ص .

ادارہ ادبیات .

۳۶۔ «کریما معرب» : مطبع نولکشور ، (اوت ۱۸۸۷م/ ۱۳۰۴ھ) ،

سنگی ، ۲۶ ص ، اعراب گذاری از کالکا پرشاد موجود .

نوشاہیہ .

۳۷۔ بمبئی ، مطبع محمدی ، ۱۳۰۴ھ/ ۱۸۸۷م ، ۱۲ ص ، در

مجموعہ ، ۲۵ X ۵ / ۱۶ سم .

گنج بخش : ۱۷۵۵ .

۳۸- امرتسر ، چشمة نور پریس ، ۱۸۸۸ م / (۵۱۳۰۵-۶) ، با ترجمہ

پنجابی ، ۳۶ ص ، ۲۲ سم .

محمد موسی .

۳۹- لاہور ، ۱۸۹۰ م / (۵۱۳۰۷-۸) ، سنگی ، وزیری ، ۲۴ ص .

شمار : ۴۰۶۲ .

۴۰- بریلی ، ۱۸۹۴ م / (۵۱۳۱۱-۱۲) ، سنگی ، وزیری ، ۲۰ سم .

شمار : ۴۰۶۲ .

۴۱- لکھنؤ ، ۱۸۹۶ م / (۵۱۳۱۳-۱۴) ، سنگی ، وزیری ، ۱۶ ص .

شمار : ۴۰۶۳ .

۴۲- بمبئی ، ۵۱۳۱۲ / (۱۸۹۴-۹۵) م ، سنگی ، رقیعی ، ۱۲۴ ص .

شمار : ۴۰۶۲ .

۴۳- لکھنؤ ، ۵۱۳۱۲ / (۱۸۹۴-۹۵) م ، سنگی ، وزیری ، ۵۳ ص .

شمار : ۴۰۶۳ .

۴۴- مراد آباد ، ۱۸۹۸ م / (۵۱۳۱۵-۱۶) ، سنگی ، وزیری ،

۳۶ ص .

شمار : ۴۰۶۳ .

۴۵- پیشاور ، بفرمائش دیوان وزیر سنگھ ، مفید عام پرنٹنگ ورکس

لاهور، ۱۳۱۷ھ/۱۹۰۰م ص ۲-۱۲، در مجموعہ پنج گنج
مروجہ پنجاب، ۲۳ × ۱۴ سم.

گنج بخش : ش ۱۱۷۳۶ .

۴۶- لاهور، ۱۹۰۰م/۱۳۱۷ھ، سنگی، وزیری، ۶۰ + ۲۵ ص !
مشار : ۴۰۶۲ .

۴۷- بمبئی، ۱۳۲۳ھ/۱۹۰۵م، سنگی، وزیری، ۳۲ ص .
مشار : ۴۰۶۲ .

۴۸- بمبئی، ۱۳۲۳ھ/۱۹۰۵م، سنگی، رقعہ، در پنج گنج .
مشار : ۴۰۶۳ .

۴۹- «پند نامہ عرف کریم» : لاهور، حاجی چراغ الدین و
سراج الدین، ہندوستان شیم پریس، ۱۳۲۴ھ/۱۹۰۶م .
سنگی، ۱۶ ص .
نوشاہیہ .

۵۰- حیدرآباد (دکن)، مطبع فیض الکریم، ۱۳۲۵ھ/۱۹۰۷م .
۳۳ ص، با ترجمہ .
ادارہ ادبیات .

۵۱- کلکتہ، ریاض الاسلام پریس، ۱۳۲۶ھ/۱۹۰۸-۹م، چاپ
دوم، با ترجمہ منظوم بہ بنگالی از منشی محمد سہر اللہ،
۷۱ ص، ۱۷/۵ سم .
دیوان ہند : ۳۹۲ .

۵۲- حیدر آباد (دکن) ، مطبع اصبح المطابع ، ۵۱۳۲۷/ (۱۹۰۹م) ،
۲۴ ص .

ادارہ ادبیات .

۵۳- «کریمہ خوشخط بہ قلم جلی» : لکھنؤ ، مطبع نو لکشور ،
دسمبر ۱۹۱۲م/ (محرم ۱۳۳۱ھ) ، بخط اعجاز رقم ، ۲۴ ص ،
۲۶ X ۲۰ سم .

گنج بخش : ش ۱۳۲۴ .

۵۴- لاہور ، مطبع مجتہائی ، ۵۱۳۳۱/ (۱۹۱۳م) ، معرب ، با ترجمہ
بین السطور بہ اردو ، ۳۲ ص ، سنگی ، ۲۵ سم .

دیوان ہند : ۳۹۲ .

۵۵- «پند نامہ حضرت شیخ سعدی عرف کریمہ» : لاہور ، گلاب
سنگھ ، مفید عام پریس ، ۵۱۳۳۱/ ۱۹۱۳م ، سنگی ، ۱۶ ص .

نوشاہیہ : ش ۱۶۱۱ .

۵۶- مدراس ، ۵۱۳۳۱/ (۱۹۱۲م) ، سنگی ، وزیری ، ۴۱۱ ص !

مشار : ۴۰۶۳ .

۵۷- لاہور ، شیخ الہمی بخش و محمد جلال الدین ، اسلامیہ سٹیم
پریس ، ۱۹۱۴م/ (۵۱۳۳۲ھ) ، بحشی ، ۱۲ ص ، ۲۷ X ۱۸ سم .

گنج بخش : ش ۹۷۲ .

۵۸- لاہور ، کاپر آرٹ پرنٹنگ ورکس ، ۵۱۳۳۸/ (۱۹۲۰م) ،
بحشی ، در پنچ گنج ، سنگی ، ۲۸ سم .

دیوان ہند : ۳۹۵ .

۵۹- «کریمہ جلی قلم» : لاہور ، دین محمد ، مطبع دین محمدی ،

حدود . ۵۱۳۴/۱۹۲۲ م ، سنگی ، ۱۶ ص .

نو شاہیہ : ش ۱۵۵۸ .

۶۰- «کریمہ مترجم و معرب» : لاہور ، ملک دین محمد ، دین محمدی ،

سٹیم پریس ، ۱۲ مہ ۱۹۲۴ م/۵۱۳۴۲ ، ۳۲ ص .

۵/۲۴ × ۱۶ سم .

گنج بخش : ش ۱۸۳۷ .

۶۱- لاہور ، پنجاب نیشنل پریس ، ۱۹۲۴ م/ (۵۱۳۴۲-۴۳) ،

با ترجمہ بین السطور بزبان پشتو ، محشی ، ۲۰ ص ، سنگی ،

۲۸ سم .

دیوان ہند : ۳۹۲ .

۶۲- لاہور ، گروہر سٹیم پریس ، ۵۱۳۴۳/۱۹۲۵ م ، با ترجمہ و

حواشی بزبان اردو ، ۱۹ ص ، در پنج گنج ، سنگی ، ۲۱ سم .

دیوان ہند : ۳۹۵ .

۶۳- «کریمہ مترجم معرب» : لاہور ، غلام علی و برکت علی ،

علمی پرنٹنگ پریس ، ۵۱۳۵۱/۱۹۲۸ م ، سنگی ، ترجمہ اردو

درمیان سطرہا ، ۳۲ ص .

نو شاہیہ : ش ۱۶۱۰ .

۶۴- لاہور ، امرت الیکٹریک پریس ، ۱۹۳۳ م/ (۵۱۳۵۱-۵۲) ،

با ترجمہ پشتو و حواشی بہ فارسی ، در پنج گنج ، سنگی ،
۲۶ سم .

دیوان ہند : ۳۹۵ .

۶۵- بمبئی ، ۵۱۳۵۷/۱۹۳۸م ، سنگی ، ۱۶ ص .
مشار : ۴۰۶۳ .

۶۶- لاہور ، ملک سراج دین اینڈ سنز ، تعلیمی پریس ، اوویل
۵۱۳۷۶/۱۹۵۷م ، چاپ سوم ، ص ۱۶-۲ در مجموعہ پنج
گنج فارسی ، ۲۲ × ۱۴ سم .
گنج بخش : ش ۱۶۰۷۷ .

۶۷- چائنگام (بانگلادش) ، کتابخانہ فیضیہ ، مدرسہ فیض العلوم
معین الاسلام ، ۵۱۳۸۲-۸۴/۱۹۶۳م ، حواشی بزبان اردو
از سولوی فیض اللہ .

۶۸- ماتان ، مکتبہ امدادیہ ، (حدود ۵۱۳۸۴/۶۵-۶۶/۱۹۶۴م) ،
با شرح اردو موسوم بہ فیض کریم از فیض اللہ ککروی ،
سنگی ، وزیری ، ۹۶ ص .
گنج بخش : ش ۱۱۶۹ .

۶۹- دہلی ، ۵۱۳۸۸/۱۹۶۸م ، سنگی ، وزیری ، ۱۲ ص .
مشار : ۴۰۶۲ .

۷۰- لاہور ، مکتبہ قادریہ ، ۵۱۳۹۵/۱۹۷۵م ، با حواشی اردو
از محمد عبدالحکیم شرف قادری ، سنگی ، ۲۴ سم .

کنج بخش .

۷۱- پیشاور ، محمد عبدالخالق ۱۹۹۹م/۱۳۹۹ھ ، در پنج گنج ،

۷۲ ص .

لیاقت .

۷۲- چاپ های دیگر ، بنقل از دیوان هند : ۳۹۳ .

663/9 (18 ?).	2105/3 (1871).	2181/4 (1875)
800/10 (18 ?).	2211/6 (1872).	2211/12 (1875)
1482/7 (18 ?).	2211/7 (1872).	2211/12 (1875)
672/15 (1868).	1012/18 (1873).	2066/9 (1875)
797/7 (1868).	2205/4 (1873).	2066/10 (1875).
732/11 (1868).	2211/8 (1873).	2067/2 (1875)
2037/9 (1868).	2211/9 (1873).	2082/7 (1875).
2101/1 (1868).	2211/10 (1873).	2211/14 (1876).
100/3 (1869).	2065/12 (1873).	2211/17 (1876).
2035/10 (1869).	2034/7 (1874).	2211/18 (1876).
2055/7 (1869).	863/1 (1874).	2107/4 (1876).
679/11 (1869).	863/6 (1874).	2179/6 (1876).
680/5 (1869)	891/8 (1874).	669/15 (1876).
671/2 (1869).	891/12 (1874).	777/13 (1876).
2029/3 (1870).	891/13 (1874).	663/8 (1877).
2029/4 (1870).	1011/8 (1874).	663/9 (1877).
2039/12 (1870).	2460/4 (1874).	2211/19 (1877).
2211/2 (1870).	891/14 (1875).	2211/20 (1877).
2211/3 (1870).	916/6 (1875).	2211/22 (1878).
2211/4 (1870).	1011/5 (1875).	Per E. 27/7 (1918).
2211/5 (1870).		

چاپ های بدون تاریخ

۷۳- پیشاور ، حاجی محمد عبدالخالق ، مقبول عام پریس لاہور ،

ص ۱۰-۱ در پنج گنج فارسی سوجہ پنجاب ، ۲۵ × ۱۸ سم .

گنج بخش : ش ۱۸۳۰۹ .

۷۴- دہلی ، مطبع افتخار ، ۱۶ ص .

ادارہ ادبیات .

۷۵- ڈیرہ اسماعیل خان ، فرمائش جوت سنگھ و سادھو سنگھ ،

مطبع مجتہائی لاہور ، محشی ، بھٹ عبدالغنی وزیر آبادی ،

۱۴ ص ، ۱۴ × ۲۱ / ۵ سم .

گنج بخش : ش ۱۳۸۲ .

۷۶- کراچی ، رحمان برادرس ، ایجوکیشنل پریس ، ۳۲ ص ،

۲۴ سم .

جمیل احمد .

۷۷- «کریم مترجم» : کراچی ، قرآن محل ، مطبع سعیدی ،

۳۲ ص .

ادارہ تحقیقات : ۱۳۸۴۷ (اخلاق) .

۷۸- کلکتہ ، کلکتہ فائن لیتھو پریس ، معرب ، ۳۲ ص .

۷۹- لاہور ، شیخ السہی بخش و محمد جلال الدین ، اسلامیہ سٹیم

پریس ، ۱۶ ص ، ۲۵ × ۱۶ سم .

گنج بخش : ش ۱۶۳۸ .

۸۰۔ لاہور ، مطبع انوار احمدی ، سنگی ، ۷۶ ص (باپند نامہ عطار) .
نوشاہیہ .

۸۱۔ «گریدا جلی قلم» : لاہور ، جے ایس سنت منگھ ، آفتاب عالم
پریس ، ۱۶ ص .
نوشاہیہ .

۸۲۔ لاہور ، حاجی چراغ دین و سراج دین ، اسلامیہ سٹیم پریس ،
۱۶ ص ، ۲۶ × ۱۷ سم .
گنج بخش : ش ۱۵۰۲۹ .

۸۳۔ لاہور ، ملک سراج دین اینڈ سنز ، علمی پرنٹنگ پریس ، بھٹ
ایس حامد علی لاہوری ، ص ۱-۹ در مجموعہ پنج گنج فارسی ،
۲۳/۵ × ۱۵/۵ سم .
گنج بخش : ش ۱۹۳۶ .

۸۴۔ ملتان ، مکتبہ شرکت علمیہ ، محشی ، ۱۶ ص ، ۲۵/۵ سم .
جمیل احمد

۸۵۔ مطبع حاجی مولوی محمد حسین ، محشی ، ۱۶ ص ،
۲۴/۵ × ۱۶ سم .
گنج بخش : ش ۱۳۳۷ .

بعضی چاپ ہا در بخش «کلیات دیوان سعدی» یاد شدہ است .

قسمت دوم

انتخاب کریمہ

1. Readings from Persian Prose and Poetry, for high schools.

گرد آوری از این - اے - حاجب شاہی ، کارمند شعبہ آموزش و پرورش برودہ (ہند) .

انتخاب گلستان و کریمہ و بوستان و کتب دیگر است . با مقدمہ انگلیسی .

۲- سورت (ہند) ، آئی - پی - مشن پریس ، ۱۹۱۱/م ۱۳۲۹ ، چاپ سوم ، سری ۲۱۳ + ۱۲۴ ص ، ۲۰/۵ × ۱۳ سم .

گنج بخش : ش ۳۹۲ .

3. Selections from Persian Prose and Poetry, for standards V, VI and VII of high schools.

گرد آوری از Pestonjee Kavasjee Kanga . انتخاب ۶۵ حکایت گلستان و کریمہ و بوستان و کتب دیگر است . با مقدمہ انگلیسی .

۴- بمبئی ، برٹش انڈیا پریس ، ۱۹۲۱ م / ۴۰-۳۳۹-۵۱ ، چاپ

چہارم ، ۲ + ۱۳۸ + ۷۱ ص ، ۱۴۰ / ۲۰ × ۱۴ سم .

کنج بخش : ش ۳۷۶۰ .

قسمت سوم

تضمین کریمہ

تضمین کریمہ

از عبدالرحمان عبد .

۱۔ انبالہ ، بلالی پریس ، ۵۱۳۰۸/۴۱۹۰۴ م ، سنگی ، ۲۴ ص .

نوشاہیہ .

تضمین کریمہ

از ناشناس .

۲۔ بمبئی ، ۵۱۲۹۲/۵۱۸۷۵ م ، سنگی ، وزیری ، ۵۲ ص .

مشار : ۱۳۶۱ .

حکیمہ مسدس کریمہ

از حکیم عبداللہ خان .

۳۔ لاہور ، مطبع عزیز ، ۵۱۳۲۲/۴۱۹۰۴ م ، ۴۴ ص ، سنگی ،

۲۱/۵ سم .

دیوان ہند : ۳۹۴ .

مخمس کریمہ

• از تراب علی قلندری کاکوری (م ۱۲۷۵/۵۹-۵۸/۱۸۵۸ م)

آغاز : خدایا نکریم عہدت وفا - فراموش گردید قول بلی

۴- لکھنؤ ، مطبع علوی ، ۱۲۸۲/۵۱۸۶۵ م ، ص ۷۹-۹۶ در

کلیات تراب ، ۲۵ × ۱۵ سم .

• گنج بخش : ش ۵۴۴۸ .

۵- کانپور ، مطبع نظام ، ۱۲۹۲/۵۱۸۷۵ م ، ص ۴۰ ، سنگی ،

۲۵ سم .

• دیوان ہند : ۳۹۳ .

مخمس کریمہ

از ناشناس .

۶- کراچی ، ۱۳۰۲/۵۱۸۸۵ م ، سنگی ، وزیری ، ص ۳۸ .

• مشار : ۴۶۵۳ .

مسدس کریمہ

از منشی عزیز الحق عزیز بنارسی .

۷- گورکھ پور ، مطبع ریاض الاخبار ، ۱۳۰۸/۵۱۹۰۴ م .

• ۴۴ ص ، سنگی ، ۲۱/۵ سم .

• دیوان ہند : ۳۹۴ .

مسدس کریمہ

از ولی محمد نظیر اکبر آبادی - بہ اردو .

۸- سیالکوٹ ، مطبع چشمہ فیض ، ۵۱۲۶۹/۵۱۸۵۳ (م) ، ۲۰ ص ،
سنگی ، ۲۰ سم .

دیوان ہند : ۳۹۳ .

۹- دہلی ، مطبع مصطفائی ، ۵۱۲۷۰/۵۱۸۵۴ (م) ، ۱۶ ص ،
سنگی ، ۲۶/۵ سم .

دیوان ہند : ۳۹۴ .

۱۰- لکھنؤ ، مطبع نولکشور ، ۵۱۲۹۱/۵۱۸۷۴ (م) ، ۱۸ ص ،
سنگی ، ۲۶ سم .

دیوان ہند : ۳۹۴ .

۱۱- (کانپور) ، مطبع عزیز ، ۵۱۲۹۳/۵۱۸۷۶ (م) ، ۱۶ ص ،
سنگی ، ۲۷ سم .

دیوان ہند : ۳۹۴ .

مسدس کریمہ

از ناشناس .

۱۲- دہلی ، ۵۱۲۹۳/۵۱۸۷۶ ، سنگی ، وزیری ، ۲۴ ص .

مشار : ۴۷۴۸ .

قسمت چہارم

فرہنگ نامہ کریمہ

حل ترکیب کریمہ

از شیخ احمد پسروری (پسرور کنونی - سیالکوٹ) مدرس دوم
مدرستہ تعلیم المعلمین لاہور بن میاں شمس الدین . ازہانست :
حل ترکیب محمود نامہ . در مقدمہ می نویسد : وآنجا کہ
پند نامہ شیخ سعدی شیرازی کارآمد مبتدیان و منتہیان است
و کتابی است جامع نصایح کارآمد دنیا و دین ، تبرکاً ترکیبش
شروع کردم . و این رسالہ حصہ اول است . و بعد اتمام آن
چند ایات متفرقہ را ہم ترکیب کردہ رسالہ ثانی و ثالث
ترتیب خواہم دادہ . اول بیت کریمہ را می نویسد ، سپس
از نظر دستور زبان آن را توضیح می دہد .
آغاز : بعد الحمد والصلوة بر ضمائر الولى الابصار روشن و
ہویدا باد .

۱- لاہور بفرمایش مؤلف در مطبع کوه طور ، ۵۱۲۸۳/۱۸۶۶ م ،
چاپ دوم ، ۴۸ ص ۲۳ × ۱۴ سم .
کنج بخش : ش ۱۶۶۷۳ .

۲- لاہور ، مطبع محمدی ، ۱۸۷۶ م / (۵۱۲۹۳) ، ۴۸ ص ،

سنگی ، ۲۵ سم
دیوان ہند : ۳۹۳ .

حل ترکیب کریمہ

از اسبا پرشاد ، بہ اردو .

۳۔ دہلی ، مطبع کاشی ، ۱۸۷۹م/ (۵۱۲۹۶) ، ۴۸ ص ، سنگی ،
۲۵ سم .

دیوان ہند : ۳۹۳ .

فرہنگ کریمہ

از محمد نصر اللہ خان .

۴۔ حیدر آباد (دکن) ، ۱۸۷۹م/ (۱۸۷۴) .
مہر منت حیدر آباد .

قسمت پنجم

ترجمہ کریمہ

اردو

- ترجمہ منظوم از ناشناس . رک بہ شماره : ۲۶ ص ۴۸ .
- چہار ترجمہ دیگر ناشناختہ . رک بہ شماره های : ۵۰ ، ۵۴ ، ۶۲ ، ۶۳ ص ۵۱ ، ۵۲ ، ۵۳ .

کریمہ مترجم و معرب

از ناشناس .

• رک بہ شماره : ۶۳ ص ۵۳ .

• نوشاہیہ : ۱۶۱۰ .

اردو کریمہ

- ترجمہ منظوم از صبر رضوی مخدوم .
- ۱- شیخ پورہ سونگیر، (۱۳۸۰ھ)
- اختر راہی .
- ترجمہ شیخ سعدی کے ہند نامے کا (منظوم) .
- از مظہر علی خان ولا ، بہ سال ۱۸۰۲م/۱۲۱۷ھ . چنانکہ در
- قطعہ تاریخ آمدہ است :
- کریمہ کا جب ترجمہ کر چکا - تو مجھ سے میری طبع نے یہ

کہا . کہ تاریخ کہہ یادگارانہ طور - سن عیسوی کے موافق
 بغور . اسی فکر میں تھا کہ آئی ندا - «ہوا ترجمہ نظم میں
 یہ ولا» ۱۸۰۲ م .

۲- کلکتہ، ۱۲۱۷/۱۸۰۲ م .
 اختر راہی .

فیض کریم

ترجمہ و شرح از مولوی فیض احمد ککروی ، در سال
 ۱۳۸۴ھ اول ترجمہ و سپس حل لغات و شرح ہر بیت آمدہ
 است .

رک بہ شماره : ۶۸ ص ۵۴ .

گلشن شرافت (منظوم)

از سعید قریشی ، بہ سال ۱۳۸۱ھ (= پند خدای سخن)
 با حواشی مفیدہ و حل لغات در آغاز شرح حال سعدی شیرازی
 بہ اختصار نگاشتنہ شدہ . است .

۳- گجرات - مکتبہ رشیدیہ ، ۱۳۸۱ھ/۱۹۶۱ م .
 اختر راہی .

وعظ سعید

از احمد سعید دہلوی . میان سطرہای متن ترجمہ و درکنار
 صفحات تشریح و توضیح مضامین آمدہ است . در آغاز شرح
 احوال و آثار شیخ سعدی شیرازی .

۴۔ دہلی ، مطبع نعمانی ، ۱۳۴۸ھ / ۱۹۲۹ء .
اختر راہی .

● ترجمہ از عبدالرحمن .

۵۔ کانپور ، مطبع نظامی ، (ب ت) .
اختر راہی .

● ترجمہ از ناشناس .

۶۔ لاہور ، ملک سراج دین و پسران ، (ب ت) .
اختر راہی .

کریمہ مترجم

مترجم ناشناس .

آغاز : اے کریم بخشش کر اوپر حال ہمارے کے .
۷۔ کراچی ، قرآن محل ، مطبع سعیدی ، ب ت ، ۳۲ ص .
ادارہ تحقیقات : ۱۳۸۴۷ (اخلاق) .

بنگالی

ترجمہ منظوم از منشی محمد مہر اللہ .

رک بہ شماره : ۵۱ ص ۵۱

ترجمہ پشتو

رک بہ شماره های : ۶۱ ، ۶۴ ص ۵۳ .

ترجمہ پنجابی^(۱)

رک بہ شماره : ۳۸ ص ۵۰ .

ترجمہ گجراتی

رک بہ شماره : ۵۱ ص ۵۱ .

۵

۱- میبد غلام مصطفی نوشاهی (م ۱۳۸۴ھ) کریمہ را بہ لٹر پنجابی ترجمہ کردہ است کہ بہ تصحیح محمد سرفراز ظفر بہ مناسبت ہشتصدمین سالگرد تولد سعدی از طرف مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان و ادارہ معارف نوشاہیہ منتشر می شود .

قسمت ششم

شرح کریمہ

فارسی

در یکتا شرح کریمہ

از حافظ محمد نذیر بن حاجی محمد صدیق بن حافظ محمد ہاشم بن محمد عزیز خان فوفلزئی مصطفی آبادی . در ۱۲۹۰ھ (= غفر) / ۱۸۷۳م ہنگامیکہ در مرزا پور (نزد بنارس - ہند) بودہ نگاشته است و بہ شیخ کریم الدین احمد کوتوال مرزا پور پیشکش نمودہ است .

آغاز : الحمد لله رب العالمین . بعد ازین بدل حزین کمترین خلایق شرح : کریمہ بہ بخشای ... بدانکہ این کتاب فیض انتساب مسمی بہ کریمہ .

۱- لکھنؤ ، مطبع نولکشور ، جمادی الآخر ۱۲۹۹ھ / آوریل ۱۸۸۲م ، چاپ دوم ، با تقریظات از مولوی محمد شمس الحق و مولوی عبد الباسط شاگرد شارح ، ۵۳ ص ، ۲۵ × ۱۵ سم .
گنج بخش : ش ۱۵۰۹۶ .

۲- لکھنؤ ، مطبع نولکشور ، ۱۳۳۲ھ / ۱۹۱۴م ، چاپ ششم ، ۵۳ ص ، ۲۷ × ۱۸ سم .
گنج بخش : ش ۹۶۷ .

شرح کریمہ

از محمد اکرم ملتانی (ز ۱۱۵۵ھ) .

آغاز : کریمہ ... کریم مشتق از کرم باب لازم الکرم .

۳- لاہور ، بفرمائش میان چراغ دین ، مطبع سلطانی ، ۱۸۷۸م /

(۱۲۹۵ھ) ، ۲۰ ص ، ۲۵×۱۶ سم .

گنج بخش : ش ۷۹۶۱ .

۴- خوشاب ضلع شاہ پور ، بفرمائش حافظ غلام رسول و مراد علی

ولد مولوی رکن الدین ، مطبع نقشبندی لاہور ، ب ت ،

۲۸ ص ، ۲۵×۱۶ سم .

گنج بخش : ش ۵۶۱۷ .

اردو

فیض کریم

از فیض احمد ککروی مقیم ملتان . در ۹ ذی قعدہ ۱۳۸۴ھ /

۱۹۶۵م نگاشتہ است .

آغاز : کریمہ ... اے کریم رحم فرما ہمارے حال پر -

۵- ملتان ، مکتبہ امدادید ، پاک الیکٹریک پریس ، ب ت ،

۹۶ ص ، ۲۴×۱۶ سم .

گنج بخش : ش ۱۱۶۹ .

گاستان

در شش قسمت :

۱- چاپ های تاریخ دار و بدون تاریخ

۲- انتخاب ها

۳- تضمین

۴- فرهنگ نامه های لغات

۵- ترجمه ها

۶- شرح ها

قسمت اول

چاپ های تاریخ دار

- ۱- کلکتہ ، هندوستان پریس ، ۱۸۰۶م/ (۱۲۲۱ھ) ، در دو قسمت : ۱- ترجمہ انگلیسی از Francis Gladwin . ۲- حواشی ، ۳۳۷ + ۲۷۲ ص ، ۳۰ سم . دیوان ہند : ۱۶۱ .
- ۲- اسلام آباد ، لوک ورثہ کا قومی ادارہ ، الائیڈ پریس لاہور ، ۱۹۸۰م/ ۱۴۰۰ھ ، ۳۰۰ + ۴۲ ص .
- ۳- کلکتہ ، سرر پریس ، ۱۸۰۷م/ (۱۲۲۲ھ) ، با ترجمہ انگلیسی از J. Dumoulin ، ۱۷ + ۲۳۰ + ۲ ص ، ۲۸/۵ سم . دیوان ہند : ۱۶۳ ، مشار : ۴۲۹ ظاہراً ہمیں چاپ را در ۱۸۰ ص نوشتہ است .
- ۴- کلکتہ ، فورٹ ولیم کالج ، ۱۲۲۴ھ/ ۱۸۰۹م ، بتصحیح مولوی الہ داود و کرم (Kurum) حسینی ، ۱۸۲ ص ، سر بی ، ۲۷/۵ سم . گنج بخش : ش .

۵- کلکتہ ، م ۱۸۲۷/۴۳-۴۲/۵۱۲۴۲ ، سنگی ، رقیعی ، ۳۳۷ ص .
 مشار : ۴۲۹ .

۶- کلکتہ ، ریاض علی ، پیش از ۵۱۲۴۴/۲۹-۲۸/۱۸۲۸ م ، با شرح
 ریاض علی .

مقدمہ گلستان چاپ بمبئی . ۵۱۲۶ .

۷- کلکتہ ، منشی فیض اللہ ، ۵۱۲۴۴/۲۹-۲۸/۱۸۲۸ م ، سربی ،
 با شرح ریاض علی .

مقدمہ گلستان چاپ بمبئی . ۵۱۲۶ .

۸- کلکتہ ، ایشیاٹک لیتھو گرافک کمپنیز پریس ، م ۱۸۳۰/
 (۵۱۲۴۵-۴۶) ، ۲۶۶ ص ، سنگی ، ۲۲ سم .

دیوان ہند : ۱۶۳ .

۹- کانپور ، م ۱۸۳۰/ (۵۱۲۴۵-۴۶) ، سنگی ، رقیعی ، ۲۶۶ ص .
 مشار : ۴۲۸۸ .

۱۰- باہتمام محمد فیض اللہ ، ۵۱۲۴۸/۱۸۳۲ م ، ۳۰۰ ص .
 باہتمام چاپ کلکتہ ۵۱۲۵۳ .

۱۱- کلکتہ ، ۵۱۲۴۸/۱۸۳۲ م ، با شرح ریاض علی .

مقدمہ گلستان چاپ بمبئی . ۵۱۲۶ .

۱۲- بمبئی ، م ۱۸۳۳/ (۵۱۲۴۸-۴۹) ، سنگی ، ۲۷۶ ص ، ۲۱/۵ سم .
 دیوان ہند : ۱۶۲ .

۱۳- بمبئی ۱۲۴۹ھ/ (۱۸۳۳-۳۴م) ، سنگی ، خشتی ، ۳۵۲ ص .

• اشار : ۴۲۸۵ .

۱۴- (کلکتہ) ، ۱۲۵۳ھ/ ۱۸۳۷م ، تجدید چاپ از روی چاپ محمد

فیض اللہ ۱۲۴۸ھ ، با شرح ریاض علی ، ۳۰۰ ص ، ۳۱ سم .

• دیوان ہند : ۱۶۴ .

۱۵- (لکھنؤ) مطبع محمدی ، ۱۲۵۳ھ/ ۱۸۳۷م ، با ترجمہ اردو ،

• ۲۱۸ ص .

• ادارہ ادبیات .

۱۶- لکھنؤ ، مطبع محمدی ، ۱۲۵۹ھ/ ۱۸۴۳م ، ۲۱۴ ص .

• بانک ملی .

۱۷- کتاب گلستان شیخ مصلح الدین سعدی شیرازی علیہ الرحمہ مع

شرح (ریاض علی) و فرهنگ : بمبئی ، بفرمائش بدلیجی دهنجی

بھائی و دکتر رتن جی کاوس جی صراف ، مطبع منشی

فضل الدین بن علی کہمکر ، ۱۲۶۰ھ/ اوت ۱۸۴۴م ، چاپ

پنجم ، ۳۶۴ ص ، ۱۸×۲۷/۵ سم .

• گنج بخش : ش ۵۹۳۴ .

۱۸- (ہند) ، ۱۸۴۵م/ (۱۲۶۱ھ) ، ۲۷۶ ص ، سنگی ، ۲۰/۵ سم .

• دیوان ہند : ۱۶۴ .

۱۹- بمبئی ، مطبع فضل الدین ، ۱۲۶۴ھ/ ۱۸۴۸م ، ۳۰۰ ص ،

• سنگی ، ۲۲ سم .

دیوان ہند : ۱۶۴ .

۲۰۔ دہلی ، مطبع دہلی اردو اخبار ، ۱۲۶۴ھ/۱۸۴۸م ، ۱۹۲ ص ،

سنگی ، محشی ، ۳۱ سم .

دیوان ہند : ۱۶۴ .

۲۱۔ کلکتہ ، مطبع احمدی ، محرم ۱۲۶۴ھ/۱۸۴۷م ، بمقابلہ نسخہ

مصححہ مولوی مخدوم مرحوم لکھنوی ، بتصحیح حاجی سید

عبد اللہ ، سری ، ۲۴۸ ص ، ۲۳ × ۱۵ سم .

مقدمہ گلستان چاپ دانش .

۲۲۔ (ہند) ، مطبع محمدی ، ۱۲۶۴ھ/۱۸۴۸م ، محشی ، ۲۱۸ ص .

سنگی ، ۲۶ سم .

دیوان ہند : ۱۶۴ .

۲۳۔ آگرہ ، مطبع اسد الاخبار ، ۱۲۶۵ھ/۱۸۴۹م ، ۱۸۸ ص ،

سنگی ، ۲۱ سم .

دیوان ہند : ۱۶۴ .

۲۴۔ دہلی ، مطبع العلوم ، ۱۲۶۵ھ/۱۸۴۹م ، ۱۸۸ ص ، سنگی ،

۲۱ سم .

دیوان ہند : ۱۶۴ .

۲۵۔ دہلی ، ۱۲۶۵ھ/۱۸۴۹م ، سنگی ، رقی ، ۱۰۱ ص .

شمار : ۴۲۸۹ .

- ۲۶- دهلی ، مطبع دارالسلام ، ۵۱۲۶۶/۱۸۵۰ م ، ۹۶ ص ،
سنگی ، ۲۱ سم .
دیوان هند : ۱۶۴ .
- ۲۷- لاهور ، مطبع سلطان المطابع ، ۵۱۲۶۶/۱۸۵۰ م ، با ترجمه
و حواشی به اردو ، ۲۱۷ ص ، سنگی ، ۲۶ سم .
دیوان هند : ۱۶۴ .
- ۲۸- مرزا پور ، ۵۱۲۶۶/۱۸۵۰ م ، ۲۴۸ ص ، سنگی ، ۲۳/۵ سم .
دیوان هند : ۱۶۴ .
- ۲۹- کلکتہ ، انجمن آسیائی بنگال ، ۱۸۵۱ م / (۶۸-۵۱۲۶۷) ،
تشخیص تلفظ و اعراب گذاری از A. Sprenger ،
۹ + ۲۴۱ ص ، ۲۱/۵ سم .
دیوان هند : ۱۶۵ .
- ۳۰- کانپور ، مطبع مسیحائی ، ۵۱۲۶۸/ (۵۲-۱۸۵۱ م) ، با ضمیمہ ای
در حالات مؤلف گلستان و فوائد لابدی و برخی از قواعد رسم
خط و بعض الفاظ منتخب از رسالہ مولوی انور علی کہ ضمیمہ
گلستان مطبوعہ مطبع محمدی ست ، ص ۱۲۳ - ۱۳۰ ،
محشی ، ۲۷ X ۱۶ سم .
کنج بخش : ش ۳۰۰۳ .
- ۳۱- مدراس ، ۵۱۲۶۹/ (۵۳-۱۹۵۲ م) ، سنگی ، وزیری ، ۱۳۹ ص .
بشار : ۶۲۹۱ .

۳۲- کانپور، مطبع محمدی، ۲۵ جادی الاول، ۱۲۷۰ھ/۵۴-۵۳/۱۸۵۳م
۱۲۲ ص، محشی .

ادارہ تحقیقات : ۹۸۸ (اخلاق) .

۳۳- حیدر آباد (دکن)، مطبع صدیقی، ۱۲۷۱ھ/۵۵-۵۴/۱۸۵۴م،
با ترجمہ اردو .

ادارہ ادبیات .

۳۴- کانپور، مطبع مصطفائی، ۱۲۷۱ھ/۵۵-۵۴/۱۸۵۵م، ۱۲۸ ص، سنگی،
۲۷ سم .

دیوان ہند : ۱۶۵ .

۳۵- کلکتہ، ۱۲۷۳ھ/۵۷-۵۶/۱۸۵۶م، سنگی، وزیری، ۴۴۲ ص .
شمار : ۴۲۹۰ .

۳۶- لودھیانہ، ۱۸۵۸م/۷۵-۷۴/۱۲۷۴ھ، سنگی، وزیری، ۱۱۳ ص .
شمار : ۴۲۹۱ .

۳۷- کانپور، مطبع نظامی، ۱۲۷۶ھ/۶۰-۵۹/۱۸۵۹م، محشی،
خاتمہ در احوال سعدی، ۲۱۸ ص، ۵/۲۶×۱۶ سم .
گنج بخش : ش ۱۱۶۹۸ .

۳۸- بمبئی، ۱۲۷۷ھ/۶۱-۶۰/۱۸۶۰م، سنگی، رقی، ۳۶۴ ص .
شمار : ۴۲۸۵ .

۳۹- «The Gulistan of Shaikh Saday» : کلکتہ، بشپ کالج
پریس، ۱۸۶۱م/۷۸-۷۷/۱۲۷۷ھ، مقدمہ و تحلیل و ترجمہ

به انگلیسی از Major R. P. Anderson ، سرربی ،

۱۰ + ۵۹۲ ص ، ۲۲/۵ × ۱۴/۵ سم .

گنج بخش : ش ۲۹۸۳ .

همین چاپ در اسلام آباد به شرح زیر افست شده است :

۴- اسلام آباد ، مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان ، ایس-ٹی

پرنٹرز راولپنڈی ، ۱۴۰۴/۵۱۹۸۴ م ، بمناسبت ہشتہ صدہمین

سالگرد تولد سعدی .

گنج بخش : ش ۱۸۹۵۴

۴۱- لکھنو ، ۱۲۷۸/۵۱۲۷۸ (۶۲-۱۸۶۱ م) ، سنگی ، وزیری ، ۱۲۴ ص .

مشار : ۴۲۸۹ .

۴۲- مطبع نولکشور ، ۱۸۶۳ م / (۸۰-۱۲۷۹) ، محشی .

سہاراجہ

۴۳- لاہور ، ۱۸۶۴ م / (۸۱-۱۲۸۰) ، سنگی ، وزیری ، ۵۹ ص .

مشار : ۴۲۹۰ .

۴۴- بمبئی ، ۱۲۸۱/۵۱۲۸۱ م ، ۱۱۷ ص ، سنگی ، ۲۴/۵ سم .

دیوان ہند : ۱۰۵ .

۴۵- بمبئی ، ۱۲۸۳/۵۱۲۸۳-۶۷ م ، ص ۷۹-۲ ، در کلیات سعدی ،

۲۱ × ۱۶ سم .

گنج بخش : ش ۶۷۱۷ .

۴۶- «کستان مترجم» : کاپور ، مطبع نولکشور ، ربیع الاول

۵۱۲۸۴/ژوئیہ ۱۸۶۸ م ، با ترجمہ بین السطور بہ اردو ،

۲۱۷ ص ، ۲۵ × ۱۶/۵ سم

گنج بخش : ش ۱۳۵۰۰ .

۴۷- لاہور ، ۱۸۶۷ م/ (۵۱۲۹۳-۸۴) ، سنگی ، رقعی ، ۶۰ ص .

مشار : ۴۲۹۱ .

۴۸- لاہور ، مطبع سرکاری ، ۱۸۶۷ م/ (۵۱۲۸۴) ، سنگی ، ۱۵۵ ص ،

۲۳ سم .

دیوان ہند : ۱۶۵ .

۴۹- لکھنؤ ، مطبع نولکشور ، ۱۸۶۷ م/ ۵۱۲۸۴ ، محشی ، سنگی ،

۲۵۴ ص ، ۲۶/۵ سم .

دیوان ہند : ۱۶۵ ، گنج بخش : ش ۱۳۴۹۸ .

۵۰- لکھنؤ ، ۱۸۶۷-۶۸ م/ ۵۱۲۸۴ ، سنگی ، وزیری ، ۱۰۸ ص .

مشار : ۴۲۸۹ .

۵۱- کانپور ، مطبع نولکشور ، ۱۸۶۸ م/ ۵۱۲۸۴ ، سنگی ،

۱۲۴ ص ، ۲۷ سم .

دیوان ہند : ۱۶۴ .

۵۲- کانپور ، مطبع نولکشور ، ۱۸۶۸ م/ ۵۱۲۸۵ ، با حواشی و

ترجمہ بین السطور بہ اردو ، ۲۱۷ ص ، سنگی ، ۲۷ سم .

دیوان ہند : ۱۶۵ .

۵۳- لاہور ، مطبع سرکاری ، ۱۸۶۸ م/ (۵۱۲۸۵) ، ۱۵۶ ص ،

سنگی ، ۲۴ سم .

دیوان ہند : ۱۶۵ .

۵۴- لاہور ، مطبع مطلع نور ، ۱۸۶۸م / ۱۲۸۵ھ ، محشی ، سنگی ،

۱۲۲ ص ، ۲۴/۵ سم .

دیوان ہند : ۱۶۵ .

۵۵- لکھنؤ ، مطبع مصطفائی ، ۱۸۶۸م / ۱۲۸۵ھ ، ۱۵۶ ص .

بانک ملی .

۵۶- دہلی ، ۱۲۸۷ھ / (۱۹۷۰م) ، سنگی ، وزیری ، ۱۲۳ ص .

مشار : ۴۲۸۹ .

۵۷- کانپور ، مطبع نظامی ، شعبان ۱۲۸۷ھ / ۱۸۷۰م ، ۱۲۸ ص ،

محشی ، ۲۶ × ۱۷ سم .

گنج بخش : ش ۱۵۰۲۹ .

۵۸- لاہور ، مطبع سرکاری ، ۱۸۷۰م / (۱۲۸۷ھ) ، برای استفادہ

طلبہ مدارس پنجاب ، ۳۷۶ ص (ناقص الآخر) ، ۲۲ × ۱۴ سم .

گنج بخش : ش ۱۱۱۲۳ .

۵۹- کراچی ، ۱۸۷۱م / (۱۲۸۸ھ) ، سنگی ، رقمی ، ۱۵۸ + ۸ ص .

مشار : ۴۲۸۷ .

۶- THE GULISTAN OF SADY (Edited in Persian)

کلکتہ ، باہتمام کبیر الدین احمد ، بتصحیح W. Nussau Less ،

معرب و مصوت ، ۱۸۷۱ م / (۱۲۸۸ هـ) ، سری ، ۲۴۱ ص ،
 ۲۱/۵ × ۱۳/۵ مم . «حسب ارشاد کرامت بنیاد اقدس اعلیٰ
 بتاریخ دهم جمادی الاولی سنه سی و سه جلوس والا مطابق
 ۱۱۰۱ هـ در نواحی بیجا پور..... این نسخه شریف را فقیر
 حقیر سید علی الحسنی از نسخه بخط استاد الزمان میر عماد
 منقول از نسخه بخط مصنف نقل نمود» . (خاتمه)

گنج بخش : ش ۱۱۱۲۴ .

۶۱- لودھیانہ ، ۱۸۷۲ م / (۱۲۸۹ هـ) ، رقی ، ۱۱۰ ص .

مشار : ۴۲۹۱ .

۶۲- بمبئی ، ۱۲۹۰-۹۲ هـ / (۱۸۷۴ م) ، سنگی ، وزیری ، ۲۵۲ ص .

مشار : ۴۲۸۵ .

۶۳- دهلی ، ۱۸۷۳ م / (۱۲۹۰ هـ) ، سنگی ، وزیری ، ۱۲۰ ص .

مشار : ۴۲۹۰ .

۶۴- مدراس ، ۱۸۷۳ م / (۱۲۹۰ هـ) ، سنگی ، رقی ، ۳۱ ص .

۶۵- ۱۸۷۴ م / ۱۲۹۱ هـ ، سنگی ، ۶۲ ص .

نو شاهیہ .

۶۶- لاهور ، ۱۸۷۴ م / (۱۲۹۱ هـ) ، سنگی ، ۱۷۶ ص .

مشار : ۴۲۹۱ .

- ۶۷- لاہور ، م ۱۸۷۵ / (۱۲۹۲ھ) ، سنگی ، وزیری ، ۹۲ ص .
 مشار : ۳۲۹۰ .
- ۶۸- دہلی ، م ۱۸۷۶ / (۱۲۹۳ھ) ، سنگی ، وزیری ، ۱۱۲ ص .
 مشار : ۴۲۹۰ .
- ۶۹- کانپور ، م ۱۲۹۳ / (۱۸۷۶م) ، سنگی ، رقیعی ، ۱۱۶ ص .
 مشار : ۴۲۸۸ .
- ۷۰- کانپور ، م ۱۸۷۶ / (۱۲۹۳ھ) ، سنگی ، وزیری ، ۱۲۴ ص .
 مشار : ۴۲۸۹ .
- ۷۱- کانپور ، م ۱۲۹۳ / (۱۸۷۶م) ، سنگی ، رقیعی ، ۲۷۲ ص .
 مشار : ۴۲۸۸ .
- ۷۲- مطبع نولکشور ، م ۱۲۹۳ / (۱۸۷۶م) ، مچشی ، ۱۲۲ ص ،
 ۲۷ × ۱۷ / ۵ سم .
 گنج بخش : ش ۱۱۷۱۳ .
- ۷۳- کانپور ، م ۱۸۷۷ / (۱۲۹۴ھ) ، سنگی ، وزیری ، ۴۰ ص .
 مشار : ۴۲۸۹ .
- ۷۴- لاہور ، م ۱۸۷۷ / (۱۲۹۴ھ) ، سنگی ، رقیعی ، ۹۲ ص .
 مشار : ۴۲۹۰ .
- ۷۵- لکھنؤ ، م ۱۸۷۷ / (۱۲۹۴ھ) ، سنگی ، وزیری ، ۴۶۶ ص .
 مشار : ۴۲۸۹ .

۷۶- لکھنؤ ، مطبع نولکشور ، ۱۸۷۷/۵۱۲۹۴ م ، محشی ،

۲۵۴ ص ، ۲۸ × ۱۸ سم .

گنج بخش : ش ۴۸۶۶ .

۷۷- کانپور ، ۱۸۷۸ م / (۵۱۲۹۵) ، سنگی ، وزیری ، ۲۱۷ ص .

مشار : ۴۲۸۸

۷۸- کانپور ، ۱۸۷۹ م / (۵۱۲۹۷) ، سنگی ، وزیری ، ۲۱۷ ص .

مشار : ۴۲۸۸ .

۷۹- الہ آباد ، ۱۸۸۰ م / (۵۱۲۹۷) ، وزیری ، ۱۲۰ ص .

مشار : ۴۲۸۶ .

۸۰- کانپور ، ۱۸۸۰ م / (۵۱۲۹۷) ، سنگی ، وزیری ، ۲۴۶ ص ،

مشار : ۴۲۸۸ .

۸۱- کانپور ، ۱۸۸۰ م / (۵۱۲۹۸) ، سنگی ، وزیری ، ۱۲۴ ص .

مشار : ۴۲۸۸ .

۸۲- بمبئی ، ۱۸۸۱ م / (۵۱۲۹۸-۹۹) ، سنگی ، وزیری ، ۲۶ + ۴۱۲ ص .

مشار : ۴۲۸۵ .

۸۳- لکھنؤ ، مطبع نولکشور ، شوال ۱۲۹۸ھ / ستمبر ۱۸۸۱ م ،

محشی ، ۲۵۴ ص ، ۲۷ × ۱۸ سم .

گنج بخش : ش ۱۳۴۹۸ .

۸۴- لکھنؤ، مطبع مصطفائی، ۵۱۲۹۹/۸۲-۱۸۸۱م، محشی،
۲۶ سم .

جمیل احمد .

۸۵- کلکتہ، ۵۱۸۹۹/۵۱۲۹۹، با ترجمہ اردو، ۴۴ ص،
۲۳/۵ سم .

دیوان ہند : ۱۶۵ .

۸۶- لکھنؤ، مطبع نولکشور، ۱۳۰۰-۵۱۲۹۹/۵۱۸۸۲م، با شرح
اردو موسوم بہ «گلدستہ جنان» از رزاق بخش، ۷۳۳ ص،

سنکی، ۲۷ سم .

دیوان ہند : ۱۶۶ .

۸۷- «گلستان باتصویر»: لکھنؤ، مطبع نولکشور، ۵۱۳۰۳/
آوریل ۱۸۸۵م، ۲۵۶ ص، ۱۸×۲۷ سم .

گنج بخش : ش ۶۴۵۷ .

۸۸- مطبع نولکشور، آوریل ۱۸۸۶م/۵۱۳۰۳، چاپ سی و
یکم، ۲۱۷ ص، محشی، ۱۷/۵×۲۵/۵ سم . بخط
پیارے لال، با ترجمہ بین السطور بہ اردو .

گنج بخش : ش ۳۸۱۵ .

۸۹- دہلی، ۵۱۳۰۵/۸۸-۱۸۸۷م، سنکی، وزیری، ۸ + ۹۴ ص.
مشار : ۴۲۹۰ .

۹- لکھنؤ، ۵۱۳۰۵/۸۸-۱۸۸۷م، سنکی، وزیری، ۱۵۶ ص .
مشار : ۴۲۸۹ .

۹۱- بمبئی ، ۱۸۸۸م/ (۵۱۳.۵-۶) ، سنگی ، ۸۶ ص .
 . مشار : ۴۲۸۶

۹۲- بمبئی ، ۱۸۸۹م/ (۵۱۳.۶-۷) ، رقی ، ۴۴ ص .
 . مشار : ۴۲۸۶

۹۳- کانپور ، ۱۸۸۹م/ (۵۱۳.۶-۷) سنگی ، وزیر ، ۲۱۷ ص .
 . مشار : ۴۲۸۸

۹۴- « گستان باتصویر » : لکھنو ، مطبع نولکشور ، ژوئیہ ۱۸۸۹م/
 ۵۱۳.۶ / ، چاپ چہارم ، ۲۵۶ ص ، ۲۳×۱۵ سم . در
 خاتمہ این چاپ بیست شرح گستان معرفی شدہ است .
 گنج بخش : ش ۱۷۴۸ . ۵

۹۵- کانپور ، ۵۱۳.۷/ (۱۸۸۹-۸۰) ، سنگی ، وزیر ، ۲۸۸ ص .
 . مشار : ۴۲۸۸

۹۶- کانپور ، مطبع نولکشور ، ۱۸۹۰م/ (۵۱۴.۷-۸) ، ۱۲۴ ص .
 بانک ملی .

۹۷- بمبئی ، ۱۸۹۱م/ (۵۱۳.۸-۹) ، سنگی ، وزیر ، ۷۵ ص .
 . مشار : ۴۲۸۶

۹۸- سیالکوٹ ، ۱۸۹۱م/ ۵۱۳.۸-۹ ، سنگی ، رقی ، ۳۶۸ +
 . ۲۳۲ ص
 . مشار : ۴۲۸۷

- ۹۹- لکھنؤ ، ۱۸۹۱ م / (۵۱۳۰۸-۹) ، سنگی ، وزیری ، ۴۴۲ ص .
 مشار : ۴۲۸۹ .
- ۱۰۰- بمبئی ، ۱۳۱۱ھ / (۱۸۹۳-۹۴) م ، سنگی ، رقعی .
 مشار : ۴۲۸۶ .
- ۱۰۱- « گستان جلی قلم » : لکھنؤ ، مطبع نولکشور ، جمادی الاول
 ۱۳۲۱ھ / نوامبر ۱۸۹۳ م ، چاپ یازدہم ، ۴۶۶ ص ،
 ۲۷ × ۱۸ سم .
 گنج بخش : ش ۷۸۰۸ .
- ۱۰۲- بفرمائش محمد سعید تاجر کتب کلکتہ ، مطبع رزاقی کانپور ،
 شوال ۱۳۱۵ھ / ۱۸۹۸ م ، چاپ پنجم ، سنگی ، وزیری ،
 ۲۴۴ ص ، بہ تصحیح و حواشی حافظ حاجی محمد عبد الغفار
 لکھنوی .
 نوشاہیہ : ش ۱۵۹۶ .
- ۱۰۳- بمبئی ، ۱۳۲۱ھ / (۱۹۰۳) م ، سنگی ، وزیری ، ۱۰ + ۲۴۶ ص ،
 مشار : ۴۲۸۶ .
- ۱۰۴- دہلی ، ۱۳۲۱ھ / (۱۹۰۳) م ، سنگی ، وزیری ، ۴۹۲ ص .
- ۱۰۵- کلکتہ ، محمد سعید تاجر کتب ، مطبع رزاقی کانپور ، شوال
 ۱۳۲۱ھ / ۱۹۰۳ م ، چاپ ہفتم ، با ترجمہ اردو ، ۲۸۸ ص ،
 ۲۵ سم .
 بانک ملی .

۱۰۶- لاہور ، ۵۱۳۲۱/ (۱۹۰۳) ، سنگی ، وزیری ، ۳۲۴ ص .
مشار : ۴۲۹۰ .

۱۰۷- لاہور ، ۵۱۳۲۱/ (۱۹۰۳م) ، سنگی ، وزیری ، ۴۶۴ ص .
مشار : ۴۲۹۱ .

۱۰۸- بمبئی ، ۵۱۳۲۴/ (۱۹۰۶م) ، سنگی ، رقیعی ، ۱۵۱ ص .
مشار : ۴۲۸۶ .

۱۰۹- بمبئی ، مطبع مظفری ، بفرمائش آقا میرزا علی نقی تاجر
شیرازی شہیر بہ چینی ، ۱۰ رجب ۱۳۲۵ھ/ ۱۹۰۷م ، بخط
ابن علی نقی محمود شیرازی در شیراز ، ۱۷۵ ص ، با فرهنگ
بعضی لغات در حاشیہ ، ۲۱×۱۵/۱۳ سم .
گنج بخش : ش ۲۹۲۶ .

۱۱۰- الہ آباد ، ۱۹۰۹م/ (۵۱۳۲۷) ، رقیعی ، ۱۷۸ ص .
مشار : ۴۲۸۶ .

۱۱۱- «نسخہ صحیحہ گلستان مع فرهنگ» کلکتہ، بفرمائش حاجی محمد
سعید ، مطبع مجیدی کانپور ، جمادی الاول ۱۳۲۶ھ/ ۱۹۰۸م ،
چاپ ششم ، ۲۴۴ ص ، محشی ، ۲۵×۱۶ سم .
گنج بخش : ش ۷۲۵۲۵ .

۱۱۲- لاہور ، مطبع مفید عام ، ذی قعدہ ۱۳۳۰ھ/ اکتوبر ۱۹۱۲م ،

بخط منشی محمد عبدالغنی معروف بہ نٹھو شیرین رقم لاہوری،

محشی ، ۴۶۴ ص ، ۲۷ × ۱۹ سم .

گنج بخش : ش ۱۶۰۴۳ .

۱۱۳- «نسخہ صحیحہ گلستان» : لاہور ، الہی بخش و محمد

جلال الدین ، مطبع اسلامی ، ۱۳۳۱ھ/۱۹۱۳م ، محشی ،

لوح نویس محمد حسین عادل گڑھی (استاد مرحوم سید شرافت

نوشاہی در خطاطی) ، ۱۵۶ ص ، ۲۷ × ۱۸ سم .

گنج بخش : ۹۷۲ .

۱۱۴- لکھنؤ ، مطبع نولکشور ، ربیع الاول ۱۳۳۵ھ/ژانویہ ۱۹۱۷م ،

چاپ شانزدہم ، سنگی ، ۴۶۶ ص

نوشاہیہ .

۱۱۵- الہ آباد ، ۱۹۱۶م/۳۵-۳۴ھ ، رقمی ، ۱۶۹ ص .

مشار : ۴۲۸۶ .

۱۱۶- کلکتہ ، محمد سعید تاجر کتب ، مطبع مجیدی کانپور ،

۱۳۳۶ھ/۱۹۱۷م ، محشی ، ۲۴۴ ص ، ۲۴ سم .

جمیل احمد .

۱۱۷- الہ آباد ، ۱۹۲۱م/(۳۰-۳۹ھ) ، رقمی ، ۱۷۱ ص .

مشار : ۴۲۸۶ .

۱۱۸- بمبئی ، ۱۳۴۱ھ/۲۳-۲۲م ، سنگی ، رقمی ، ۱۲۹ ص .

مشار : ۴۲۸۶ .

۱۱۹- لاہور ، کریمی پریس ، ۱۳۴۱ھ/۱۹۲۳م ، حواشی از مولوی محمد خطاب و دیگران ، سنگی ، ۱۶ + ۳۴۶ ص ، ۲۸ سم .
دیوان ہند : ۱۶۷ .

۱۲۰- «گلستان مع فرهنگ» ، «نسخہ صحیحہ گلستان» : لاہور ، الہی بخش و محمد جلال الدین ، مطبع اسلامیہ ، ۱۳۴۵ھ/۱۹۲۶م ، بخط عبدالرحیم بن منشی محمد الدین ساکن کیلیان والہ ضلع گوجرانوالہ ، ۱۲۸ ص ، ۲۴/۵ × ۲۵/۵ سم .
گنج بخش : ش ۱۶۷۷ .

۱۲۱- کلکتہ ، ۲۹۲۷م/۱۳۴۵-۴۶ھ ، رقعی ، ۸ + ۶۴ ص .
مشار : ۴۲۹۰ .

۱۲۲- پیشاور ، سردار جہجو سنگھ و کھڑک سنگھ ، دین محمدی پریس لاہور ، ۱۳۴۵ھ/۲۷-۲۶م ، با حاشیہ و شرح ، ۴۰۰ ص ، ۲۶/۵ سم .
جمیل احمد .

۱۲۳- لاہور ، ملک دین محمد ، فیروز پرنٹنگ ورکس ، ذی الحجہ ۱۳۴۷ھ/۱۹۲۹م ، چاپ ہشتم ، محشی ، ۲۸۸ ص ، ۲۷/۵ سم .
جمیل احمد .

۱۲۴- لکھنؤ ، ۱۹۳۳م/ (۱۳۵۱-۵۲ھ) ، سنگی ، رقعی ، ۳۶ ص .
مشار : ۴۲۸۹ .

۱۲۵- امرت الیکٹرک پریس ، ۱۳۵۲/۱۹۳۳م ، با ترجمہ و حواشی
پشتو از نقیب احمد دیوبندی اچی ، ۴۰۰ ص ، سنگی ، ۲۷ سم .
دیوان ہند : ۱۶۷ .

۱۲۶- لاہور ، ملک دین محمد اینڈ سنز ، دین محمدی پریس ،
صفر ۱۳۵۸ھ/۱۹۳۹م ، با ترجمہ اردو ، ۲۸۸ ص ، ۲۷ سم .
اشرفیہ .

۱۲۷- بمبئی ، ۱۳۶۴ھ/۱۹۴۵م ، سنگی ، رقعی ، ۱۹۲ ص .
مشار : ۴۲۸۶ .

۱۲۸- ملتان ، مکتبہ شرکت علمیہ ، ۱۹۵۲م/ (۱۳۷۱ھ) ، محشی ،
۲۵۲ ص ، ۲۴ سم .
جمیل احمد .

۱۲۹- کراچی ، ایچ - ایم - سعید کمپنی ، ایجوکیشنل پریس ،
۱۹۶۳م/ (۱۳۸۳ھ) ، چاپ دوم ، محشی ، ۲۵۲ ص ، ۲۴ سم .
اشرفیہ .

۱۳- «گلستان سعدی» : باب اول مشمولہ نصاب برای امتحان ،
بی - اے (فارسی اختیاری) مع حالات سعدی و تنقید .
یونیورسٹی پرنسپل جات (ترجمہ و فرهنگ) مؤلفہ شیخ محمد رفیق .
لاہور ، علمی کتاب خانہ ، پنجاب پریس (فوریه ۱۹۶۸م/
۱۳۸۷ھ) ، ۸۸ ص ، ۲۱×۵/۱۳ سم .
خانہ فرهنگ : ش ۴۵۲۵ .

۱۳۱- «گلستان سعدی» محشی و مترجم (به اردو) از مولوی شمس الحسن شمس بریلوی، (تاریخ ترجمه: ۱۹۶۱ م)، به اهتمام حاجی محمد ذکی .

کراچی، ایچ - ایم - سعید کمپنی، ایجوکیشنل پریس، مارس ۱۹۶۹ م/ (۵۱۳۸۸) ۹ + ۳۲۸ ص، ۲۴ × ۱۸ سم .

خانه فرهنگ : ش ۴۵۲۳ .

۱۳۲ «گلستان محشی مع فرهنگ» : بمبئی، علی بهائی شرف علی اینڈ کمپنی، مالکان مطبع محمدی، محرم ۱۳۹۰/۵۱۳۹۰ م، حواشی بفارسی، ۲۴۶ ص، ۲۴/۵ × ۱۷ سم .

گنج بخش : ش ۱۸۷۳۳ .

چاپ های بدون تاریخ

۱۳۳- کانپور، مطبع مسیحائی، باهتمام مولوی مسیح الزمان، مطابق نسخه ای که در لکهنو بفرائش محمد مصطفی خان طبع شده بود، ۱۲۲ ص، محشی، ۲۶ × ۵/۱۶ سم .

گنج بخش : ش ۱۶۷۱۱ .

۱۳۴- کراچی، مطبع سعیدی، محشی، ۱۸۶ ص، ۲۷ سم . اشرفیه .

۱۳۵- لاهور، شیخ غلام علی اینڈ سنز .

۱۳۶- گلستان سعدی مع فرهنگ، لاهور، مطبع علمی .

۱۳۷- لاهور ، مطبع مفید عام ، ۱۲۴ ص .

ادارۂ ادبیات .

۱۳۸- لکھنؤ ، مطبع منشی گلاب سنگھ ، ۴۶۴ ص ، محشی ،

۲۶/۵ × ۱۶/۵ سم .

گنج بخش : ش ۱۶۰۰۹ .

۱۳۹- لکھنؤ ، محمد علی بخش خان ، مطبع علوی ، جمادی الاول

(سال چاپ موریانہ زدہ) ، بہ تصحیح مولوی سید محمد

معشوق علی با ترجمہ اردو از عبدالغفور بن شیخ نجف علی

ساکن بہٹولی ضلع لکھنؤ ، سنگی .

نو شاہیہ .

۱۴۰- میرٹھ ، مطبع گلزار محمدی ، باہتمام منشی محمد خلیل ،

۱۰۰ ص ، (ناقص الآخر) ۲۵/۵ × ۱۶/۵ سم .

گنج بخش : ش ۱۸۷۲۶ .

۱۴۱- مطبع نولکشور ، (صفحہ تاریخ چسپیدہ) ، چاپ دوم ، ۱۲۴ ص ،

۲۶/۵ × ۱۶/۵ سم .

گنج بخش : ش ۱۶۹۴۲ .

۱۴۲- (مطبع نولکشور) ، سنگی ، ۱۲۲ ص .

نو شاہیہ .

چاپ های دیگر بنقل از دیوان ہند : ۱۶۶ . در دست چاپ

شمارہ ثبت کتاب و در داخل پرائنز سال میلادی چاپ کتاب

امت .

306. 32. A. 10 (1869).
 306. 33. B. 5 (1869).
 306. 32. B. 12 (1869).
 800/3 (1869).
 2207/1 (1869).
 2209/2 (1869).
 2212/1 (1870).
 2206/3 (1870).
 2197/2 (1870).
 2197/3 (1870).
 2036/2 (1870).
 306. 33. C. 1 (1870).
 Per. D. 302 (1870).
 Per. D. 306 (1870)
 2207/2 (1870).
 306. 33. B. 11 (1870).
 306. 33. B. 12 (1870).
 306. 33. F. 6 (1870).
 306. 29. A. 14 (1870).
 2207/3 (1871).
 1013/1 (1872).
 2212/2 (1872).
 306. 32. B. 7 (1873).
 1013/2 (1873).
 2212/3 (1873).
 2212/4 (1873).
 306. 33. E. 10 (1873).
 2207/4 (1873).
 306. 33. D. 7 (1874).
 306. 32. B. 2 (1874).
 2207/5 (1874).
 2207/6 (1875).
 2212/5 (1875).
 2212/6 (1875).
 2205)6 (1875).
 Per. E. 105 (1875).
 306. 32. B. 4. (1875).
 916/4 (1875).
 2170/2 (1875).
 2206/4 (1876).
 2207/7 (1876).
 2197/4 (1877).
 2115/2 (1878).
 2207/8 (1878).
 306. 32. B. 3 (1883).
 Per. F. 4/2 (1903).
 3730/3 (1908).
 3727/3 (1914).

برای بعضی چاپهای دیگر رجوع کنید به بخش : کلیات دیوان

سعدی .

قسمت دوم

انتخاب گلستان

- ۱- SELECTION GOOLISTAN : کلکتہ ، پرشین پریس ، کالج آف فورٹ ولیم ، بتصحیح مولوی الہداود وکرم (Kurum) حسینہ ، ۲۵ شوال ۱۲۲۴ھ / ۳۰ نومبر ۱۸۰۹م ، سربی ، ۱۸۲ ص ، ۲۷/۵ X ۲۰ سم .
گنج بخش : ش ۵۴۸۹ .
- ۲- لاہور ، ۱۸۶۳م / (۸۰-۱۲۷۹ھ) ، سنگی ، رقعی ، ۱۱۱ ص .
مشار : ۴۲۹۱ .
- ۳- لاہور ، مطبع سرکاری ، ۱۸۶۷م / (۸۴-۱۲۸۳ھ) ، ۴ ص ، سنگی ، ۲۴ سم .
دیوان ہند : ۱۶۷ .
- ۴- کراچی ، مطبع سرکاری ، ۱۸۷۱م / (۸۸-۱۲۸۸ھ) ، ۱۵۸ + ۸ ص ، سنگی ، ۲۰/۵ سم .
دیوان ہند : ۱۶۷ .
- ۵- الہ آباد ، گورنمنٹ پریس ، ۱۸۷۲م / (۸۹-۱۲۸۹ھ) ، بکوشش سعید الدین احمد ، سنگی ، ۲۳ سم .
دیوان ہند : ۳۶۳ .

۶- لدھیانہ، امریکن مشن، ۱۸۷۲ م/ (۱۲۸۹ھ)، سنگی، ص ۱۱۰، سم ۲۱

دیوان ہند: ۱۶۷

۷- الہ آباد، گورنمنٹ پریس، ۱۸۷۳ م/ (۱۲۹۰ھ)، بکوشش سعید الدین احمد، سنگی، ص ۲۴، سم ۲۴

دیوان ہند: ۳۶۳

۸- مدراس، ۱۸۷۳ م/ (۱۲۹۰ھ)، باب اول، ص ۳۱، سنگی، ص ۲۱/۵، سم ۲۱

دیوان ہند: ۱۶۷

۹- لاہور، مطبع سرکاری، ۱۸۷۴ م/ (۱۲۹۱ھ)، ص ۱۷۶، سنگی، ص ۲۳، سم ۲۳

دیوان ہند: ۱۶۷

۱۰- الہ آباد، گورنمنٹ پریس، ۱۸۷۶ م/ (۱۲۹۳ھ)، بکوشش سعید الدین احمد، سنگی، ص ۲۴، سم ۲۴

دیوان ہند: ۳۶۳

11. Readings from Persian Prose and Poetry, for high schools.

گردآوری از این - اے - حاجب شاہی، کارمند شعبہ آموزش و پرورش برودہ (ہند)۔

انتخاب گلستان و کریمہ و بوستان و کتب دیگر است۔
بامقدمہ انگلیسی۔

سورت (ہند) ، آئی - پی - مشن پریس ، ۱۹۱۱ م / ۱۳۲۹ھ ،
چاپ سوم ، سری ۲۱۳ + ۱۲۴ ص ۲۰ / ۵ × ۱۳ سم .

گنج بخش : ش ۳۹۲۰ .

12. Selections from Persian Prose and Poetry, for
Standards V, VI and VII of high schools.

گرد آوری از Pestonjee Kavasjee Kanga . انتخاب
۶۵ حکایت گلستان ، کریمہ و بوستان و کتب دیگر است .
با مقدمہ انگلیسی .

بمبئی ، برٹش انڈیا پریس ، ۱۹۲۱ م / ۴۰-۱۳۳۹ھ ، چاپ
چهارم ، ۲ + ۱۳۸ + ۷۱ ص ، ۲۰ / ۵ × ۱۴ سم .

گنج بخش : ش ۳۷۶۰ .

۱۳- لاهور ، دانشگاه پنجاب ، ب ت ، گرد آوری از پروفیسور مقبول
بیگ بدخشانی و ایف - ڈی - رازی ، برای دانش جویان ایسائنس
دانشگاه پنجاب لاهور ، با مقدمہ اردو ، سری ۱۷ + ۴۷ ص .

گنج بخش : ش ۶۸۵ .

۱۴- کانپور ، مطبع نظامی ، ۱۸۷۷ م / (۱۲۹۴ھ) ، باب ہشتم ،
بانضمام قصاید سعدی ، ۴ ص ، سنگی ، ۲۵ سم .

دیوان ہند : ۱۶۷ .

۱۵- لاهور ، مطبع سرکاری ، ۱۸۷۸ م / ۱۲۹۵ھ ، برای مدارس استان
پنجاب ، ۹۲ ص ، ۲۳ / ۵ × ۱۵ سم .

گنج بخش : ش ۱۱۱۲۵ .

۱۶- «منتخب گلستان سعدی شیرازی» : بتصحیح اے۔ سی۔ توکر
A. C. Toker و مولوی کبیر الدین احمد، «بحکم سرکار
برای امتحان لوور استاندرد مقرر است» .

کلکتہ، مطبع اردو گائیڈ، ۱۸۸۳ م/۵۱۳۰۰، ۱۰۶ ص،
سربی، ۲۱×۱۲ سم .
گنج بخش : ۱۶۶۷۱ .

۱۷- بمبئی، Irish Presbyterian Mission Press، ۱۸۸۸ م/
۵-۶، ۵۱۳۰۵، باب اول، تحلیل دستوری و صرفی و فرهنگ از
منشی شیخ سردار، باب اول، ۵/۲۰ سم .
دیوان ہند : ۱۶۸ .

۱۸- بمبئی، ایجوکیشن سوسائٹی، ۱۸۹۱ م/۵۱۳۰۸-۹، همان
متن فوق الذکر، ۸۵ ص، ۲۰ سم .
دیوان ہند : ۱۶۸ .

انتخابات نثر و نظم فارسی

از عمر بن محمد داود پوتہ . انتخاب حکایات گلستان است
با التخاب کتب دیگر . برای امتحان متریکولیشن (کلاس
دہم) دانشگاه بمبئی سنہ ۱۹۳۹ م .

آغاز : نحمدہ ونصلی علی رسولہ الکریم و بعد این مجموعہ
ایست صغیر مشتمل بر انتخابات نثر و نظم فارسی .

۱۹- بمبئی، شرف الدین الکتبی، مطبع قینہ، ۱۹۳۸ م/۵۱۳۵۷،
چاپ چہارم، سربی، ۲+۷۸ ص، ۲۱×۱۴ سم .
گنج بخش : ش ۱۹۵۰ .

عقد گل

بتصحیح ایچ - ایس - جیرت H. S. Jarrett . انتخاب گلستان
و انوار سهیلی است . برای امتحان استاندارد اعلی و امتحان
کنکور دانشگاه کلکتہ .

آغاز : حکایت : پادشاہ را شیندم .

۲۰ - کلکتہ ، ۱۸۸۸ م / ۶-۵-۱۳۰۵ھ ، چاپ دوم ۳۸۰+۵ ص ،

۲۱ سم .

دیوان ہند : ۲۱۹ .

۲۱ - کلکتہ ، مطبع اردو گائیڈ ، ۱۸۹۱ م / ۹-۸-۱۳۰۵ھ ، چاپ چہارم ،

انتخاب گلستان ، صفحہ ۱-۱۰۵ ، سربی ، ۲۱ × ۵ / ۱۳ سم .

گنج بخش : ش ۷۴۱۰ .

گلدستہ دانش

از عابد حسین ، انتخاب کتابہای مختلف است از آنجملہ
گلستان .

۲۲ - لکھنؤ ، مطبع نولکشور ، ۱۸۹۶ م / ۱۴-۱۳-۱۳۱۳ھ ، ۱۱۰ ص ،

سنگی ، ۲۱ سم .

دیوان ہند : ۱۶۱ .

گلدستہ دانش

از محی الدین محمد ، برای کلاس اول مدارس متوسطہ
پنجاب است .

۲۳- لاہور، مطبع سرکاری، ۱۸۸۳ م/۵۱۳۰۰، ۱۷۰ ص،
۱۶ × ۱۲ سم.

گنج بخش: ش ۱۱۱۴۳.

۲۴- لاہور، مفید عام پریس، ۱۹۰۴ م/۵۱۳۲۲، ۲۰۴ ص،
سنگی، ۱۷/۵ سم.

دیوان ہند: ۱۶۱.

۲۵- لاہور، ۱۹۰۷ م/۵۱۳۲۵، ۲۲۹+۱ ص، سنگی،
۱۸/۵ سم.

دیوان ہند: ۱۶۱.

قسمت سوم

تضمین گلستان

تضمین گلستان

از منشی ہرگوپال تفتہ سکندر آبادی شاگرد غالب دہلوی .
در ۱۲۷۲ھ/۵۶-۱۸۵۵م نگاشته است . با تقریظ مرزا حاتم علی
بیگ مہر لکھنوی .

آغاز : خدا باشد نہان و آشکارا
نگویم از چہ سنت مر خدا را

۱- مطبع منشی نولکشور ، ۱۸۵۷م/ (۷۴-۱۲۷۳ھ) .
آزاد .

۲- آگرہ ، مطبع مفید خلائق ، ۱۲۷۴ھ/۱۸۵۸م ، ۲۵۰ ص ،
۲۴/۵ × ۱۷/۵ سم .

گنج بخش : ش ۱۱۱۲۶ .

۳- کانپور ، ۱۸۷۳م/۱۲۹۰ھ ، سنگی ، رقی ، ۲۵۲ ص .
مشار : ۱۳۶۱ بہ غالب دہلوی نسبت داده است .

۴- لکھنو ، مطبع نولکشور ، ب ت ، سنگی .

مشار : ۱۳۶۱ بہ غالب دہلوی نسبت داده است .

قسمت چہارم

فرہنگنامہ لغات گلستان

حل ترکیب گلستان

از منشی محمد بلال متوطن ساڈھورہ ضلع انبالہ . مدرس اول
در مدرسہ قصبہ کالکا ضلع شملہ . بہ سال ۱۸۸۳/۵۱۳۰۰ .
حل ترکیب باب دوم گلستان است بہ اردو .

آغاز : باب دوم در اخلاق درویشان - حکایت : یکی از
بزرگان . . . ایک بزرگ نے ایک پارما سے .

۱- دہلی ، مطبع احمدی ، ۱۸۸۳ م (= شیخ سعدی کے گلستان
کی بہار) / ۵۱۳۰۰ ، ۷۶ + ۲ ص ، ۲۴ × ۱۵ سم .
گنج بخش : ش ۱۸۳۲۱ .

۲- دہلی ، مطبع افتخار ، ۱۸۸۸ م / ۵-۶-۵۱۳۰۰ ، باب اول با ترجمہ
اردو ، ۱۱۲ ص .
بانک ملی .

حل ترکیب گلستان

از محمد بلال . باب اول و دوم ، با ترجمہ اردو .
بامستاد خاتمہ حل ترکیب گلستان .

حل ترکیب گلستان مشموله گلدسته دانش

از محمد بلال . با ترجمه اردو .

خاتمه حل ترکیب گلستان .

سمنستان

از ناشناس ، فرهنگ واژه های عربی و فارسی گلستان .

۳- لکهنو ، مطبع نامی ، ۵۱۳۱/۵۱۸۹۳ م ، ۳۴ ص ، سنگی ،

۲۵ م .

دیوان هند : ۴۶۲ .

عریات گلستان

از رولندسن ؟

۴- ۱۰۰ دراس ، ۱۸۲۸ م / ۴۴-۵۱۲۴۳ ، ۵۰ ص .

مشار : ۳۵۰۱ .

فرهنگ گلستان

از جنید عبد الله الموسوی . در سه قسم : ۱- اشعار عربی و

بعضی فارسی . ۲- مرکبات معانی بعضی اقوال اکابر و احادیث

نبوی و کلام ربانی . ۳- لغات مفردات ، به ترتیب حروف

تهجی ، یکی از متداول ترین فرهنگ لغات گلستان است .

آغاز : الحمد لله على نعماله والصلوة على نبيه والسلام على

اصفيائه .

- ۵- لکھنؤ، مطبع نولکشور، ۱۸۶۹م/۵۱۲۸۶، ۲۰ ص،
۲۷ سم .
دیوان ہند : ۱۳۶ .
- ۶- مطبع نولکشور، اوت ۱۸۷۵م/۵۱۲۹۲، ۲۰ ص،
۵/۲۵×۱۷ سم .
گنج بخش : ش ۷۳۴۶ .
- ۷- لکھنؤ، مطبع نولکشور، نوامبر ۱۸۷۷م/۵۱۲۹۴، ۲۰ ص،
۵/۲۷×۱۸ سم .
گنج بخش : ش ۴۸۶۶ و ۱۵۰۲۹ .
- ۸- مطبع نولکشور، سپتامبر ۱۸۸۱م/۵۱۲۹۸، ۲۰ ص،
۵/۲۶×۱۷/۵ سم .
گنج بخش : ش ۱۳۴۹۸ .
- ۹- کانپور، مطبع جعفری، ۵۱۲۹۹/۱۸۹۹م، ۲۰ ص، سنگی،
۲۶ سم .
دیوان ہند : ۱۳۶ .
- ۱۰- محمد سعید تاجر کتب کلکتہ، مطبع رزاقی کانپور، ۱۳۱۵م/،
۱۸۹۸م، سنگی، ۲۴ ص .
نوشاہیہ : ۱۵۹۶ .
- ۱۱- کلکتہ، بفرمائش محمد سعید، مطبع مجیدی کانپور،
محرم ۱۳۲۷م/۱۹۰۹م، ۲۴ ص، محشی، ۵/۲۴×۱۶ سم .
گنج بخش : ش ۱۲۶۲۵ .

۱۲- بمبئی ، مطبع محمدی ، ۱۹۷۰م/۵۱۳۹۰ ، ص ۲۶ ،
گنج بخش : ش ۱۸۷۳۳

چاپ های دیگر بنقل از دیوان هند : ۱۳۶ .

2116/5 (1872)

2074/5 (1873)

672/12 (1875)

فرهنگ گلستان

از سید بن حسن . به ترتیب حروف تہجی .

۱۳- کانپور ، مطبع نولکشور ، ۱۸۸۸-۹۰م/۵۱۳۰۵-۷ ، سنگی ،
وزیری ، ۲۲ + ۳۲ ص ، (با فرهنگ بوستان) .

مشار : ۳۷۰۲ .

۱۴- کانپور ، ۱۹۰۵م/۵۱۳۲۳ ، سنگی ، ۲۲ + ۹ ص .

مشار : ۳۷۲۸ .

گلستان مع فرهنگ

رک به شماره های : ۱۱۱ ، ۱۲۰ ، ۱۳۲ ، ۱۳۶

مفتاح گلستان = فرهنگ نادره

از اویس بن علاء .

۱۵- بمبئی ، مطبع صفدری ، ۱۲۹۹م/۵۱۲۹۹-۸۲ ، ص ۳۶ .

بانک ملی ، مشار : ۳۷۳۶ .

قسمت پنجم

ترجمہ گلستان

فارسی

عربیات گلستان

ترجمہ کلمات عربی گلستان بہ فارسی .

آغاز : بسم اللہ . . . شروع ہی کنم بنام خدای بخشاینده و
امر زگار .

۱- (کاکتہ) ، سرہی ، ۵۰ ص ۵/۲۱ × ۱۸ سم .
گنج بخش : ش ۸۵۶۹ .

اردو

باغ اردو

از میر شیر علی افسوس (م ۱۲۲۴ھ/۱۸۰۹م) درمیان سالہای
۱۶-۱۲۱۴ھ/۱۷۹۹-۱۸۰۱م . ترجمہ کردہ و بہ پیروی گلستان
ترجمہ را با نظم آبیختہ است .

۲- بمبئی ، ۱۲۶۳ھ/۱۸۴۷م .

آصفیہ ۳ : ۱۰ .

۳- لاہور ، مجلس ترقی ادب ، ۱۳۸۳ھ/۱۹۶۳م ، بہ اہتمام

کلب علی خان فائق .
 دو چاپ دیگر در کلکتہ و دہلی .
 اختر راہی .

بچوں کی گلستان

ترجمہ حکایات منتخب گلستان است . برای کودکان .
 رحمانیہ : ۸ .

حل ترکیب گلستان

از منشی محمد بلال . ترجمہ باب اول است .
 رک بہ : خاتمہ حل ترکیب گلستان ص ۱۰۲ .

گلستان امجد

از امجد حیدر آبادی سراینده معروف حیدر آباد دکن .
 ۴- حیدر آباد دکن ، مطبع عماد ، ۱۳۵۵ھ/۱۹۳۶م و چاپ دیگر
 در ۱۳۶۴ھ/۱۹۴۵م .
 اختر راہی .

۵- کراچی ، مجلہ «سب رس» ، ۱۳۹۸ھ/۱۹۷۸ .
 اختر راہی .

گلدستہ سعدی

(ناشناختہ) .

۶- بمبئی ، ۱۳۰۵ھ/۱۸۸۷-۸۸م سنگی ، ضمیمہ نردبان معنوی .
 مشار : ۴۲۷۱ .

۷- آگرہ ، مطبع مفید عام ، ۱۸۹۲م/۱۰-۱۳۰۹ھ ، ۳۶ ص .
 بانک ملی .

گلدستہ سعدی

از حکیم محمد حسین علوی ، در ۱۳۷۷/۵۱۳۷۷-۱۹۵۸ م در لاہور
تالیف کردہ است .

ابیات و قطعات و رباعیات گلستان را بہ نظم اردو ترجمہ
کردہ است .

آغاز : از دست و زبان کہ بر آید

کز عہدہ شکرش بدر آید

ترجمہ : شکر اس کی نعمتوں کا کریں کس زبان سے ہم
یہ چاہیں بھی تو لائیں گے طاقت کہاں سے ہم

۸- لاہور ، مکتبہ عقیل ، ۳۷۷/۵۱۳۷۷-۵۸/۱۹۵۷ م .

اختر راہی .

۹- لاہور ، مکتبہ عقیل ، تعلیمی پریس ، ۱۳۸۰/۵۱۳۸۰-۱۹۶۰ م .

۲۴ + ۲۴ ص (ص ۲۳۳-۲۴۰ فرہنگ) ، ۱۹/۵ × ۱۵/۵ م .

گنج بخش : ش ۴۵۸۷ .

گلستان سعدی = اردو گلستان

از محمد خلیل الرحمن مدیر اخبار «الخلیل» بجنور (ہند) .

حکایتہای مبتدل را حذف کردہ است .

۱۰- بجنور ، مطبع اخبار مدینہ ، ۳۵۰/۵۱۳۵۰-۳۲/۱۹۳۱ م .

اختر راہی .

گلستان سعدی محشی و مترجم

از شمس الحسن شمس بریلوی .

رک به شماره : ۱۳۱ ص ۹۲ .

گلستان کا آٹھواں باب در آداب صحبت

از منشی قمر الدین خان . بدستور استاندار استانہای غربی

ہندوستان . ترجمہ باب ہشتم است .

۱۱- الہ آباد ، مطبع سرکاری ، ۵۱۲۷۶/۵۱۲۷۶-۶۰/۵۱۲۷۶-۶۰ م ۱۹۵۹ .

اختر راہی .

گلستان کی حکایات اردو میں

از شاہ حسن عطا مہدوی (معاصر) . ترجمہ چند حکایت است .

۱۲- کراچی ، مکتبہ جامعہ تعلیم ملی .

اختر راہی .

منتخب اردو گلستان

برای کودکان و دانش آموزان . ترجمہ حکایت های منتخب

است .

۱۳- لاہور ، فیروز سنز ، ۵۱۳۶۶/۵۱۳۶۶-۱۹۴۷ م ، چاپ ششم . مصور .

اختر راہی .

نگار راضی

- از رای بهادر جانی بهاری لال مستخلص به راضی .
 اختر راهی . باستاند مجلهٔ راهنمای کتاب (تهران) ۸ : ۲۹۰ .

ترجمه های دیگر بدون عنوان

- از عبد الباری آسی .
 ۱۴- حیدر آباد دکن ، ۱۳۵۵/۵۱۹۳۶ م .
 اختر راهی .
- از عبد الغفور بن شیخ نجف علی ساکن بهشولی ضلع لکهنو .
 رک به شماره : ۱۳۹ ص ۹۳ .
 ۵
 ● از عبد المالک .
 ۱۵- بمبئی ، مطبع محمدی ، ۱۳۶۷/۵۱۹۴۸ م .
 اختر راهی .
- از سید محمد حسین .
 ۱۶- دهلی ، مطبع یوسفی ، ب ت .
 اختر راهی .
- ترجمه های ناشناخته به اردو
- ۱۷- آگره ، مطبع مفید الخلائق ، ۱۲۸۷/۵۱۸۷۰ م .
 ۱۸- کانپور ، مطبع رزاقی .

۹- لکھنؤ ، مطبع نولکشور ، ۳۰۳ ، ۵۱۳ ، چاپ سی و یکم .
اختر راہی .

● ترجمہ باب اول و دوم است .

رک بہ : حل ترکیب گلستان از محمد بلال ص ۱۰۲ .

انگلیسی

● از F. Gladwin .

رک بہ شماره : ۱ ص ۷۳ .

● از J. Dumoulin .

رک بہ شماره : ۳ ص ۷۳ .

● از R. P. Anderson .

رک بہ شماره : ۳۹ ، ۴۰ ص ۷۸-۷۹ .

پشتو

گلدستہ

از عبد القادر خٹک بن خوشحال خان خٹک . در ۱۱۲۴ھ /

۱۷۱۲م انجام داده است .

۲- پیشاور ، پشتو اکادمی ، ۳۸۱/۵۱۳۸۱/۱۹۶۱م .

اختر راہی .

● از راحت اللہ زاخیلی .

۲۱- پیشاور، کتب خانہ رحمانیہ - ب ت .
اختر راہی .

● از ناشناس .

رک بہ شماره : ۱۲۵ ص ۹۱ .

پنجابی (۱)

سعدی آکھیا

از محمد بشیر احمد ظامی بہاول پوری (معاصر) . ترجمہ ۱۰۱ .
حکایت گلستان است بہ زبان «سرائیکی» (یکی از زبانہای
ایالت پنجاب) . در ۷ «گلدستہ» .

۲۲- بہاول پور، مرکز سرائیکی زبان تے ادب، ۱۳۹۶ھ/۱۹۷۷م،
۱۳۰ ص .

خانہ فرهنگ : ش ۷۹۲۲ .

● از حکیم فضل الہی . ترجمہ منظوم است .

۲۳- لاہور، چراغ دین و سراج دین، ۱۳۵۷ھ/۱۹۳۸م .
اختر راہی .

سندھی

ترجمہ منتخبی از گلستان و بوستان
از اجمل بیگ بن قلیچ بیگ .

۲۴- حیدر آباد سند، ۱۳۷۵ھ/۵۶-۱۹۵۵م .
اختر راہی .

۱- سید غلام مصطفی نوشاھی (۱۳۸۴ھ) گلستان را بہ نثر پنجابی
ترجمہ کردہ است کہ بہ تصحیح محمد سرفراز ظفر بہ مناسبت ہشتصدمین
سالگرد تولد سعدی از طرف مرکز تحقیقات فارسی ایران و پاکستان و
ادارہ معارف نوشاھیہ منتشر می شود .

قسمت ششم

شرح گلستان

اردو

ترجمہ اردو ریاض رضوان شرح فارسی گلستان

«ریاض رضوان» شرح فارسی گلستان است از ریاض علی سلہٹی .

ترجمہ اردوی آن از مولوی محمد ابوالحق کہ پیش از این مطلع
الانوار امیر خسرو را نیز شرح کرده بود . این ترجمہ را در
۱ . دسامبر ۱۸۸۴ م / ربیع الاول ۱۳۰۳ ھ نگاشته است .

آغاز : منت مر خدای را . . . منت میم کے زیر اور نون کی
تشدید سے شکر نعمت -

۱- لکھنؤ ، مطبع نولکشور ، فوریه ۱۸۸۶ م / جمادی الاول

۱۳۰۳ ھ ، ۲۶۹ ص ، ۲۶/۵/۱۷ م .

گنج بخش : ش ۱۰۲۰ .

گلاب ارمغان

ترجمہ و شرح از محمد منیر لکھنوی بن میان جان لکھنوی .

در ۱۳۴۵ ھ / ۱۹۲۶ م نگاشته است .

۲۔ کانپور، مطبع مجیدی، ۱۳۶۰ھ/۱۹۴۱م، چاپ دوم،
اختر راہی۔

گلدستہ جنان

از سید رزاق بخش، ترجمہ و شرح است۔

آغاز: منت مر خدای را... منت بالکسر ومن بالفتح و
نون مشدد و مفتوح مصدر ہے۔

۳۔ لکھنؤ، چاپ نولکشور، ۱۸۸۲م۔

رک بہ شماره: ۸۶ ص ۸۵۔

۴۔ لکھنؤ، مطبع نولکشور، ۱۳۱۷ھ/۱۸۹۹م۔

اختر راہی۔

۵۔ لکھنؤ، مطبع نولکشور، بہ توجہ ناظم علی شان، تحصیل دار

فتح پور، ۱۳۴۴ھ/۱۹۲۵م، بخط لائلہ پرشاد قدر بن

سندر جیت، ۷۰۹ ص، ۲۶×۱۷ سم۔

گنج بخش: ش ۳۷۱۰۔

فارسی

بہار بہاران شرح گلستان

از محمد غیاث الدین بن جلال الدین رامپوری کہ «غیاث اللغات»

را در ۱۲۴۲ھ نگاشته بود۔

۶۔ لکھنؤ، ۱۸۹۱م/۱۳۰۸-۹ھ، سنگی، وزیری، ۴۸۰ ص۔

مشار: ۸۰۲۔

۷- سیالکوٹ ، پنجاب پریس ، ۱۳۰۹ھ/۲-۱۸۹۱م ، تجدید نظر
از مولوی الہی بخش ، در دو بخش ، ۳۶۸ + ۲۳۲ ص ،
سنگی ، ۱۶ سم .

دیوان ہند : ۱۶۷ .

۸- لکھنؤ ، ۱۸۹۷م/۱۵-۱۴-۱۳۱۴ھ ، سنگی ، وزیری .

مشار : ۸۰۲ .

۹- لکھنؤ ، مطبع نولکشور ، ژوئیہ ۱۹۰۶م/۵۱۳۲۴ھ ، ۴۴۲ ص ،

۲۵/۵ سم .

جمیل احمد .

۱۰- لکھنؤ ، ب ت ، سنگی ، وزیری ، ۴۸۰ ص .

مشار : ۸۰۲ .

بہار بوستان

از تیک چند بہار .

۱۱- لکھنؤ ، ۱۹۳۹م/۵۱۳۵۸ھ ، چاپ چہارم ، سنگی ، ۶۱۰ ص .

مشار : ۸۰۲ .

چمنستان

از تاج الدین .

۱۲- بمبئی ، ۱۲۹۸ھ/۵۱۸۸۱م .

مشار : ۳۲۴۷ ،

چمنستان

از سید سراج الدین حسینی اورنگ آبادی فقیر دکنی
(م ۱۱۷۷ھ) .

۱۳- بسبی ، ۵۱۲۹۹/۱۸۸۲م ، سنگی .

مشار : ۱۶۶۷ .

خیابان

از سراج الدین علی خان آرزو شاهجهان آبادی (م ۱۱۹۶ھ) .
در ۵۱۱۷۵/۶۲-۶۱م نگاشته است . تاریخ نگارش را به
تعمیه سروده است : کز خیابان گلستان چین گل تو آرزو -
از پی تاریخ تا طبع تو گردد باغ باغ . یعنی از اعداد «خیابان
گلستان» = ۱۲۲۵ اگر اعداد «گل» = . کسر شود تاریخ
نگارش = ۱۱۷۵ بدست می آید . آرزو در مقدمه نویسد که
پیش از این میر نور الله احراری و ملا سعد تتوی و غیرهما
شرحهای گلستان نوشته بودند اما چون در بعضی جاها تسامحی
و تساهلی بوقوع آمد بنابر جهل و نادانی که در پیری و جوانی
دست احتلاط از کمی ارتباط متصدی تحقیق آن گشتم .

آغاز : خیابان گلستان سخن حمد چمن پیرائست . که اگر
خارست دگر گل پرورده ابر رحمت اوست .

۱۴- دهلی ، مطبع مفید الخلائق ، ۸ ذیحجه ۱۲۶۸/۱۸۵۲م ،

۱۵۲ ص ، ۵/۲۴×۱۶ سم .

گنج بخش : ش ۷۴۵۷ .

- ۱۵- کانپور ، ۵۱۲۹۳/۱۸۷۶م ، سنگی ، رقیعی ، ۲۷۲ ص .
 . مشار : ۱۹۶۳ .
- ۱۶- لکھنؤ ، ۵۱۲۹۳/۱۸۷۶م ، سنگی .
 . مشار : ۱۹۶۳ .
- ۱۷- کانپور ، ۱۸۷۷م/۵۱۲۹۴ ، سنگی ، وزیری ، ۱۱۷ ص .
 . مشار : ۱۹۶۳ .
- ۱۸- کانپور ، مطبع نولکشور ، ۵۱۲۹۳/۱۸۷۶م ، ۱۱۶ ص ،
 سنگی ، ۲۴/۵ سم .
 دیوان ہند : ۱۶۶ ، گنج بخش : ش . ۱۷۱۸ .
- ریاض رضوان
 از مولوی ریاض علی .
- ۱۹- کلکتہ ، قبل از ۵۱۲۴۴ . رک بہ شمارہ : ۶ ص ۷۴ .
- ۲۰- کلکتہ ، ۵۱۲۴۴ . رک بہ شمارہ : ۷ ص ۷۴ .
- ۲۱- کلکتہ ، ۵۱۲۴۸ . رک بہ شمارہ . ۱۱ ص ۷۴ .
- ۲۲- کلکتہ ، ۵۱۲۵۳ . رک بہ شمارہ : ۱۴ ص ۷۵ .
- ۲۳- بمبئی ، ۵۱۲۶۰ . رک بہ شمارہ : ۱۷ ص ۷۵ .
- ۲۴- کانپور ، مطبع نولکشور ، ۵۱۲۹۳/۱۸۷۷م ، ۲۷۲ ص ، سنگی ،
 . ۲۵ سم .
 دیوان ہند : ۱۶۶ .

شرح گلستان

از امین الدین کثرت قندهاری .

شرح گلستان

از بدر علی .

۲۵- کلکتہ ، ۵۱۲۶۳/۱۸۴۷م ، ۴۰۴ ص .

بانک ملی ، سہارا جہ .

شرح گلستان

از قاضی فتح محمد .

۲۶- حیدر آباد .

۵

خزائلی : ۷۴ .

شرح گلستان

از محمد اکرم ملتانی . برای استفادہ در مدارس .

آغاز : منت خدا را کہ نصارت بہار نامش بر ورق زبان شرح
گلستان نمودہ .

۲۷- لاہور ، باہتمام نور الدین ، مطبع مطلع نور ، ۱۸۶۹م /

۸۶-۵۱۲۸۵ ، ۳۱۹ ص ، ۵/۲۴ × ۱۶ سم .

گنج بخش : ش ۵۶۱۷ .

۲۸- لکھنؤ ، ۵۱۲۹۰/۱۸۷۳م ، سنگی ، وزیری ، ۳۲۰ ص .

مشا : ۳۲۴۷ .

- ۲۹- کانپور ، مطبع نولکشور ، فوریه ۱۸۷۸ م / ۵۱۲۹۵ ، ۳۲ ص ،
 ۲۴/۵ × ۱۵/۵ سم .
 گنج بخش : ش ۵۶۳۱ .
- ۳۰- کانپور ، مطبع نولکشور ، اپریل ۱۸۸۳ م / ۵۱۳۰۰ ، ۳۲ ص ،
 ۲۴ × ۱۶ سم .
 گنج بخش : ش ۱۳۵۰۴ .
- ۳۱- کانپور ، مطبع نولکشور ، مہ ۱۸۸۷ م / ۵۱۳۰۴ ، ۳۲ ص ،
 ۲۵ × ۱۷ سم .
 گنج بخش :
- ۳۲- لاہور ، ۱۸۹۹ م / (۱۷-۱۶-۵۱۳۱۶) ، سنگی ، وزیری ، ۳۲ ص .
 مشار : ۳۲۴۸ .
 شرح گلستان
 از ولی محمد اکبر آبادی .
- ۳۳- لکھنؤ ، مطبع نولکشور ، ۱۸۹۰ م / (۸-۷-۵۱۳۰۷) ، سنگی ،
 ۳۳۶ ص .
 مشار : ۳۲۴۷ .
 شرح گلستان
 از ناشناس .
- ۳۴- لاہور ، ۵۱۳۴۵ . رک بہ شماره : ۱۲۱ ص ۹۰ .

فہرست اعلام

۱۔ نام کتابہا

۲۔ نام کسان

نام کتابها

پندنامہ = کریمہ		الف	
	ت	۷	احترام شیخ و وزیر و سلاطین
		۶۵	اردو کریمہ
		۱۰۸	اردو گلستان
۱۱۳	فارسی گلستان	۹۸	انتخابات نظم و نثر فارسی
	ترجمہ شیخ سعدی کے پندنامے کا	۹۹	انوار سہیلی
۶۵		۴۰	انہار الاسرار
	ترجمہ منتخبی از گلستان و بوستان		ب
۱۱۲		۱۰۶	باغ اردو
	ترجیعات	۳۸	بچوں کی بوستان
۷، ۴، ۲ مکرر		۱۰۷	بچوں کی گلستان
۶۰	تضمین کریمہ	۷، ۴، ۳ مکرر	بدایع
۱۰۱	تضمین گلستان	۷، ۴، ۳ مکرر، ۱۴-۳۴	بوستان
۳	تقریر دیباچہ	۵۸ مکرر، ۹۶، ۱۱۲	
	ج	۱۱۵، ۴۰	بہار بوستان
۱۱۵	چمنستان (تاج الدین)	۱۱۴	بہار بہاران
۱۱۶	چمنستان (سراج الدین)		پ
	ح	۳۰	پیرایہ خرد
۳۹	حکایات سعدی		

	س	۶۰	حکیم
۱۱۲	سعدی آکھیا		حل ترکیب بوستان (ناشناختہ)
۱۲	سعدی و خسرو	۳۵	
۱۰۲	سمنستان		حل ترکیب بوستان باب دوم
	سؤالات خواجہ شمس الدین و	۳۵	و سوم (محمد بلال)
۷	جواب سعدی	۶۴، ۶۳	حل ترکیب کریم
۳	سؤالات مولانا سعد الدین	۱۰۳، ۱۰۲	حل ترکیب گلستان
	ش	۱۰۷	
			حل ترکیب منتخب بوستان
۴۲، ۴۱	شرح بوستان	۳۶	
۷۰	شرح کریم		
۱۱۹، ۱۱۸	شرح گلستان		خ
۳۸، ۳۲	شمیم بوستان	۳	خبیثات
	ص	۷، ۳ مکرر، ۹	خواتیم
۷، ۳	صاحبیہ	۱۱۶	خیابان
	ط		د
		۶۹	دریگتا شرح کریم
۹، ۷، ۴، ۳	طبیات	۹	دیوان سعدی
	ع		ر
۱۰۶، ۱۰۳	عریات گلستان	۴، ۳	رباعیات
۹۹	عقد گل	۳	رسالہ صاحب دیوان
۳۱، ۳۰	عقد منظوم	۵	رسائل ستہ
۷، ۳	رسالہ عقل و عشق	۱۱۳	ریاض رضوان

گ		عقود فارسی لیس صاحب ۳۰	
۱۱۳	گلاب ارمغان	غ	
۱۱۱	گلدستہ	غزلیات	
۱۱۴، ۸۵	گلدستہ جنان	۱۲	
۹۹، ۳۱	گلدستہ دانش	۷، ۴، ۳ مکرر	غزلیات قدیم
۱۰۳، ۹۹ مکرر		ف	
۱۰۸	گلدستہ سعدی (محمد حسین)	۳۶، ۳۵	فرہنگ بوستان
۱۰۷	، (ناشناختہ)	۶۴	فرہنگ کریم
۷، ۵، ۴، ۳ مکرر	گلستان	۱۰۳	فرہنگ گلستان
۵۸، ۳۴، ۳۳ مکرر		۱۰۵	فرہنگ نادرہ
۹۹، ۹۸، ۹۷، ۹۶، ۹۴-۷۱		۷۰، ۶۶	فیض کریم
۱۰۷	گلستان امجد	ق	
	گلستان کا آٹھواں باب در		
۱۰۹	آداب صحبت	۹۷	قصاید سعدی
۱۰۹	گلستان کی حکایات اردو میں	۷، ۴، ۳ مکرر	قصاید فارسی
۶۶	گلشن شرافت	۷، ۴، ۳ مکرر	قصاید عربی
م		ک	
۳۹	مثنوی دلآرام راضی	۷ مکرر ۳، ۳، ۳، ۳	کریم
۳	مجالس الثلاث فی الہزل	۵۸، ۵۷-۴۳ مکرر	
۷، ۳	مجالس خمسہ	۹۷، ۹۶	
۴۱	محمدیہ	۳۶	کشاف اسرار
۶۱	مخمس کریم	۸-۱	کلیات دیوان سعدی

	ن	مکرر ۷۴۴۳	مراثی
		۳	مربعات
۷۴۳	نصيحة الملوك	۶۲۶۱	مسدس کریم
۱۱۰	نگار راضی	۴۴۳	مضحکات
۶۶	وعظ معید	۷۴۴	مطایبات
	کتابهای انگلیسی	۱۱۳	مطلع الانوار
	Reading from Persian	۱۰۵	مفتاح گلستان
	Prose and Poetry	۷۴۳	مفردات
	33,58,94	۷۴۳	مقطعات
	Slection Bostan 32	۴۴۳	ملامعات
	Slection from Persian	۱۰۹	منتخب اردو گلستان
	Prose and Poetry	۹	منتخب از کتاب البدایع
	34,58,97	۴	

نام کسان

(مقدمہ نویسندگان ، مصححان ، مترجمان ، شارحان)

۱۰۵	اویس بن علاء	آ	
	ب	آرزو ، سراج الدین علی خان	
۱۱۸	بدر علی	۱۱۶	
	بشیر احمد ظامی بہاولپوری، محمد	۱۱۰	آسی ، عبدالباری
۱۱۲		۱۱۳	ابوالحق ، محمد
۱۰۷	محمد بلال ۳۵، ۱۰۲، مکرو،	۱۱۲	اجمل بیگ بن قلیچ بیگ
۱۱۵، ۴۰	بہار ، ٹیکچند	۶۳	احمد پرسروری
	ت	۶۶	احمد سعید دہلوی
۱۱۵	تاج الدین	۱۰۶	افسوس ، میر شیر علی
۶۱	تراب علی قلندری کا کوری	۱۱۸، ۷۰	اکرم ملتانی ، محمد
۱۰۱	تفتہ مکندر آبادی، ہرگوپال	۹۵، ۷۳، ۳۲، ۱۴	الہ داود
۴۱، ۱۵	تمیزالدین بن محمد یاور	۶۴	امبا پرشاد
	ج	۱۰۷	امجد حیدر آبادی
۳۷، ۲۴	جعفر علی		امیر حسن نورانی ، سید محمد
۱۰۳	جنید عبداللہ موسوی	۷۷	انور علی

۱۱۲، ۶۸	محمد سرفراز ظفر	ح	
۱۱۶	سعد تتوی	حاتم علی بیگ = سہر لکھنوی	
۲۱	سعدالدین حیدر علوی	۱۰۹	شاہ حسن عطا سہدوی
۳۷، ۲۵	سعدی، عبدالکریم	۱۱۰	محمد حسین، سید
۹۵، ۳۳	سعیدالدین احمد	خ	
۹۶ مکرر		۲۳	محمد خطاب اخوندزادہ
۶۶	سعید قریشی	۹۰، ۳۷	ملا محمد خطاب
۹	سہراب جی فردون جی	۱۰۸	محمد خلیل الرحمان
۳۵	سید ابن حسن	د	
	ش		
۱۹	شاہر، عبدالرحمن	۱۱	داود پوتہ
	شرف قادری، محمد عبدالحکیم	۴	
۵۴		۹۷	رازی، ایف۔ ڈی
۹۲	شمس بریلوی، شمس الحسن	۱۰۱	راحت اللہ زاخیلی
	ص	۱۰۰، ۳۹	راضی، بہاری لال
۶۵	صبر رضوی مخدوم	۸۵، ۷۴	رزاق بخش
	ط	۹۱	محمد رفیق
۳۹	طالب ہاشمی	۱۰۳	رولندسن
	ع	۱۱۳	ریاض علی ۸۵، ۷۴ مکرر
۶۰	عبد، عبدالرحمان	۳۸	سجاد حسین، قاضی
۷۶	عبداللہ، حاجی سید	۱۱۶	مراج الدین حسینی

۱۱۲	فضل الہی ، حکیم	۶۰	عبدالله خان
۷۰، ۶۶	فیض احمد ککروی	۸۷	محمد عبدالغفار لکھنوی
۵۴	فیض اللہ ، مولوی	۳۶	محمد عبدالغفور پانی پتی
	ق		عبدالغفور بن نجف علی ۱۱۰، ۹۳
۴۱	قادر علی	۱۱۱	عبدالقادر خٹک
	ک		محمد عبدالواحد نولوی غازی
۹۸، ۳۰	کیپرالدین احمد	۳۸	پوری
۱۱۸	کثرت قندھاری، امین الدین	۳۱	عدالت خان
۹۵، ۷۳، ۳۲، ۱۵	کرم حسینی	۶۱	عزیز بنارسی ، عزیزالحق
۲۷	ملا کنگہ		علی ابن احمد بیستون ۵ مکرر ۷،
	گ		علیم حسینی حسینی جالندھری . ۴
۲۷	ملا گاڑہ	۹۸	عمر بن محمد راود پوتہ
۳۶	گلشن ، محمد عبداللہ	۳۸	عنایت اللہ ، ملک
۴۱	گمہوی ، محمد بن غلام محمد		غ
	م		غلام مصطفیٰ = نوشاہی
۳۱	محمی الدین محمد	۷۴	محمد غیاث الدین رامپوری
۹۳	معشوق علی ، محمد		ف
۹۷	مقبول بیگ بدخشانی	۱۰۷	فائق، کلب علی خان
۱۱۳	منیر لکھنوی ، محمد	۱۱۸	فتح محمد ، قاضی
۴۹	موجد ، کالا پرشاد	۳۹	فردوسی ، محمد نعیم ندوی
۶۷، ۵۱	مہرا اللہ ، محمد	۳۷	فضا ، گوہند پرشاد

به حروف لاتینی

مہر لکھنوی ، حاتم علی بیگ

R.P. Anderson	79
J. Dumoulin	73
N.A. Hajib Shahi	33,58
	96,97
F. Gladwin	73
H.M. Gurbaxani	9,10
J.H. Harington	3
D.J. Irani	10 مکرر , 11
H.S. Jarrett	99
L.D. Koswani	11 مکرر
L.W. King	11
D.F. Mulla	10
W. Nassau Less	30,81
Pestanji Cooverji	
Taskar	9
Pestonjee Kavasjee	
Kanga	58,97
M.R. Shirazi	10,11
A. Sprenger	77
A.C. Toker	98

۱۰۱

ن

۲۵

نبی بخش بلوچ

محمد نذیر فوفلزئی مصطفی آبادی

۶۹

۶۴

محمد نصر اللہ خان

نظیر اکبر آبادی ، ولی محمد

۱۱۹،۶۲

۲۵

نقیب احمد اوچی

۱۱۶

نور اللہ احراری

نو شاہی ، غلام مصطفی ۱۱۲،۶۸

و

۱۲

وزیر الحسن عابدی

۶۵،۴۵

ولا، مظہر علی خان

فہرست مخففات و منابع

آزاد :

مولانا آزاد لائبریری ، مسلم یونیورسٹی ، علی گڑھ
(ہند) . بامتناد مقالہ محمد عبد الشاہد خان
سندرج در مجلہ «العلم» کراچی ، جولائی -

ستمبر ۱۹۷۶ م .

آصفیہ ۳ :

فہرست کتب عربی و فارسی و اردو مخزونہ
کتب خانہ آصفیہ سرکار عالی جلد سوم . دارالطبع
جامعہ عثمانیہ سرکار عالی ، حیدر آباد دکن (ہند)

۵۱۳۴۷ . ق .

اختر راہی :

ترجمہ های متون فارسی بہ زبانہای پاکستانی
تألیف اختر راہی . مرکز تحقیقات فارسی ایران و
پاکستان اسلام آباد .

ادارہ ادبیات :

کتابخانہ ادارہ ادبیات اردو ، حیدر آباد دکن
(ہند) . باسناد فہرست کتب چاپی آن کتابخانہ .

اشرفیہ :

کتابخانہ جامعہ اشرفیہ
نئی انارکلی بازار - لاہور (پاکستان) .

بانک ملی :

نیشنل بینک آف پاکستان لائبریری (کتابخانہ
بانک ملی پاکستان) . آئی - آئی - چندریکر روڈ -
کراچی (پاکستان) .

جمیل احمد : کتابخانہ میان جمیل احمد نقشبندی مجددی
شرقیپور ، ضلع شیخوپورہ (پاکستان) .

خاتمہ حل ترکیب : حل ترکیب گلستان از منشی محمد بلال . مطبع
گلستان : افتخار دہلی ، ۱۸۸۸ م ، ۱۱۲ ص .

خانہ فرهنگ : کتابخانہ خانہ فرهنگ جمہوری اسلامی ایران .
۴۶ - آ (A - 46) سیٹلائٹ ٹاؤن - راولپنڈی
(پاکستان) .

خزائلی : شرح گلستان تالیف دکتر محمد خزائلی .
سازمان انتشارات جاویدان - تہران ، ۱۳۴۸ ش ،
چاپ دوم .

دیوان ہند : Catalogue of the Library of the India
Office, Vol. II Part VI, (Persian
Books), By A. J. Arberry. London
1937.

رحمانیہ : مختصر فہرست کتب رحمانیہ بک ڈپو دہلی -
چاپ شدہ .

گنج بخش : کتابخانہ گنج بخش ، مرکز تحقیقات فارسی ایران و
پاکستان ، ۵ - مسجد روڈ - ایف ۶/۲ ، اسلام آباد
(پاکستان) .

لیاقت : نیشنل لیاقت لائبریری ، سٹوڈیم روڈ - کراچی .

محمد موسی : کتابخانہ حکیم محمد موسی امرتسری .
۵۵ - ریلوے روڈ - لاہور (پاکستان) .

- مشار : فهرست کتابهای چاپی فارسی (در ۵ جلد) .
تالیف مرحوم خانبابا مشار . طبع تهران .
- مقدمه گلستان : گلستان سعدی ، پس از مقابله هفت نسخه خطی
و ده نسخه چاپی . به کوشش نورالله ایرا نپرست
چاپ دانش ، سعدی ، تهران ، ۱۳۴۸ ش .
- مهراجہ : مهراجہ پبلک لائبریری
جے پور (ہند) .
- لوشاہیہ : کتابخانہ نوشاہیہ (فراہم آوردہ مرحوم سید
شرافت نوشاہی)
ساہن پال شریف ، تحصیل پھالیہ ، ضلع گجرات
(پاکستان) .

درست نامہ

درست

نا درست

سطر

صفحہ

2208/8(1971)

2208/8(1971)

(دست چپ)

۲۶

شماره ردیف ۷۲ حذف شود .

۵

۵۵

انجا «انتخاب کریم»

۵۸

چهار چاپ نشان داده

شده است ۔ درحقیقت

دو چاپ است ۔

نمونه ها

کتابخانه
شماره ۷۴۲۲
تاریخ ۱۳۴۲

کتابخانه کتب نایب

الدین سعدی شیرازی علیه

الرحمة مع شرح و فرهنگ

برویشمندان محققانمانا که قبل ازین مولوی ریاضعلی صاحب شارح این نسخه
 در دارالحکومت کهنه طبع نموده از حروف سرب و بعد از آن منشی محمد قنصل
 در ۱۲۳۲ هجری قمری ذکر کرده را با این چند نسخه کلماتان دیگر مقابله و تصحیح کرده
 بطبع در آورده بود و پس از آن مرتبه سیم در ۱۲۳۸ هجری بطبع در آورده اند
 و در مرتبه چهارم چون نسخه مذکوره نایاب بود و اکثر طالبان از خواجگان محروم
 شدند در ۱۲۵۲ هجری بقالب طبع در آورده و در این اوقات نظر باینکه در
 بنام علی بذات الفرائش بدلی و منعی بهانی صاحب و اکثر خیر متسنجی
 کاؤس جی صراف در بندر محموده مذکوره بمطبع منشی فضل الدین ولد مرحوم علی صاحب
 کهنه طبع نمودم ۱۲۳۳ زرتشتی مطابق ۱۲۳۲ هجری مطابق ششم اکت ۱۸۴۶
 غیبی امید که صاحبان عظام از معاینه چشم پریشانند والسلام

THE
GULISTAN

OF

SHEIK MUSLE-HUDDEEN SADY
OF SHEERAZ

TO WHICH IS ADDED A COMPENDIOUS COMMENTARY TOGETHER WITH A DICTIONARY OF SUCH WORDS AS ARE HARD OF

MEANING NOW

FIRST COMPILED

EXPRESSLY FOR THIS EDITION

BY

MOOLVY REEYASALLY

CALCUTTA

PUBLISHED THREE TIMES AT CALCUTTA

IN

1838

REPRINTED AT

BOMBAY

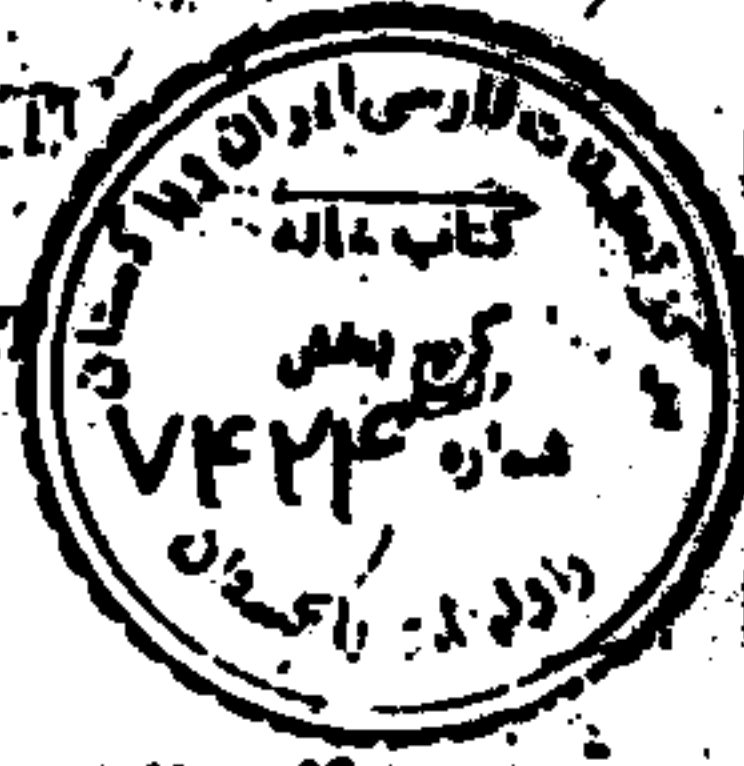
By

Ruttonjee Bowajee Shroff

LITHOGRAPHED BY FUZLOO DEN KHUMKER.

1844

500 COPIES

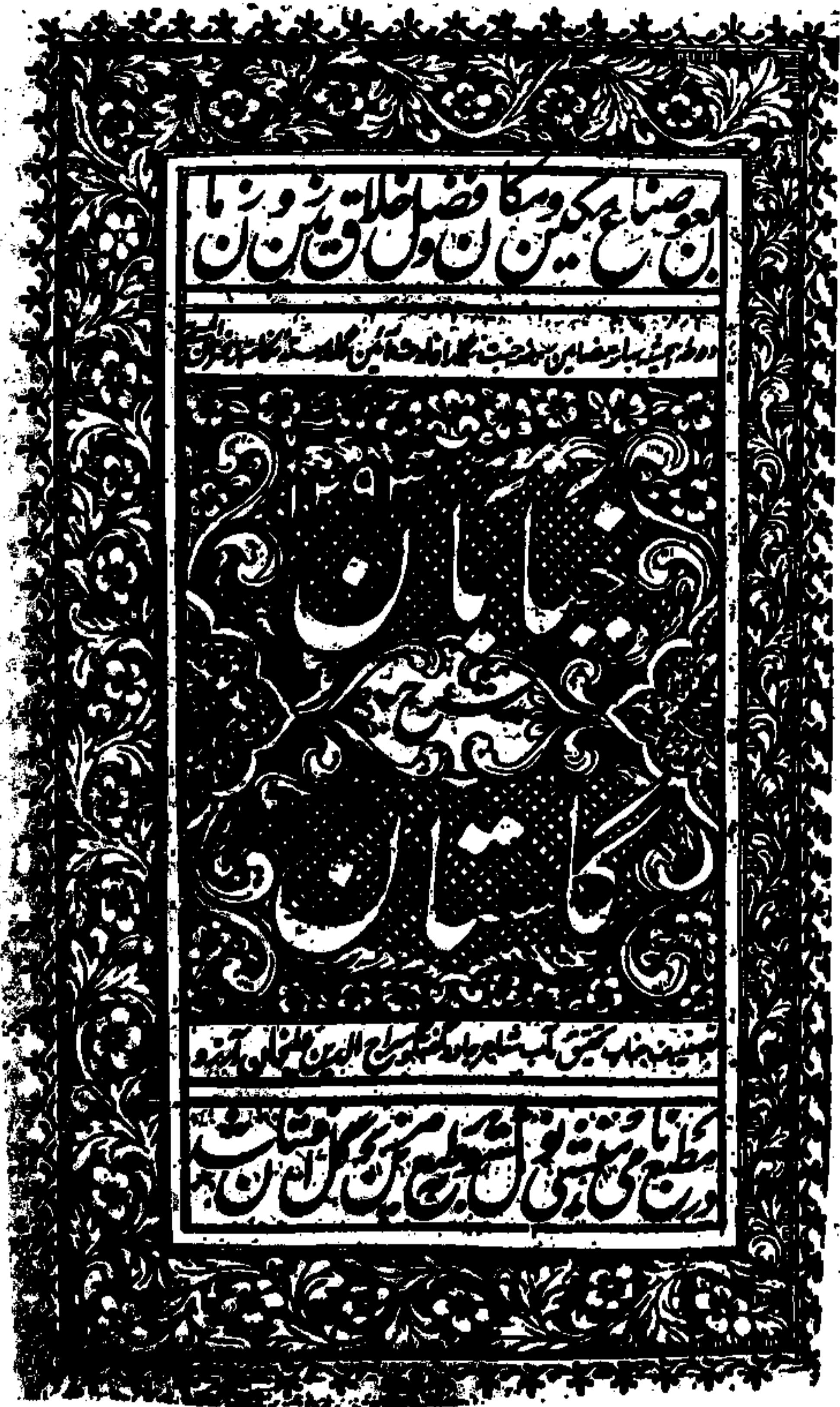

19
59/4

12

3

بصیرت کی روشنی میں اصلاح اور
بنیاد میں کمال اور کمال میں

دور میں بار بار اصلاح کی ضرورت ہے

کمال

بصیرت کی روشنی میں اصلاح اور

بنیاد میں کمال اور کمال میں

بوستان

شیخ مصعب الدین حدی شیرازی مؤلف فرنگ و شرح وی قیصر الدین
مطبع مسکن اینو گرانک کینی واقع دارالحکومت

کلمہ

در سنه ۱۲۳۳ ہجری قمری مطابق سنه ۱۸۴۸ میلادی

BOOSTAN

BY

Sheik Musahudeen Saudee

OF

SINDEH

It is added a Compendious Vocabulary together with
a Dictionary of such Words as are hence, now
first compiled

Expressly for this Edition by

Moolay Annuzuddey

CALCUTTA

1828

Published at the Asiatic Socy Press Chowmahal

باز از بوی گلستان / باز از بوی گلستان / باز از بوی گلستان / باز از بوی گلستان / باز از بوی گلستان / باز از بوی گلستان / باز از بوی گلستان / باز از بوی گلستان / باز از بوی گلستان / باز از بوی گلستان

<p>الای باغبان این سروستان جهان روشن باشد فاق است تو به زیور محلاتی و به خشت شبی خواهد که جهان بین چه بشود در سرای افاده با</p>	<p>اگر صاحب علی است و برکن جهان باید دیدار شود روشن مژگانی و نیز یور مژگان بکامم دوستان و مسلم کن عجب نبود که و و آید دور</p>
<p>ترا خود هر که سپید دوست داد کنای نیست بر سعدی معین</p>	

<p>نشان بخت بلند است و طالع هم علی مخصوص کسی را که طبع بود شمال عاشق و مشوق شمع و پروانه کز آبروی نریزد میان آب است سوخست مجنون و در عشق صورت همین غیر برون و لیل عشق سرن اگر کسی غمش ازندان صحبت دو خود را کشتدم و بخواند با</p>	<p>علا صبح نظر بر حال روز افرو چگونه دوست ندارد شمال سیر هلاک مزاری و مکر سر هون بیت دوست طلال است اگر در عجب که لیلی را اول سوخت که در حدیث یحیی که ششانی بلاکت وی زمین بهر حدیث دل روان غامض</p>
<p>حقای عشق تو خندا که میکند خیال روی تو از سر فرود</p>	

<p>ای چشم لودل جزب جاود در چشم منی و غایب از چشم</p>	<p>در چشم تو سر و چشم زان چشم منی که سر</p>
--	---

باز از بوی گلستان / باز از بوی گلستان / باز از بوی گلستان / باز از بوی گلستان / باز از بوی گلستان / باز از بوی گلستان / باز از بوی گلستان / باز از بوی گلستان / باز از بوی گلستان / باز از بوی گلستان

A CATALOGUE OF SA'DI'S WORKS

PRINTED IN THE SUBCONTINENT

Including
Selections, *Tadmins*, Dictionaries,
Translations and Commentaries

Prepared by
S. ARIF NAUSHAHI

IRAN PAKISTAN

IRAN PAKISTAN STUDIES

IRAN PAKISTAN